

ADIKZIOEN PREBENTZIORAKO ZARAUZKO IV. TOKIKO PLANA 2018-2022

ETORKINTZA FUNDACIÓN
ELKARGOA

AURKIBIDEA

0.- SARRERA	2
1.- LEGE ETA ARAU ESPARRUA	3
2.- ESPARRU KONTZEPTUAL ETA TEORIKOA	7
3.- DIAGNOSTIKOA: ZARAUZKO ERREALITATEAREN AZTERKETA	11
3.1. ERREALITATEAREN AZTERKETA.	13
3.1.1. Faktore demografikoak eta adikzioen prebentzio zerbitzuaren historia.	13
3.2. EMAITZA KUANTITATIBOAK	18
3.2.1.-13 eta 18 urte bitarteko ikasleei egindako galdeketaren emaitza kuantitatiboak.	18
3.2.2. Azterketa kuantitatiboaren ondorio nagusiak	64
3.2.3. “Norbera” laguntza-zerbitzura jotzen duten gazteei buruzko datuak	68
3.2.4. Estatu-mailako (Edades 2017) eta Euskadiko (Euskadi eta Drogak 2012) 15 eta 64 urte bitarteko biztanleen kontsumoei buruzko datuak.	69
3.2.5. Hainbat Laguntza-zerbitzuetara jotzen duten helduei buruzko datuak.	72
3.3. AZTERKETA KUALITATIBOAREN EMAITZA NAGUSIAK	75
4.-ADIKZIOEI AURRE EGITEKO IV PLANAREN ARDATZAK, HELBURUAK ETA EKINTZA NAGUSIAK	84
5.-PLANAREN JARRAIPENA, BERRIKUSPENA ETA EBALUAZIOA	93

0.- SARRERA

Adikzioen IV. Tokiko Planak (2018-2022) hurrengo bost urteetarako prebentzio-arloko udal-politikaren konpromiso guztiak biltzen ditu. Planifikatzeko, antolatzeko eta koordinatzeko tresna da, eta udalerrian 2018-2022 aldian egingo ditugun adikzioen arloko programak eta jarduerak modu ordenatuan biltzen ditu.

Espero dugu plan honek Zarautzarren bizi-kalitatea eta ongizate hobetzen laguntzea.

Dokumentu honetan, alde batetik, zarauzko gazteen inguruan droga kontsumo eta sustantzirik gabeko adikzioei buruzko zenbait datu esanguratsu azaltzen dira. Eta bestetik, mendekotasunei aurre egiteko IV Tokiko Planean jasotzen diren ildo, helburu eta ekintza nagusiak laburbiltzen dira.

Nabarmentzeko modukoa da herritarrak eta eragile komunitarioak inplikatzearen garrantzia plan honetan proposatutako prebentzio-ekimenak garatzeko-prozesuan, guztion lana baita.

Hortaz, eskertzen dugu Zarauzko IV. Adikzio Plana diseinatzeko eta prestatzeko prozesuan parte hartu duten pertsona guztien lankidetzeta eta inplikazioa.

1.- LEGE ETA ARAUESPARRUA

1/2016 Legeak, apirilaren 7koak, Adikzioen eta Droga Mendekotasunen gaineko Arreta Integralari buruzkoak, mugarri berri eta garrantzitsua ezartzen du gai hau heltzeko moduan. Helburu nagusia pertsonen osasuna babesten laguntzea, eta, bereziki, adingabeak eta gizatalde urrakorrenak zaintzea da.

1/2016 Legeak, apirilaren 7koak, 4. artikuluan adikzioen eta droga-mendekotasunen prebentzio eta arreta integralaren ereduaren oinarriak aipatzen ditu.

Hauexek dira lege berriaren berrikuntza batzuk:

- Adikzioen gaia diziplina anitzetik eta modu integralean abordatzen ditu. Legeak jasotzen duen prebentzio eta asistentzia ereduaren oinarria da osasun publikoa eta politika guztietako osasunaren ikuspegia.
- Osasunaren sustapena jasotzen du. Prebentzioa eta eskaintza murriztea modu bereizian abordatzen ditu eta osasunaren hezkuntza prebentziorako oinarri gisa hartzen ditu. Azken finean helburua da babes-faktoreak sustatzea eta arrisku-faktoreak murriztea.
- Alkohol-salmentaren eta -kontsumoaren kontrolarekin lotutako neurriak gogortzen ditu, adingabeek substantzia hori kontsumitzea debekatzen du, eta nikotina aska dezaketen gailuen erregulazioa eta tabakoarekin parekatzen ditu, murrizketa berberak izateko.
- Araudiak jokabide-adikzioak txertatzen du, aurre hartzeko, arreta emateko, gizarteratzeko eta eskaintza murrizteko helburuarekin. Zehazki, legeak joko patologikoa eta teknologia digitalekin nahiz horien aplikazioekin lotutako gehiegizko jokabideak jasotzen ditu.

15. artikulua. – Prebentzioa familiaren esparruan.

- Administrazio publikoek lankidetzak eta koordinaziorako bide efektibo eta efizienteak ezarriko dituzte, eskumenak dituzten erakunde publiko guztiak, gurasoen elkarteak eta jarduera-eremu honetan lan egiten duten entitate pribatuak eta irabazi-asmorik gabeko entitatea guztiak aintzat hartuta.

16. artikulua. – Prebentzioa esparru komunitarioan.

- Komunitatearen esparruko prebentzioa batez ere udalek eta mankomunitateek, haien eskumener arabera, egingo dute, pertsona eta komunitateari eskaintzen dizkieten zerbitzuen hurbiltasuna dela eta.

17. artikulua. – Prebentzioa hezkuntzaren esparruan.

- Hezkuntza esparrua funtsezko zutabea da prebentzio jardueretan. Horregatik prebentzio neurri hauek hartuko dira:
 - Adin guztietako ikasleak informatzea eta sentsibilizatzea substantzien kontsumoari eta neurrigabeko portaerei lotutako arriskuei buruz, arlo hauetan: ausazko jokoak, telebistaren eta teknologia digitalen erabilera (Internet, gizarte-sareak, bideo-jokoak, telefonia mugikorra) eta horien aplikazio berriak. Baita adikzio-jokabideak eragin ditzaketen portaera neurrigabeei loturiko arriskuei buruz ere.

18. artikulua.– Prebentzioa arrisku handiko egoeretan dauden adingabeen eta gazteen eremuan.

- Ahal dela, esku-hartzeak adingabearen familiarekin egingo dira, eta gizarte- eta osasun-zerbitzuekin koordinatuko dira, Gizarte Zerbitzuei buruzko abenduaren 5eko 12/2008 Legearen 27. artikuluekin bat.

68. artikulua.– Udalen eskumenak.

- Euskal Autonomia Erkidegoko udalei dagokie, beren lurralde eremuan:
 - Adikzioen udal-plana eta, oro har, adikzioen inguruko programak eta jarduerak egin, garatu eta exekutatzeko, lege honetan, Euskal Autonomia Erkidegoko Adikzioen Planaren eta, hala badagokio, foru-planean xedatutakoari jarraikiz.
 - Lurralde-eremu bakoitzean, adikzioen arloko aholkularitza- eta koordinazio-organismoak sortzea eta horien funtzionamendu-araubidea egitea.
 - Lege honetan aurreikusitako kontrol-neurriak betetzen diren ikuskatzea eta behatzea.
 - Ikuskatu eta zehatzeko ahala erabiltzea, lege honetan ezarritakoari jarraikiz.

69. artikulua.– Aurrekontu-konpromisoak.

- Euskal Autonomia Erkidegoaren, foru Aldundian eta udalen aurrekontu orokorrek lege honetan ezarritako jarduerak gauzatzeko beharrezko kredituak aurreikusi beharko dituzte, bakoitzak bere eskumenen barruan, aurrekontu-erabilgarritasunen, onartutako programen eta xede horrekin izenpetutako hitzarmenen arabera.

71. artikulua.– Foru- eta udal-planak.

- Lege honen helburuei eta legea egiteko erabilitako irizpideei jarraituz, eta Euskal Autonomia Erkidegoko Adikzioen Planaren edukiarekiko koherentzia gorde, foru- eta toki-planak plangintza-, antolamendu- eta koordinazio-tresnak izango dira, eta foru, udal eta udalaz gaineko eremuetan – bakoitzari dagokion mailan– adikzioen arloan garatzen diren programa eta ekintzen multzo ordenatua jasoko dute.

ADIKZIOEN ARLO ZEHATZEAN UDALEK BANAKA EDO MODU MANKOMUNATUAN DITUZTEN ESKUMENEN LABURPENA

Adikzioei buruzko Tokiko Plana eta, oro har, arlo horretako programak eta jarduketak prestatzea, garatzea eta gauzatzea, 1/2016 Legean, Euskadiko Adikzioen Planean eta, hala badagokio, foru-planean jasotako preskripzioei jarraikiz.

Kasuan kasuko lurralde-esparruan, adikzioen arloko aholkularitza- eta koordinazio-organoak sortzea eta horien funtzionamendu-araubidea ezartzea.

Legeak ezarritako kontrol-neurriak betetzen direla gainbegiratzea eta zaintzea. Ikuskatzeko eta zehatzeko ahala baliatzea legeak ezarritako baldintzetan.

Gizarte Zerbitzuen abenduaren 5eko 12/2008 Legearen xedea: “Euskal Autonomia Erkidegoaren eremuan gizarte-zerbitzuen prestazioak eta zerbitzuak jasotzeko eskubidea sustatu eta bermatzea, eta, horretarako, Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistema unibertsal bat arautu eta antolatzea”. Xede horretan, ez da prebentzioa hitz gako gisa izendatzen; hala ere, prebentzioaren zenbait aipamen egiten dira modu generikoan, egun oraindik garatu eta zehaztu gabe daudenak, eta horiek bat etor litezke gertutasuneko ikuspegi komunitario horrekin, zioen azalpenean aipatzen duten arreta-eredu gisa.

4/2015 Lege Organikoa, martxoaren 30ekoa, Herritarren Segurtasuna Babestekoa. V. kapituluak, zehapen-araubidea arautzen duenak, berritasun nabarmenak ditu otsailaren 21eko 1/1992 Lege Organikoarekin alderatuz.

“Eta hemezortzi urtetik beherakoek droga toxikoen, estupefazianteen edo gai psikotropikoen arloan egiten dituzten arau-hausteei tratamendu egokia ematearren, zehapena etetea aurreikusita dago, betiere horrelakoek tratamendua edo errehabilitazioa, hala behar badute, edo berresteko jarduerak egitea onartzen badute”.

Idazteko prozesuan ere kontuan hartu dira nazioarteko erreferentziak, bereziki, Osasunaren Mundu Erakundea eta Europar Batasuna erakundeen erreferentziak.

Ikuspegi horretatik, zeharkako politikak, hala nola adikzioen prebentzioarenak, ongizatearen oinarrien arlo guztietan sostengatu behar dira (gizarte-zerbitzuak, osasuna, hezkuntza, enplegua...).

ZARAUZKO IV. PLANA BESTE PLAN, ESTRATEGIA ETA PROGRAMA BATZUEKIN LERROKATZEA

Adikzioen arloan inplikaturako erakundeen eta eragileen aniztasuna eta heterogeneotasuna kontuan hartuta, puntu honetan azpimarratu behar da abian jarritako hainbat plan, estrategia eta programa daudela, baita erakundeen ekimenak ere, eta horiek eratzen dituzte Eusko Jaurlaritzaren Adikzioen VII. Planaren testuinguruan eta, hortaz, Zarauzko Adikzioen IV. Udal Planaren testuinguruan aintzat hartzeko moduko elementuak.

- Osasun Plana (Euskadirako osasun-politikak 2013 – 2020)
- Eusko Jaurlaritzaren Adikzioen VII. Plana eta Zarauzko IV. Plana 2013-2020 aldirako Osasun Planaren helburuekin lerrokatzen dira. Zehazki, 5. lehentasun-arloan (Ingurune eta jokabide osasungarriak), hauxe jasotzen da adikzioekin lotutako helburuan: adikzioa eragiten duten jokabideak prebenitzea (alkohola, tabakoa, beste substantzia batzuk, substantziarik gabeko adikzioak), alkoholaren, tabakoaren eta beste substantzia batzuen kontsumoa murriztea eta atzeratzea, eta adikzioek eragindako kaltea minimizatzea.
- Adingabeak eta Alkohola Programak, besteak beste, helburu gisa ezartzen ditu honako hauek: adingabeen alkohol-kontsumoaren aurrean erakundeen ekintza areagotzea, alkohola kontsumitzen duten adingabeen kopurua murriztea eta hasteko adina atzeratzea; gehiegizko kontsumoak eta arriskua duten kontsumoak murriztea; adingabeen parte-hartzea handitzea osasunarekin lotutako politiketan; eta gazteek edateko duten presioa murriztea, batez ere, alkoholaren promozioei, babesei eta eskuragarritasunari dagokienez.
- Tabako-kerik gabeko Euskadi Estrategia, Osasunaren Mundu Erakundearen MPOWER estrategian oinarrituta dagoena. Hauxe da haren helburua: Euskadiko osasun-sistema indartzea, azpimarratu dadin, osasuna sustatzeko eta prebenitzeko jarduketetan, tabakismoa prebenitzearen eta erretzaileei tabakoa uzten laguntzearen garrantzia.
- Gizarteratze Aktiborako IV. Plana (2017-2020).
- EAEko Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako VI. Plana; horretan, “Balio-aldaketa eta emakumeen ahalduntzea” ardatzaren helburu operatibo gisa jasotzen da arrisku-jokabideak eta osasunerako arriskutsuak izan daitezkeen substantzien kontsumoa murriztea (alkohola, tabakoa, drogak, lasaigarriak eta barbiturikoak). Era berean, alkohol- eta droga-kontsumoa genero-indarkeriarekin lotzen duen gizarte-estereotipoa aldatzearen garrantzia azpimarratzen da.
- 2014-2018 Gazte Justiziaren IV. Planak, bestalde, honako hauek jasotzen ditu Osasun Sailarentzako helburu gisa:
- 2020rako Euskadiko III. Gazte Plana, Osasun Sailean.
- 2011-2015 aldirako Euskal Autonomia Erkidegoan Familiei Laguntzeko Erakunde arteko III. Planak ekintza hauek biltzen ditu:

2.- ESPARRU KONTZEPTUAL ETA TEORIKOA

Adikzioak gizarte-fenomeno konplexua dira, garapen-prozesuan bat egiten duten elementuen interakzioagatik, eta horren eragina jasan dezaketen eremuen eta arloen aniztasunagatik.

Adikzioak aldakorak dira eta denboran zehar aldatzen doaz, gizartearen sentsibilitatea, substantzia eta portaera berriak sortze doazen neurrian eredu eta jarrera sozial berriak sortzen dira.

Drogen gehiegizko kontsumoaren interpretazio-ereduak sortu dira, nagusiki, nerabeen eta gazteen kontsumo-prozesuak azaltzeko, hortaz, helduenak azaltzeko teoria gutxi daude. Edonola ere, deskribatutako arrisku-faktore askok helduentzat ere izan daitezke baliagarriak, eskolarekin eta familiarekin lotutako argudioak izan ezik.

Urteetan, joera egon da nerabezaroan eta lehen gaztaroan sortzen diren zailtasunak modu berezian tratatzeko, alderdi ikusgarrien edo sintomen arabera: drogen gehiegizko kontsumoa, neurritz gainera dietak, arriskuko sexu-harremanak, indarkeria, delinkuentzia... Hala ere, beste interpretazio-eredu bat dago, defendatzen duena adikzioak, arrisku-jokabide gisa, horiei guztiei eragiten dieten hainbat faktoreen elkarrekintzak sortzen dituela; hain zuzen, eredu hori da gaur egun adituen artean adostasun handiena duena.

Nerabe guztientzat komuna den zailtasun bat badago, bizitzaren faseari atxikitako arazoei eragiten duena. Haurtzarotik eta helduen mundutik bereizteko beharra dute, beste gazte-talde batzuekiko aldea markatzeko beharra, kontraesan pertsonalekin eta “nortasun berria” lortzeko zailtasunak dituzte, horrek guztiak eragiten du nerabe gehienek arauak hausteko jokabideak izatea.

Gainera, haur, nerabe eta gazte batzuei hiru mailatan (makrosozialean, mikrosozialean eta pertsonalean) dauden beste arrisku-faktore batzuek eragiten diete, eta horiek jokabide arazotsuak errepikatzea dakarte.

Hiru maila horietako bakoitzean bi eragin-talde daude: zailtasunei berei erreferentzia egiten diotenak eta jokabide arazotsuei balio positiboa ematen dieten esanahi soziokulturaleri erreferentzia egiten diotenak.

Hauexek dira nerabezaroan eta gaztaroan hasten diren jokabideetako batzuk: jolastokia lonjarekin, txokoarekin edo lokalarekin ordeztzea; lehen zigarroak erretzea eta mozkorrak hartzea; delitu txikiak egitea (ebasketak saltegi handietan, tabernetan edariak ez ordaintzea...); beste gazte batzuekiko indarkeria (borrokak); gehiegizko elikadura-dietak; jokabide arriskutsuak kirolean edo ibilgailuak gidatzean; babesik gabeko harreman sexualak; kanabisaren eta droga sintetikoaren kontsumoa; eta droga-trafikoarekin lotutako delitu txikiak.

Gazte gehienak, heltzen, erantzukizunak hartzen eta etorkizuneko planak egiten doazen neurrian, jokabide horietatik aldentzen dira; hala ere, beste talde batzuek horiei eusten diete, nerabearen hiru mailatan dauden arrisku-faktoreen eraginak baldintzatuta.

Eredu bio psikosozial horren ekarpen nagusietako bat dira babes-faktorearen eta arrisku-faktorearen kontzeptuak. Carmen Arbexen arabera:

“Arrisku-faktoreak baldintza soziokulturalak eta ezaugarri indibidualak dira, bat egiten dutenean, une jakin batean, urrakortasuna handitzen dutenak”; hala, gehiegizko kontsumoa eta/edo kontsumo arazotsua eragin dezakete.

Babes-faktoreak adikzio-arazo bat izateko aukera txikitzen duten baldintzak edo ezaugarriak dira. Hala, pertsona bat arrisku-egoeran dago arrisku-ezaugarri asko eta nabarmenak eta babes-baldintza gutxi dituenean.

ARRISKU-FAKTOREAK Nerabe batzuek jokabide gatazkatsuei eusten diete arrisku-faktore izeneko aldagaien eraginez.	
KULTURA-ELEMENTUAK (ESANAHI SOZIALAK)	ZAILTASUNAK
ARRISKU-FAKTORE MAKROSOZIALAK (ohikoak dira nerabe eta gazte gehienengan)	
.- Gizarte-etiketa jartzeko prozesuak gazteei eta euren jokabideei dagokienez. .- Arrisku-jokabideak bultzatzen dituzten balio sozialak.	.- Gizarte-anomiaren maila (gizartearen jomuga arrakastatsuen eta arrakasta hori lortzeko aukeren arteko distantzia). Gatazkakortasun-maila handiko komunitateak (delinkuentzia, indarkeriak, droga-kontsumoak...).
ARRISKU-FAKTORE MIKROSOZIALAK (gertueneko ingurunearekin lotuta dago: familiarekin eta berdinen taldearekin).	
.- Droga-kontsumoen eta beste jokabide disruptibo batzuen aldeko edo horiekiko permisiboak diren familia-balioak. .-Berdinen taldea.	Senideak: gero eta ohikoagoa da gatazka handirik gabeko familien seme-alabek gehiegizko droga-kontsumoaren moduko jokabideak izatea. Eskolako giroa: eskolak eragin-ahalmen handia du. .- .
ARRISKU-FAKTORE PERTSONALAK (ezaugarri pertsonalak)	
.- Arauak hausteari mesede egiten dioten sinesmenak, jokabideak eta balioak: ingurunean eta taldean gehiegizko garrantzia ematen zaio jokabide horien prebalentziari eta uste dute jokabide hori ohikoa dela euren ingurunean. Gazteen azpikultura batzuetan nagusi dira ohikoak ez diren balio partikularrak, arauak haustea eragiten dutenak.	.- Gaitasun txikiagoa gizarte-trebetasunetan: .- Autoestimua txikia familian eta eskolan: .- Oldarkortasun handiagoa: jokabide arazotsuak honako hauekin daude lotuta: • Berehalakotasuna: sariak atzeratzen eta horien zain egoten ez jakitea. • Pentsatzeko gaitasunik eza:- Sentsazioak bilatzea: jokabide arazotsua sentsazio berri eta bizien behar handiaren emaitza da, modu egokiagoan behar hori adierazteko aukerarik ematen ez duen giroarekin konbinatuta. .- Emozioen kontrol txikiagoa: kasu batzuetan, droga-kontsumoa edo jokoa eta apustuak ondoez emozionala arintzeko erabil daitezke. Tentsioa murriztearen edo autoterapiaren hipotesia.

EUSKO JAURLARITZAREN ADIKZIOEN VII. PLANA.

Aurreko guztia kontuan hartuta, ondoko grafikoak Eusko Jaurlaritzaren Adikzioen VII. Planaren oinarria osatzen duen esparru kontzeptualaren ikuspegia biltzen du, eta, hain zuzen, oinarri hori du Zarauzko Adikzioen Prebentziorako IV. Planak.

PLANAREN PRINTZPIOAK:

A) OSASUN PUBLIKOKO IKUSPEGIA. OSASUN IKUSPEGIA POLITIKA GUZTIETAN

Osasun publikoa konprometituta dago adikzioen gaian, eta adikzioei ekiteko beharrezkoa da gizarte konpromisoa eta erantzukizuna batera egotea.

B) ADIKZIOEN IKUSPEGI INTEGRALA

Duen zeharkako izaera dela eta, adikzioen fenomenoak diziplina anitzeko ikuspegi integralarekin landu behar da. Helburua, babes faktoreak indartzea eta arrisku faktoreak murriztea da, adikzio arazoak dituzten pertsonen emateko beharrezko laguntza bermatuz, eta horren eragina jasaten duten pertsonen inklusio normalizatua erraztuz beraiei komunitatearen ingurunean.

C) SUBSTANTZIEK ERAGINDAKO ADIKZIOAK, JOKABIDEKOAK ETA ARAZO BERRIAK

Adikzioen fenomenoak hainbat arazo eta portaera kontuan hartzen ditu, eta horrela jorratu nahi da plan honetan.

D) HIRU MAILAKO ESKU-HARTZEA: PERTSONA, GIZARTE ETA KOMUNITATE INGURUNEA, ETA TESTUINGURU SOZIOEKONOMIKOA ETA POLITIKOA

Uste dugu adikzio alorreko esku-hartzeak hainbat mailatan hedatu behar direla, kontuan izanda adikzioen zergatiak oso konplexuak eta anitzak direla, izaera pertsonaleko urrakortasun faktoreak, komunitate ingurunearekin erlazionatutakoak eta izaera makroekonomikoa eta soziala duten beste batzuk barne.

E) UNIBERTSALTASUNA, ELKARTASUNA ETA EKITATEA. UNIBERTSALISMO PROPORZIONALA

Beti ere abiapuntu gisa pertsona hartuz, Adikzio Plana, estrategia eta jarduketa guztietan nagusi izan behar diren unibertsaltasun, elkartasun eta ekitate printzipioetan oinarritzen da.

Unibertsaltasun printzipioak, osasunaren prebentzio eta sustapen, babes eta laguntza baliabideetara sarbide unibertsala du berarekin.

Elkartasun irizpidearekin, Adikzio Planak talde urrakorrenen, bazterketa arriskuan daudenen, babesari ematen dio lehentasuna, pertsona guztiek zerbitzuak eta baliabideak jasotzeko aukera izango dutela bermatuz, bakoitzaren ahalmen ekonomikoa edo jatorria kontuan izan barik.

Ekitate printzipioari jarraituz, Planak pertsona guztiek adikzioen fenomenoari aurre egiteko aukera berberak izatea bilatzen du, euren gizarte, genero baldintzak, bizi diren lekua, lan mota, diru-sarrera ekonomikok, ikasketa maila edo jatorrizko herrialdea kontuan izan gabe.

F) IRAUNKORTASUNA

Politika publikoek gero eta esfortzu handiagoa eskatzen dute jarduketan iraunkortasuna bermatzeko, egungo eta etorkizuneko beharrak bete daitezen.

Horretarako, beharrezkoa da eraginkortasunaren alde lan egitea, beste eragile eta ekimen batzuekin era koordinatuan eta sarean lan eginez, sinergiekin baliatuz.

3.- DIAGNOSTIKOA: ZARAUZKO ERREALITATEAREN AZTERKETA.

Zer jaso nahi izan dugu Zarauzko errealitatearen diagnostikoan?

Esku hartzeko lehenetsitako kolektibo gisa, udalerriko 13 eta 18 urte bitarteko ikasleen kontsumoei buruzko informazio kuantitatiboa eta estatistikoa bildu nahi izan dugu. Bestalde, informazio kualitatiboa bildu dugu elkarriketen eta eztabaida-talde bidez, biztanleek udalerriko adikzioei dagokienez duten pertzepzioa, iritzia eta informazioa jasotzeko eta, ondoren, udalerrian mantendu, aldatu edo hobetu beharreko ekintzei buruzko erabakiak hartu ahal izateko.

Nola egin dugu diagnostikoa?

Zarauzko Adikzioen Tokiko Plana egiteko, datuak modu kualitatiboan nahiz kuantitatiboan bildu eta aztertu ditugu. Zarauzko errealitatearen diagnostikoa bi metodologiaren baterako azterketaren emaitza da.

Erabilitako prozedura parte hartzeko eta dinamizazio komunitarioko prozesua sortzean oinarritu da, eta arreta berezia jarri du biztanleriaren segmentu desberdinak ordezkatzeko.

Azterketa kuantitatiboa

370 galdeketa egin dizkiegu udalerriko 13 eta 18 urte bitarteko ikasleei. Galdeketarako kontuan hartu da udalerriko ikastetxe guztien ordezkagarritasuna, adinaren eta sexuaren arabera. . Hauek izan dira parte hartu duten ikastetxeak: La Salle, Urola Kostako Lanbide Hastapena, Salvatore Mitxelena, Lizardi eta Oteiza.

Elkarriketak 46 item izan ditu, eta, bertan, datu pertsonalak bildu ziren, baita honako hauei buruzkoak ere: aisia eta aisialdia, ikastetxearekiko harremana, droga-kontsumoa, indarkeriazko portaerak, mendekotasun-harremanak eta harreman toxikoak, eta jokabide-adikzioak (sare sozialak, Internet, bideo-jokoak, ausazko jokoak eta apustuak).

Azterketa kualitatiboa

Prozesuan, 54 pertsonak parte hartu du zuzenean, baita udalerriko 40 erakunde baino gehiagok ere (politikariak, udaleko teknikariak, gizarte-langileak, ikastetxeak, berritzegunea, gurasoen elkarteak, anbulatorioa, Osasun Mentaleko Zentroa, osasun publikoa, minbiziaren kontrako elkartea, DYA, Gurutze Gorria, Gizakia Helburu, Alkoholiko Anonimoak, AGIPAD, oinarritzko gizarte-zerbitzua, udaltzaingoa, Ikaslagun programa, kale-hezitzaileak, aisialdiko taldea, kirol-elkarteak, auzo-elkartea, ostalaritza-elkartea, adinekoen mahaia, sexu-aholkularitza zerbitzua, bakeola...).

Azterketa kualitatiboa tratatu beharreko lau arreta-gune edo gaitan oinarritu da:

- Komunitatearen pertzepzioa eta iritzia ezagutzea adikzioei dagokienez, zentzurik zabalenean, droga-mendekotasunetatik substantziarik gabeko adikzioetara (ausazko jokoak, apustuak, teknologien erabilera...).
- Udalerriko adikzioen egoera kontrastatzea herritarren ikuspuntutik.
- Udaleko adikzioen prebentzio-zerbitzua eta kudeatzen dituen programak eta proiektuak nola ebaluatzen eta ikusten diren antzematea. Multzo honen helburua da komunitateak duen ezagutza-maila eta egiten duen balorazioa antzematea, adikzioen sailari eta kudeatzen edo egiten dituen programei dagokienez.
- Ekarpinak, iradokizunak eta hobekuntzak biltzea, horiek balioesteko eta, egokitzeaz gero, adikzioen udal-planeari planteatzeko helburuarekin.

Hortaz, galderak hiru multzotan banatuta zeuden. Horrek ahalbidetu eta erraztu digu emaitzen arteko konparazioak egitea tresnak aztertzean.

Erabilitako bi metodologia-tresnak eztabaida-taldeak eta ohiz kanpoko lekukoei egindako elkarrizketak izan dira.

Eztabaida-taldeak

Eztabaida-taldea teknika kualitatiboa da, eta, pertsona-talde bati egindako elkarrizketaren bidez, aztergaiari edo ikergaiari buruzko informazio esanguratsua biltzen du.

5 eztabaida-talde egin ditugu eta, guztira, 54 pertsonak parte hartu du. Pertsonak sailen arabera hautatu dira (hezkuntzakoa, komunitarioa, soziosanitarioa eta gazteriarena, baita udaleko teknikariak ere), udalerraren ahalik eta laginik erakusgarriena izateko helburuarekin.

Ohiz kanpoko lekukoei egindako elkarrizketak

Erabilitako tresna elkarrizketa erdiegituratua izan da, bideratua eta galdera irekiekin.

Guztira 8 elkarrizketa egin dira. Pertsona horiek honako kategoria hauetako batean zeuden, gizarte-eragile gisa:

- Hainbat sailerako udal-langileak.
- Kargu politikoak.
- Osasun-arloko langileak.
- Adikzioen arloan lan egiten duten elkarteak eta erakundeak.
- Ikastetxeetako arduradunak.
- Udalerriko ohiz kanpoko lekukoak.

Nola egituratu dugu Zarauzko errealitatearen diagnostikoa?

Diagnostikoa prestatzeko, edukia hiru multzotan banatu dugu: Errealitatearen azterketa, emaitza kuantitatiboak galdeketak aztertzearen eta estatuko nahiz beste autonomia-erkidego batzuetako kontsumoen datuak konparatzearen bidez, eta eztabaida-taldeen eta elkarrizketen emaitza kualitatiboak.

3.1. ERREALITATEAREN AZTERKETA.

3.1.1. FAKTORE DEMOGRAFIKOAK ETA ADIKZIOEN PREBENTZIO ZERBITZUAREN HISTORIA.

FAKTORE DEMOGRAFIKOAK

Zarautzek 23.058 biztanle ditu, Gipuzkoako biztanleria osoaren % 3,23. Horietatik, % 19,4 65 urtetik gorako biztanleak dira (Gipuzkoan % 21,6), eta % 20,3k 19 urte edo gutxiago ditu; adin horri dagokionez, ehunekoa lurraldearen batezbestekoa baino puntu bat handiagoa da, eta autonomia-erkidegoaren baino bi puntu handiagoa. Hortaz, baieza dezakegu Zarauzko biztanleria EAEkoa baino gazteagoa dela (EUSTAT 2017).

Biztanleria osotik, % 7,67k baino ez du atzerritar jatorririk. EAEko batezbestekoarekin alderatuta txikia da, izan ere, autonomia-erkidegoan ehunekoa 9,4 da.

Langabezia-tasari dagokionez, % 8 baino txikiagoa zen 2018ko maiatzean.

ADIKZIOEN PREBENTZIO-ZERBITZUAREN HISTORIA.

Zarauzko Udalak dituen eskumenen artean funtsezko lana du droga-mendekotasunei aurre hartzea. Herritarrendandik hurbilen dagoen Administrazioa izaki, pertsona guztiei bizimodu osasuntsuak sustatzeko proposamen egokienak helarazteko ardura du, betiere, gainerako Administrazioekin lankidetzan. Konpromiso horri erantzuteko:

- 2002-07-30ean Udalaren Osoko Bilkurak Droga-mendekotasunei aurre egiteko I. Tokiko Plana 2002-2004 onartu zuen.
- 2005eko otsailaren 23an egindako osoko bilkuran II. Tokiko Plana onartu zen 2004-2009.
- 2013ko ekainaren 19an egindako Osoko Bilkuran Adikzioen III.Tokiko Plana onartu zuen. 2012-2017

Hemen azken planaren ebaluaketa. Esan behar dugu urtez urte Gizarte Zerbitzuetako prebentzio-arlotik bideratzen ditugun ekintzen memoria zehatz bat egiten dugula. Jarraian, III. Planean jaso genituen ekintzen ebaluaketa.

ESKAINTZAREN KONTROLA		
HELBURU ZEHATZAK	EKINTZAK	EGIN DENA
1.- Drogamenpekotasunen arloko legedia betetzen den kontrolatu	Kontrolako eginkizunak bete, jaiegunetan eta beste ospakizun batzuetan: Euskal Jaietan, San Pelaion eta urtean zehar Zarautzen izaten diren beste jai batzuetan.	Kontrol hauek ez dira urtero modu berean egin. Jai eta ospakizun berezietan kontrola beti ez da berdina izan, batzuetan zorrotzagoa eta besteetan ez horren zorrotza. Udaltzaingoarekin koordinazioa izan dugu baina ez dugu sistematizatu.
2.- 18 urtetik beherakoen kaleko alkoholaren eta beste substantzia batzuen kontsumoa murriztea.	Udaltzaingoak litroak egitea kontrolatzea. Ostiral eta larunbatetan, urtean zehar, gaueko 12:00etatik aurrera.	Jarraipen hau bideratu da eta gure departamendura txostenak bidali dituzte.

	Adingabeak antzemate dituztenean, Prebentzio Zerbitzuari txostenak bidaltzea, eta Prebentzio Zerbitzutik adingabearen gurasoei dei egitea. Ikastetxeen inguruak astean birritan edo hirutan aztertzea, 17:00etatik 20.00etara.	
3.-Drogamenpekotasunen arloko legedia ezagutaraztea.	Ostalariei legediaren berri ematea. Kartelak jartzea, adingabeei edari alkoholodunak saltzea debekatuta dagoela adieraziz, edari alkoholodunak saltzen diren jarduerak egonez gero.	Urtero ostalariei legearen berri ematen diegu. Kartelak ekintza guztietan ez dira jartzen.

ESKOLA PREBENTZIO UNIBERTSALA		
HELBURU ZEHATZAK	EKINTZAK	EGIN DENA
Zarautzeko ikastetxeetako ikasleen artean babes faktoreak sustatzea, baita jokabide eta ohitura osasungarriak sustatzea ere Osasunerako eta drogamenpekotasuna prebenitzeko hezkuntza ikastetxeetako programak egituratzea, derrigorrezko eta derrigorrezko ez den hezkuntzako zentroetan. Irakasle eta ikasleei eta familiei osasunerako eta prebentziorako hezkuntzarekin lotura duen edozertan beharrezkoa den laguntza ematea Ikastetxeen artean koordinazioa eta komunikazioa sustatzea, lan koherentea eta bateratua egiteko	Drogamenpekotasunetako eskolako prebentzio programa. Ipuin kontalaria Lehen Hezkuntzan. Arriskuak teknologia berrien erabileran, eta guraso, irakasle eta ikasleen prestakuntzan. Informazioaren eta komunikazioaren teknologien arriskuei buruzko gida bat egitea	Bi programa hauek ikastetxe guztietan daude martxan eta harrera ona dute eskoletan. Teknologia berrien erabilerari buruzko prestakuntza eskaini da. Gida ez dugu egin.

FAMILIAKO PREBENTZIO UNIBERTSALA		
HELBURU ZEHATZAK	EKINTZAK	EGIN DENA
Seme-alaben hezkuntzarako eta drogamenpekotasunaren prebentziorako erabilgarriak diren gaiak eta trebetasunak lantzea.	Gurasoen tailerrak	Urtero egiten dugun ekintza, modu desberdinetan. Hitzaldiak, tailerrak, ikastaroak. Orokorrean harrera ona dute.

PREBENTZIO KOMUNITARIO UNIBERTSALA		
HELBURU ZEHATZAK	EKINTZAK	EGIN DENA
Komunitate osoa drogamenpekotasunen gainean kontzientziatu eta sentsibilizatzea.	Kale heziketa eta gazteriarekin koordinazioa Alkoholarekin lotura duten jaiak egitean, jarri Prebentzio Zerbitzuarekin harremanetan, kartelak egiteko orduan.	Gazteriarekin koordinazioa indartu behar dugu. Sentsibilizazio ekintzak egin ditugu baina, pegatina lehiaketa aprobetxatzen dugu horretarako
Drogamenpekotasunei buruzko informazio objektiboa ematea eta, horrela, komunitatearen sentsibilizazio eta partaidetzarako laguntza ematea.	Prebentzio zerbitzuaren bloga Drogen gaineko informazio guinea Drogamenpekotasunen eremuko baliabideen gida egitea.	Bloga eta faceboock martxan ditugu eta herritarrengana iristeko modua da. Droga informazio guinea itxi egin genuen jende gutxi joaten zelako. Drogomenpekotasunen eremuko gida ez dugu egin, baina bai Zarauzko osasun elkartearen gida.
Drogen kontsumoa prebenitzea espazio komunitarioan, adingabeen eta gazteen arteko babes faktoreak indartzea eta ohitura eta joera osasungarriak sustatzea	Astialdiko taldeak (prestakuntza eskaintza) Kultura (urtean zehar pelikulak ematea, 12 eta 14 urte arteko gazteentzat)	Aisialdiko taldeen prestakuntza ez dugu bideratu. Kulturatik pelikulak eskaini dira, baina ez dugu jarraipena egin eta ez gara koordinatu.
Emakume eta gizonek egiten duten droga kontsumoa ez da bera, ez eta kontsumitzeko arrazoiak ere. Hori kontuan hartuta, droga kontsumoa prebenitzea, emakume eta gizonen babes faktoreak indartuz, eta ohitura eta joera osasungarriak sustatzea	Emakumeen kasuan: Emozioak autokontrolatzeko eta antsietatea eta estresa kontrolatzeko ikastaroen antolaketa, berdintasun arloarekin batera. Gizonezkoen kasuan: Emozioak autokontrolatzeko eta antsietatea eta estresa kontrolatzeko ikastaroen antolaketa, berdintasun arloarekin batera.	Parekidetasun departamenduak jabetza eskola du eta hainbat gauza bideratzen dira. Ikastaroak antolatu ditugu baina gizonezkoen partaidetza sustatzea kosta egiten da.

ESKOLA PREBENTZIO SELEKTIBOA		
HELBURU ZEHATZAK	EKINTZAK	EGIN DENA
Babes faktoreak sustatzea ikasle ahulen artean eta ondorioz dauden arrisku faktoreak gutxitzea.	Ikastetxeekin batera egiten den lanaren sustapena, nerabeen artean legezko eta legez kanpoko drogen abusuzko kontsumoa antzemateko.	Denon arteko koordinazioa hobetu egin behar da.
Jokabide arazotsuak saihestu eta gutxitzea.	Haurrentzako gizarte zerbitzuetao gizarte langilearekin koordinatzea.	

FAMILIAKO PREBENTZIO SELEKTIBOA		
HELBURU ZEHATZAK	EKINTZAK	EGIN DENA
Familiei trebetasunak berenganatzeko prestakuntza ematea eta ahalmena ematea arriskurako ahultasuna eta egoerak gutxitzeko	Gizarte zerbitzuetao dauden familiei formakuntza ematea, haurtzaroko gizarte langilearekin koordinatuz.	Haurtzaroko gizarte langilearekin elkarlanean bideratu dira. Bide honetatik jarraitzea komeni da.

PREBENTZIO SELEKTIBOA AISIAREN ETA AISIALDIAREN EREMUAN		
HELBURU ZEHATZAK	EKINTZAK	EGIN DENA
Gazteen artean jolaserako kontsumoei lotutako arriskuak gutxitzea.	Hainbat kanpaina urte osoko jaietan Ai laket Alkoholemiak	Ekintza hauek urtero egiten dira. Harrera ona dute. Hemen Prebentzio ibiltaria programa ere egiten dugu Euskal Jaietan.

ESPARRU KOMUNITARIOKO PREBENTZIO SELEKTIBOA ETA ADIERAZLEA		
HELBURU ZEHATZAK	EKINTZAK	EGIN DENA
Adingabe eta gazte ahulen artean eta baztertuak izateko arriskuan daudenen arteko arrisku faktoreak gutxitzea	Kale heziketa programa	Programa hau haurtzaroko gizarte langilearekin elkar lanean bideratzen dugu.

OSO EGOERA AHULEAN DAUDEN ADINGABE ETA GAZTEEN ETA BEREN FAMILIEN PREBENTZIO ADIERAZIA		
HELBURU ZEHATZAK	EKINTZAK	EGIN DENA
Egoera ahulean dauden eta adikziorik gabeko jokabide arazoak dituzten gazte eta nerabeen artean adikziozko jokabideen arriskua gutxitzea, pertsona bakoitzari egokitutako banakako arretaren bidez.	Oso egoera ahulean dauden nerabeekin eta beren familiekin gizarte zerbitzuetan esku hartzeko programak.	Gizarte zerbitzuetako gizarte langileak bideratzen ditu.

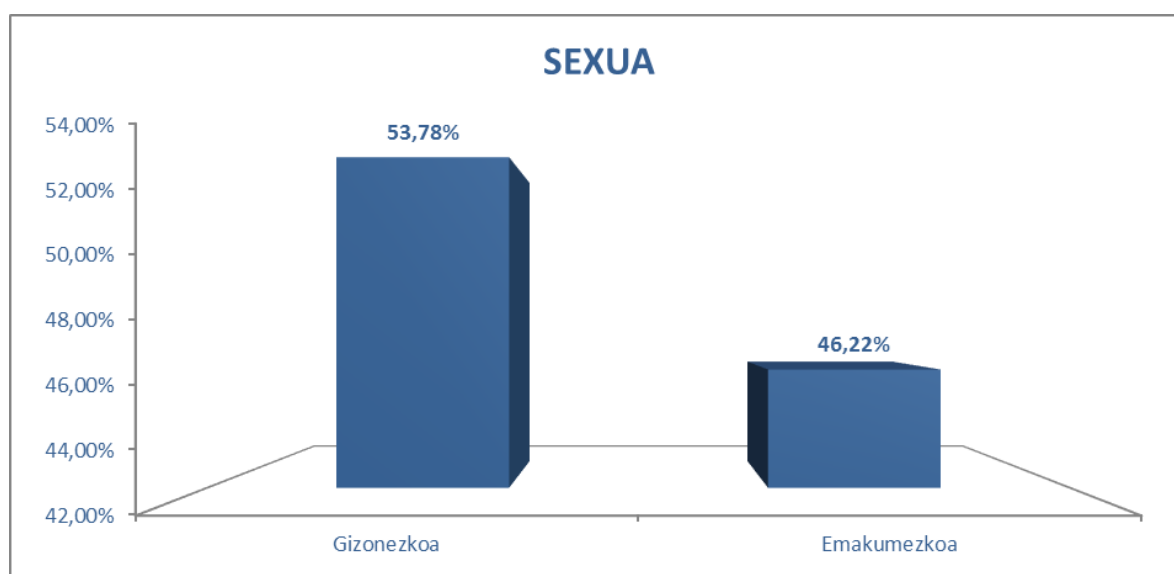
ASISTENTZIA TERAPEUTIKOA		
HELBURU ZEHATZAK	EKINTZAK	EGIN DENA
Erretzaileen osasuna, ongizatea eta bizi kalitatearen hobekuntza sustatzea	Erretzeari uzteko ikastaroak	Azken urteetan ez ditugu bideratu, asistentzia hau anbulategian eta minbiziaren aurkako elkarteak eskaintzen du. Beraien artean azken urteetan gai honekiko ere elkarlana hobetu egin da.

3.2. EMAITZA KUANTITATIBOAK

3.2.1.- 13 ETA 18 URTE BITARTEKO IKASLEEI EGINDAKO GALDEKETAREN EMAITZA KUANTITATIBOAK.

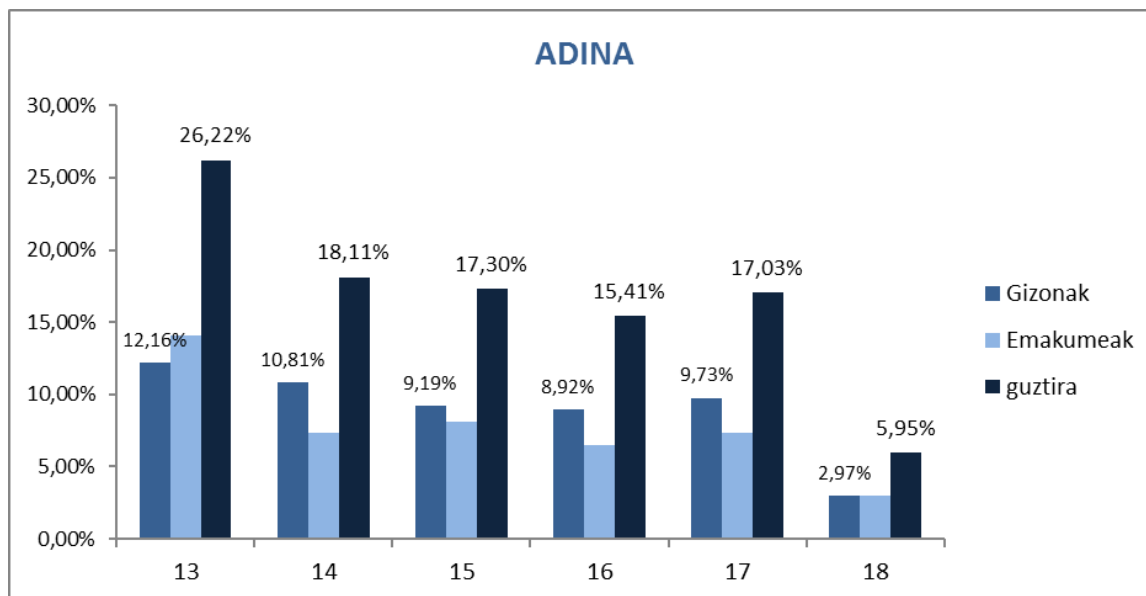
LAGINAREN DESKRIBAPENA

Lagina 370 pertsonak osatzen dute, eta hori Zarauzko 13 eta 18 urte bitarteko biztanleriaren % 24,39 da (EUSTAT 2017). Horietatik, 199 gizonak dira (% 53,78) eta 171 emakumeak (% 46,22).

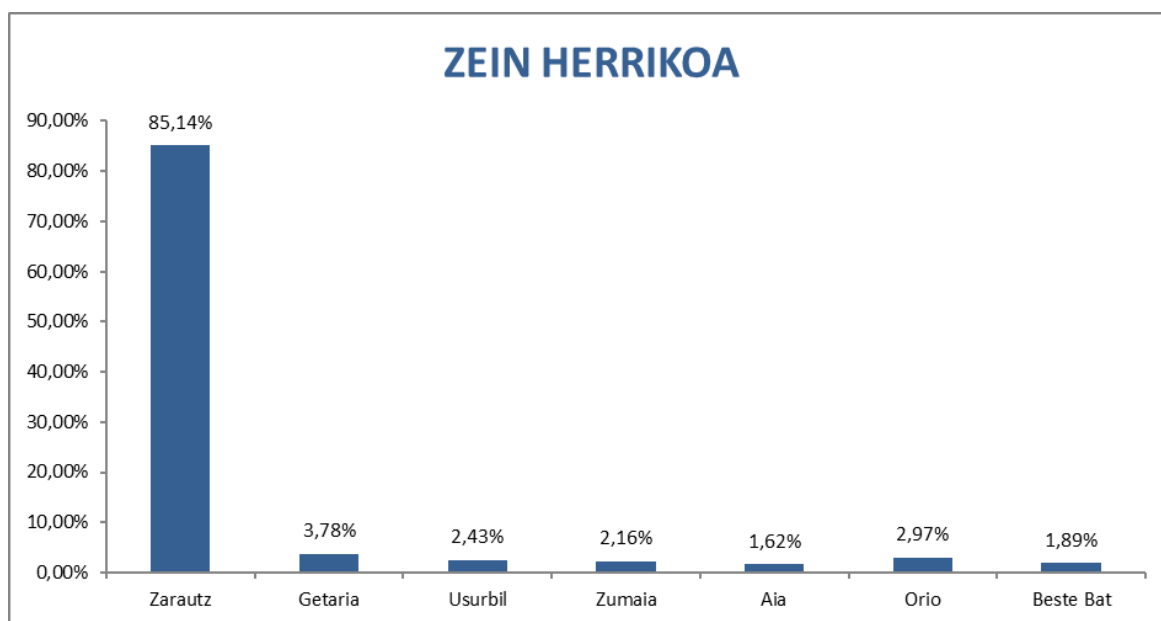

Galdeketak bigarren hezkuntzako, batxilergoko eta lanbide-heziketako Zarauzko hainbat ikastetxetako ikasleei egin zaizkie: La Salle, Antoniano, Oteiza, Mitxelena, Lizardi eta Urola Kostako Soldadurako Oinarrizko Lanbide Heziketa

Galdeketa 13 eta 18 urte bitarteko pertsonari egin diegu.

Laginareen pertsonen bizilekua, nagusiki, Zarautz da (% 85,14), eta atzetik daude Getaria, Orio eta beste herri txikiago batzuk.

Jaioterriari dagokionez, kasu gehienetan (% 86,7), jatorria EAE eta Nafarroa da.

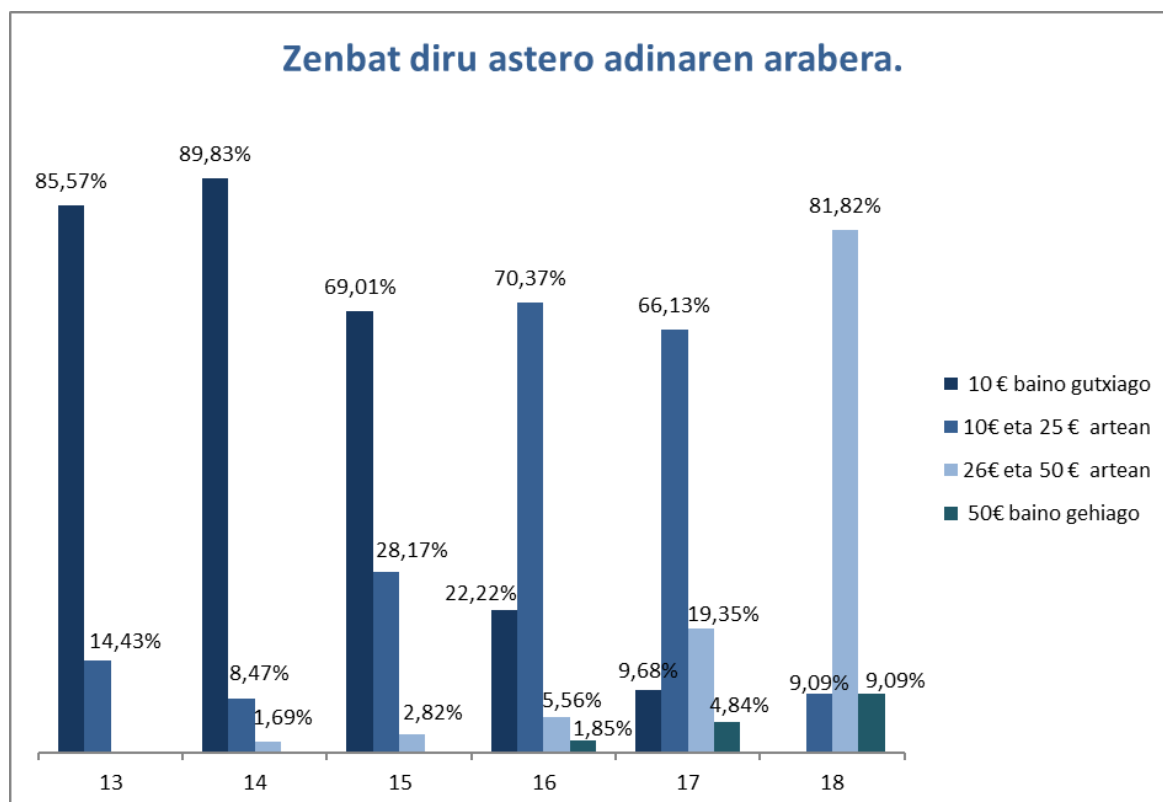
JAIOTERRIA			
	Ama	Aita	Ikaslea
Eae eta Nafarroan	% 83	% 89,7	% 86,7
Espainiako Leku Batean	% 6	% 3,3	% 6,1
Europako Herrialde Batean	% 7,8	% 1,7	% 2,8
Magreben	% 1,7	% 0,6	% 0,6
Afrikako beste herrialde batean	% 0,8	% 0,8	% 1,1
Latinoamerikan	% 1,4	% 1,9	% 1,4
Asian	% 3,3	% 1,7	% 0,3
Munduko Beste Herrialde Batean	% 0,3	% 0,3	% 0,8

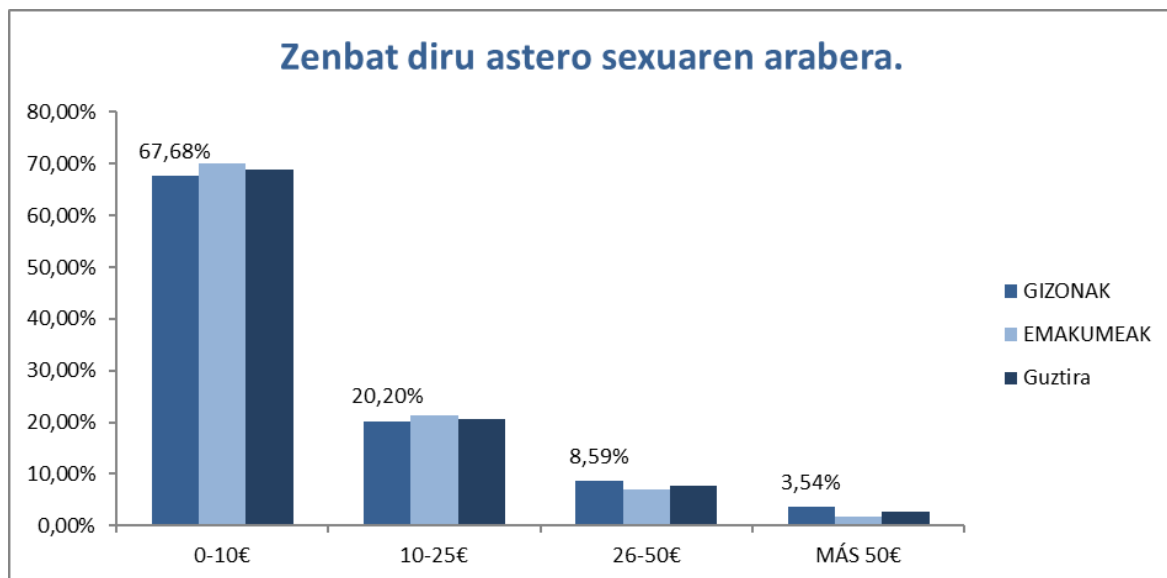
AISIA-OHITURAK

Gastuetarako asteko dirua. Grafikoan ikus daitekeen bezala, 15 urtera arte, pertsona gehienek astean 10 € baino gutxiago dute euren gastuetarako; 16 urtetik aurrera, gehienek 10 eta 25 € bitartean dute astean.

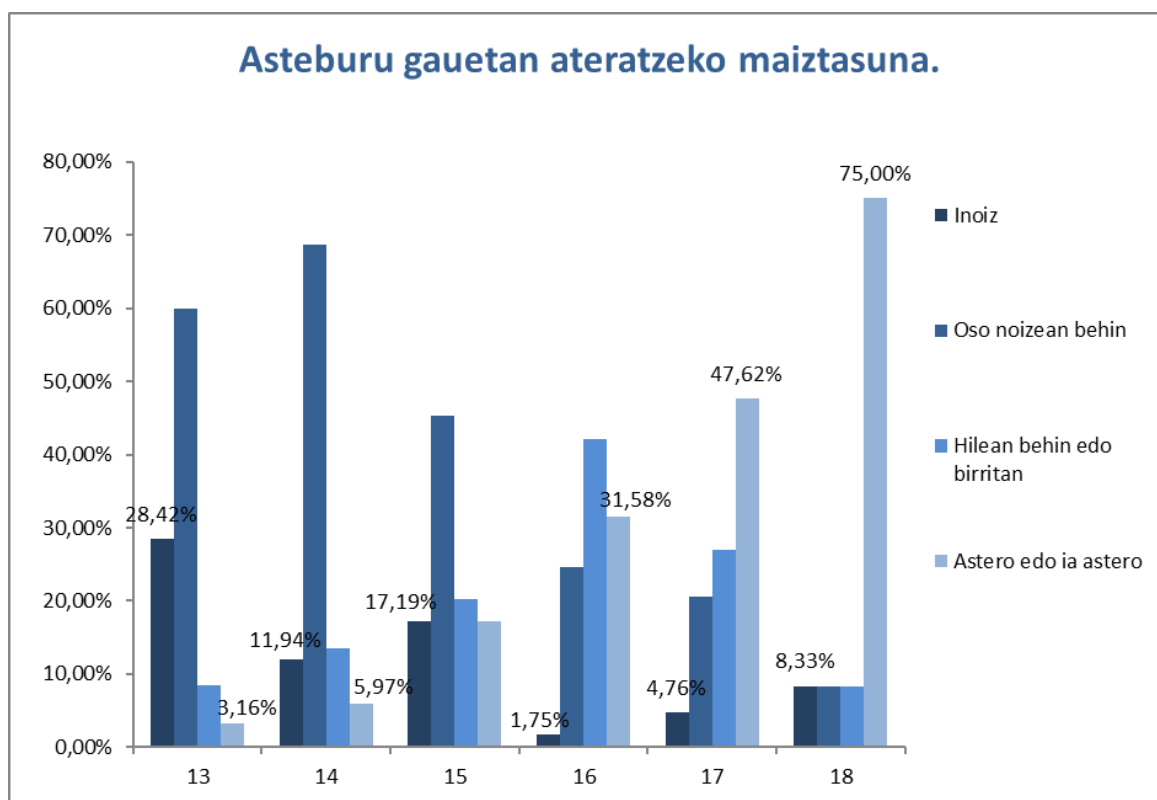
Lagineko asteko diruaren batezbestekoa 13,24 € da, baina desberdintasunak daude mutilen eta nesken artean; izan ere, mutilek diru gehiago dute astean (15,49 €) neskek baino (10,63 €).

Azkenik, nabarmendu behar da 18 urte dituzten gehienek 26 eta 50 € bitartean dutela astean, eta % 9,09k 50 € baino gehiago duela astean.

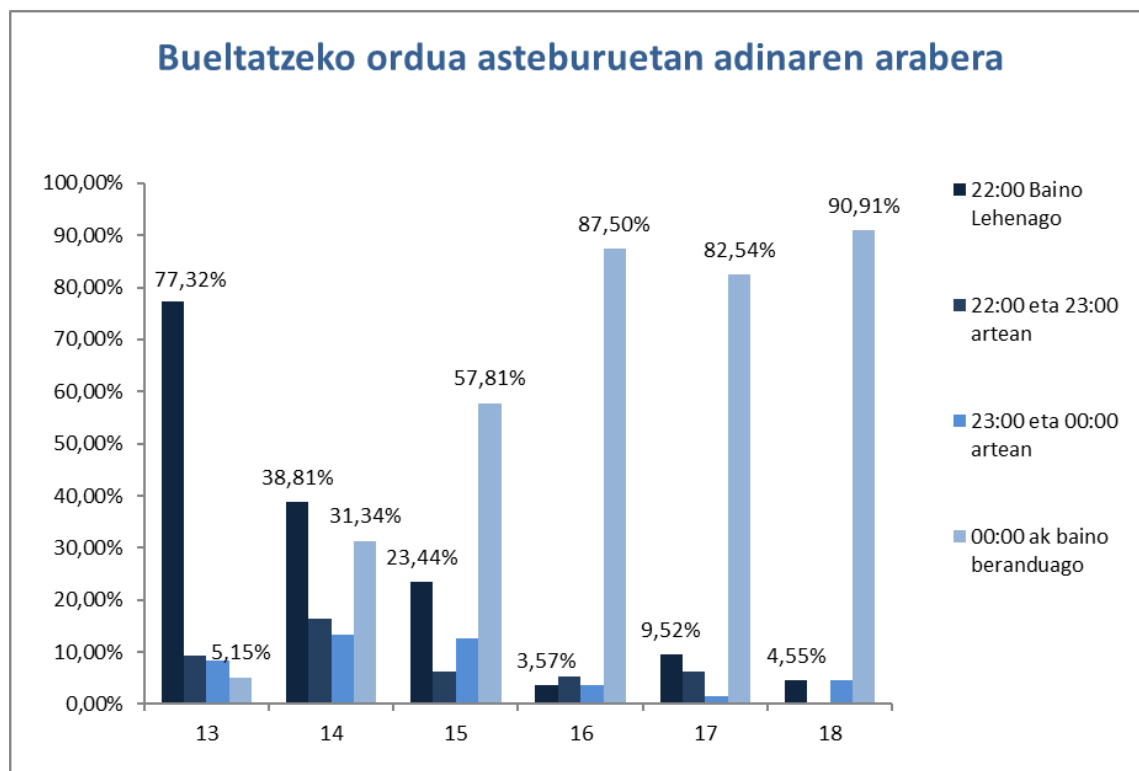

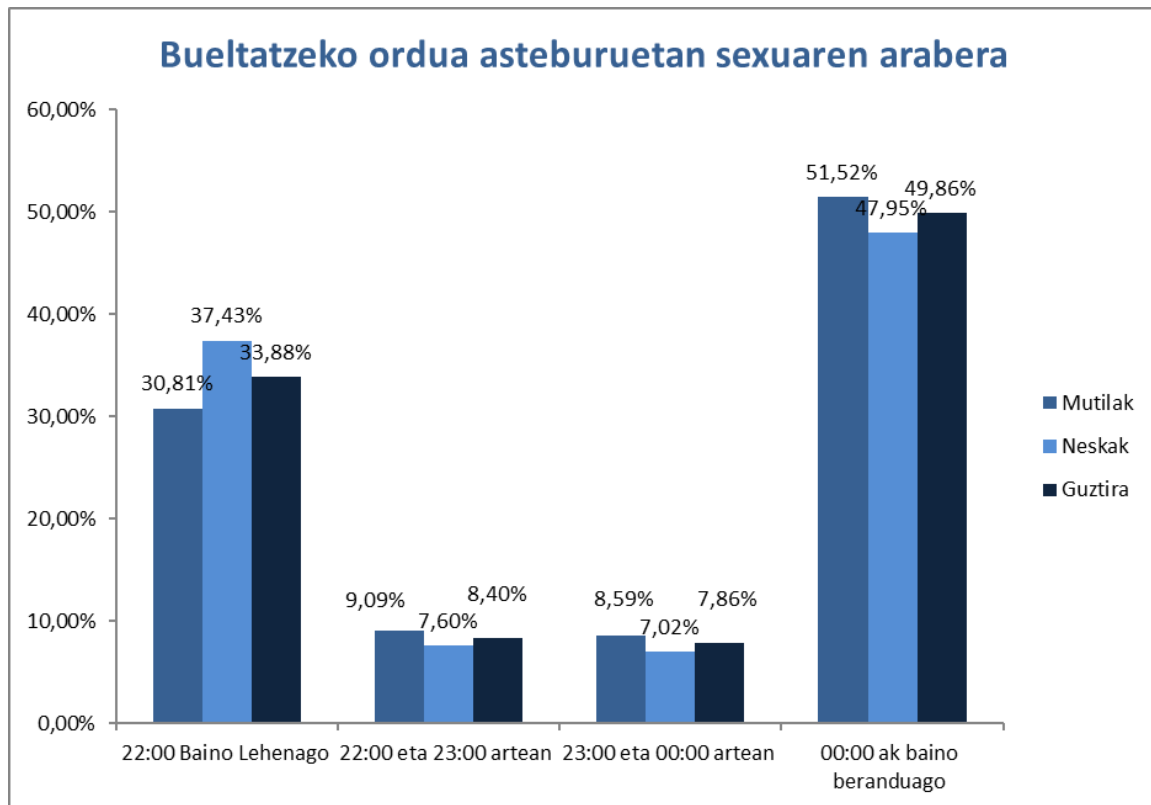

Asteburuan irtetea. Grafikoan ikus daitekeen bezala, adina handitu ahala, astebururo edo ia astebururo irteten diren pertsonen kopurua ere handitzen da. 18 urterekin, galdeketa egin zaien % 75 irteten dira astebururo. 15 urtera arte, joera da gehienak asteburuetan ez irtetea edo noizean behin irtetea. 13 urteko gazteen kasuan, laginaren % 71,58 irten da inoiz astebururen batean, eta horrek adierazten du gazteak 13 urte baino gutxiagorekin hasi ohi direla lagunekin asteburuetan irteten.

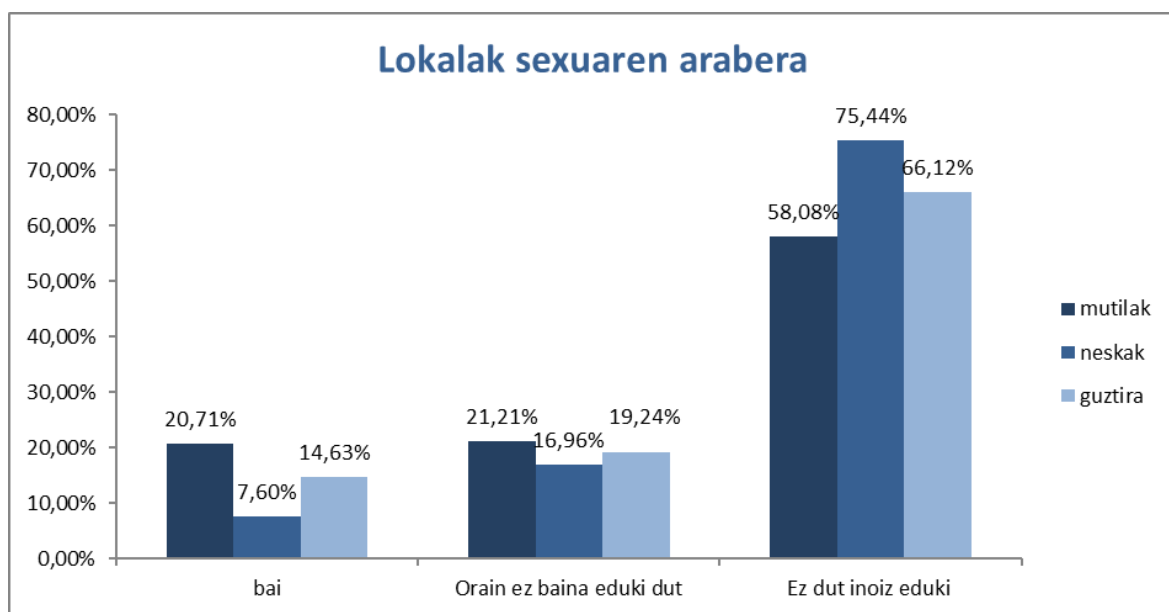

Asteburuetan etxera bueltatzeko ordua. Asteburuetan etxera bueltatzeko orduari dagokionez, nabarmendu behar da laginaren % 50 etxera bueltatzen dela 00:00ak baino beranduago, eta mutilen ehunekoak neskena baino apur bat handiagoa dela (% 3,57). Adinaren arabera desberdintasunei dagokionez, 14 urtetik aurrera, gehiengoa dira 00:00ak baino beranduago bueltatzen direnak. Lortutako datuek erakusten digute 15-16 urterekin jauzia dagoela lagun-taldeak irteten diren maiztasunean eta asteburuetan etxera bueltatzeko orduan.

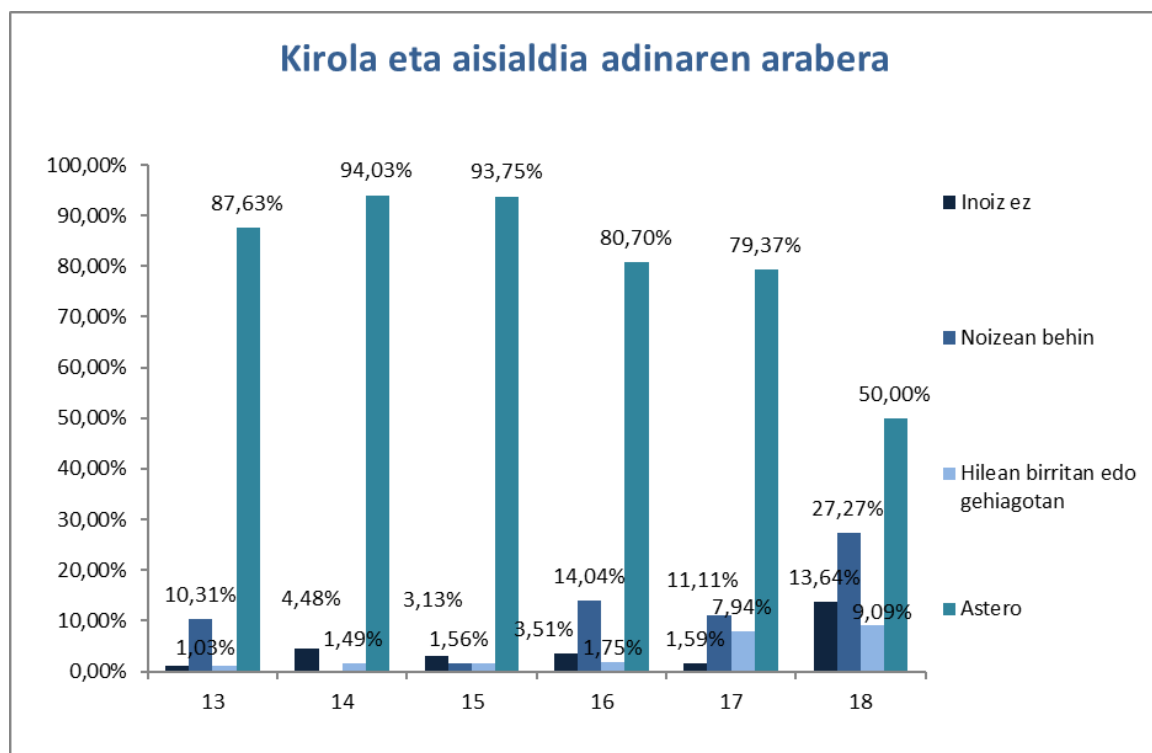

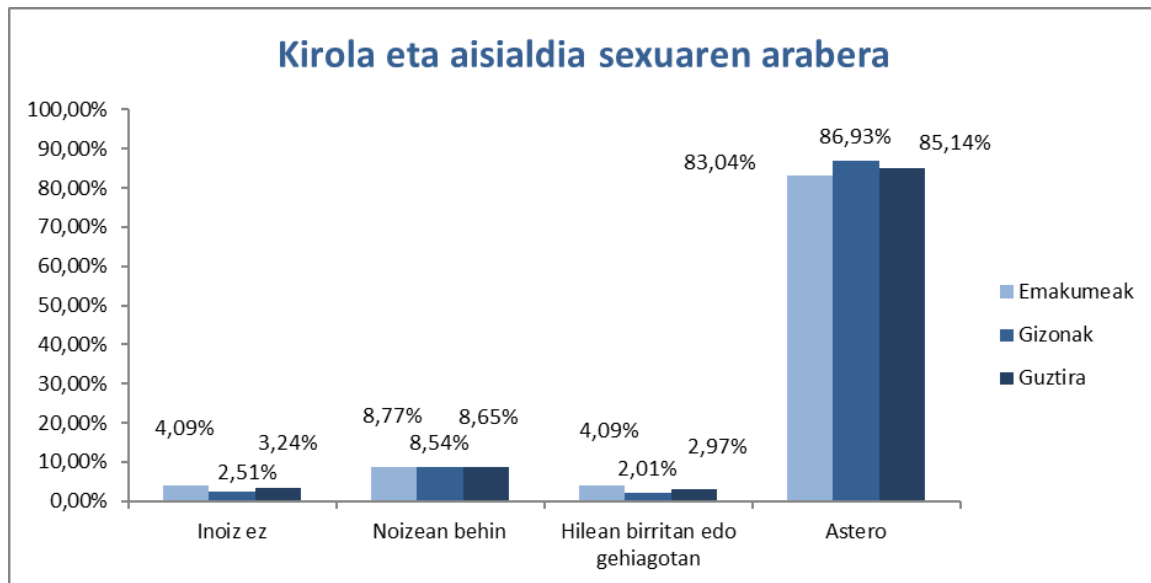
Lokalen fenomenoak. Lokalen fenomenoari dagokionez, Zarauzko ikasleen % 14,63k dute egun lokala. 15 urtetik aurrera dute interes handiena, eta gehiago erabiltzen dituzte mutilek neskek baino. Diagnostikoan egindako foku-taldeetan bildutako informazioa kontuan hartuta, herrian lokalen fenomenoak behera egin duen eta horrek, salbuespenak salbuespen, bizikidetzaz arazorik eragiten ez duen pertzepzioa dago.

Hala ere, lokalekin eta azken 12 hilabeteetako droga-kontsumoekin (bai alkohola bai kannabisa) lotuta, ikusten da kannabisa eta alkohola kontsumitzen duten pertsonen ehuneko handiagoak duela edo izan duela lokala, azken urtean kontsumitu ez dutenekin alderatuta. Zehazki, azken urtean alkohola edan duten pertsonen artean, % 48,78k du edo izan du lokala, eta aldi horretan kannabisa erre dutenen artean, % 78,82k.

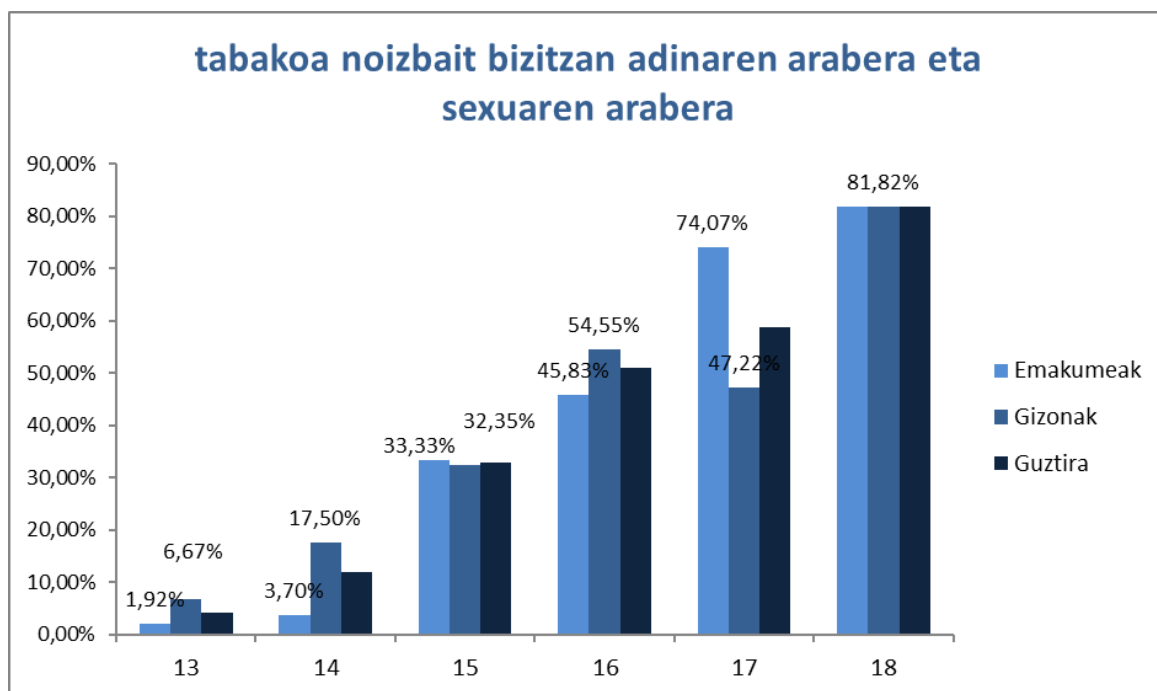
Kirola eta aisia. Oso adierazgarria eta azpimarratzeko balioa da kirola, adin-tarte eta sexu guztietan, laginaren % 85,14k egiten baitu astero. Neskekin alderatuta, mutil gehiagok egiten du kirola astero. Hala ere, kirola egiteko maiztasunari dagokionez, ez dago desberdintasun nabarmenik mutilen eta nesken artean. Nabarmendu behar da 16 urtetik aurrera kirol nahiz aisialdiarekin lotutako jarduera gutxiago egiten direla astean, eta horrek are gehiago egiten du behera 18 urterekin.

TABAKOA

Tabako-kontsumoari dagokionez, laginaren % 68,3k ez du inoiz tabakorik erre. Hala ere, aurreko Zarauzko tokiko planean (2012) bildutako datuekin alderatuta, ehunekoa % 81,1 zen. Horrek esan nahi du tabakoa inoiz erre duten pertsonen ehunekoa handitu dela.

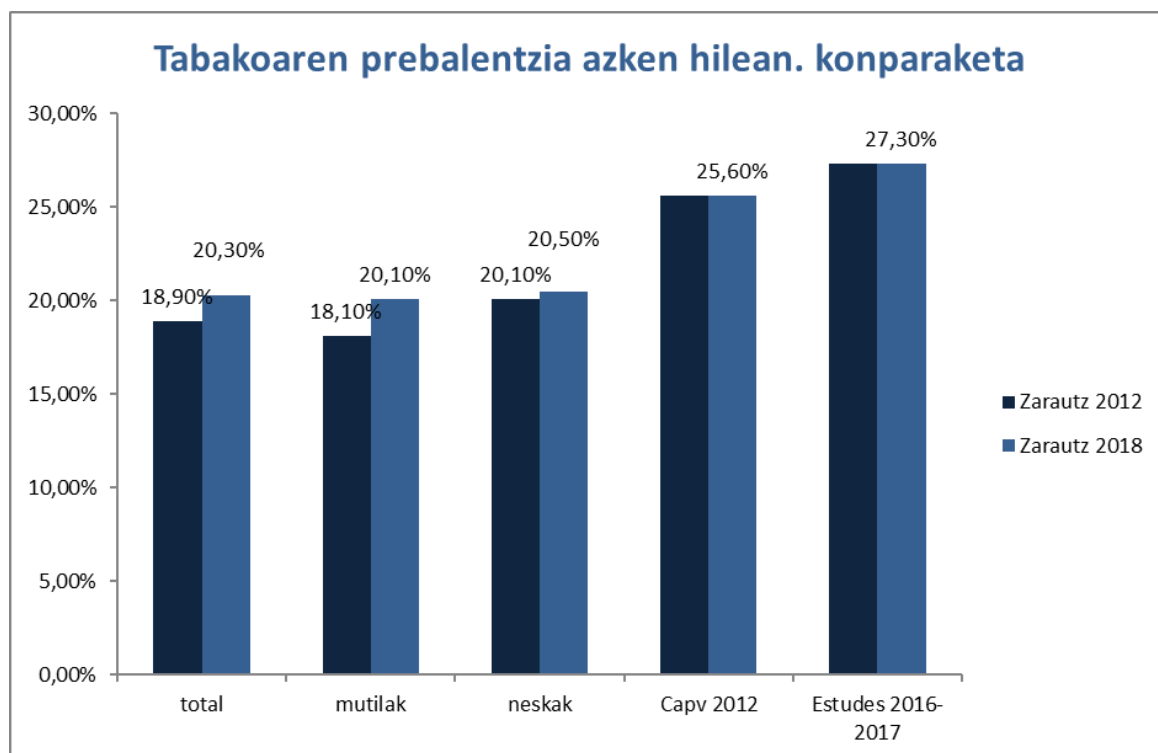

Zarauzko 13 eta 18 urte bitarteko % 31,6k erre du inoiz zigarroren bat. Datu horrek adierazten digu, aurreko planarekin alderatuta, erretzen duten edo inoiz erre duten gazteen ehunekoa % 12,7 igo dela.

Tabakoa erretzen hasteko batez besteko adina 14,26 urte da (13,9 mutilen kasuan eta 14,63 nesken kasuan). Datuek adierazten dute mutilak neskak baino lehenago hasten direla erretzen eta mutilen % 19,35 zigarroak kontsumitzen hasten dela 12 baino gutxiagorekin. Neska erretzaileen % 46,15 hasten dira 15 urterekin kontsumitzen. 15 urtetik aurrera, gizon eta emakume erretzaileen ehunekoak berdintzeko joera du, eta emakumeena handiagoa ere izan daiteke.

Erretzaile mutilen eta nesken ehunekoa handituz doa adinak aurrera egin ahala, eta 14 eta 15 urte arteko adina gakoa da.

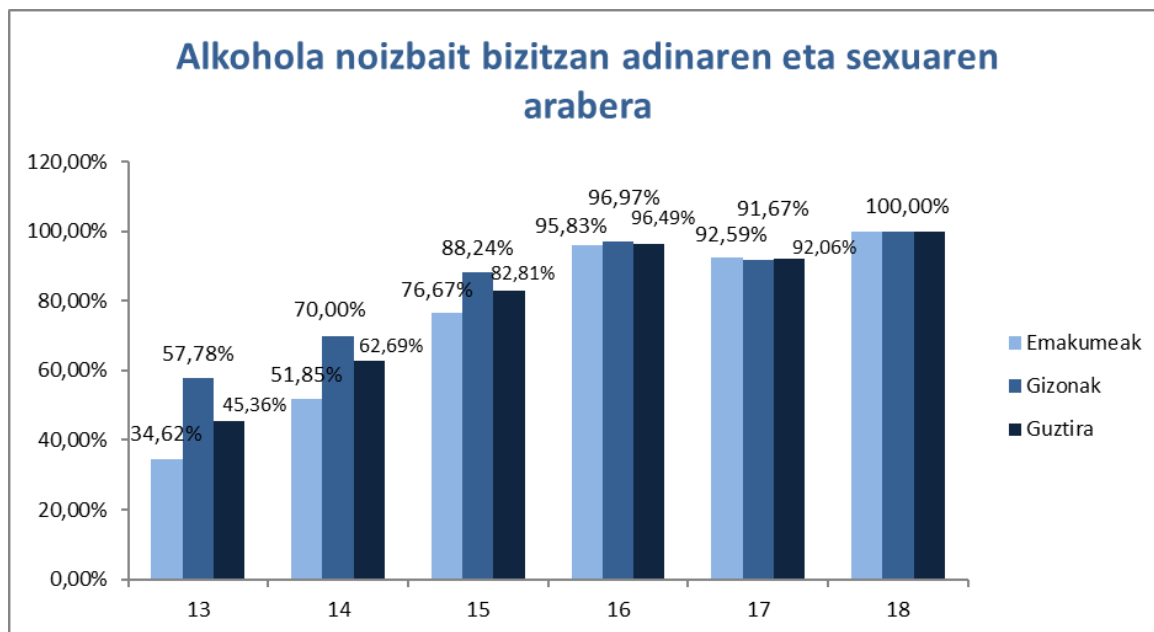
13 eta 18 urte bitarteko gazteen % 20,3k erre du tabakoa azken hilabeteen. ESTUDESen estatuko galdeketa (2016-2017) datuen arabera, azken hilabeteen erre duten Zarauzko ikasleen kopurua estatuko gazteena baino 7 puntu txikiagoa da (% 27,3), hots, EAEko datuen kopurua baino 5,3 puntu txikiagoa eta Zarautzen bildutako datuen kopurua (2012) baino 1,4 puntu txikiagoa.

% 5,4k tabakoa erre du egunero azken 30 egunetan, 14 eta 18 urte bitarteko adin-tartean eguneroko kontsumoaren prebalentzia % 7,32 da azken hilabeteen, eta estatu-mailan % 8,8 (ESTUDES 2016-2017). Azpimarratu behar da 15 urtera arte ez dagoela egunero erretzen duen pertsonarik, adin horrekin hasten dela % 6,25 erretzen eta hori pixkanaka handitzen dela: % 8,77 16 urterekin, % 9,52 17 urterekin eta % 22,72 18 urterekin.

ALKOHOLA:

Alkohola da Zarauzko ikasleen artean gehien kontsumitzen den droga. 13 eta 18 urte bitarteko biztanleen % 27k ez du inoiz alkoholik edan, mutilen artean % 20k eta nesken artean % 33,3k. Neskek jarraitzen dute euren burua gehiago zaintzen edo gutxiago ausartzen dira alkohola probatzen.

2012ko eta 2018ko datuak alderatuz, % 4,2 handitu da inoiz alkohola probatu edo kontsumitu ez duten pertsonen kopurua. Alkohola probatu edo kontsumitu duten adingabeen kopuruaren beherazko joera berretsita da. Joera hori ESTUDES 2016-2017 estatuko galdeketa ere egiaztatzen da, izan ere, 14 eta 18 urte bitarteko ikasleen azken 12 hilabeteetako eta azken hilabeteeko alkohol-kontsumoaren prebalentziak 1,2 puntu egin du behera 2014. urtearekin alderatuta.

Hala ere, alkohola probatu duten pertsonen kopuruaren beherakada gorabehera, aipatu behar da 13 urteko pertsonen % 45,36k probatu duela inoiz alkohola. Adin-tarte horretan dago alde handiena mutilen eta nesken artean. Mutilen artean, % 23 handiagoa da 13 urterekin alkohola probatu dutenen kopurua, neskekin alderatuta. Hala, berresten da mutilak lehenago hasten direla alkohola kontsumitzen. 15 urtera arte, alkohola probatu dutenen ehunekoa beti da neskena baino handiagoa. Hala ere, 16 urtetik 18ra, alkohola kontsumitzen duten mutilen eta nesken kopuruak berdintzeko joera du. Adina handitu ahala, alkohola probatu dutenen kopuruaren ehunekoa ere handitzen da, eta laginaren 18 urteko pertsonen % 100ek probatu dute inoiz alkohola.

Alkohola edaten hasteko batez besteko adina 13,05 urte da (13,03 mutilen kasuan eta 13,08 nesken kasuan). Eskola eta drogak (2012) galdeketaaren arabera, batez besteko adina 13,4 da, eta horrek adierazten du edaten hasteko batez besteko adina egonkor mantentzen dela.

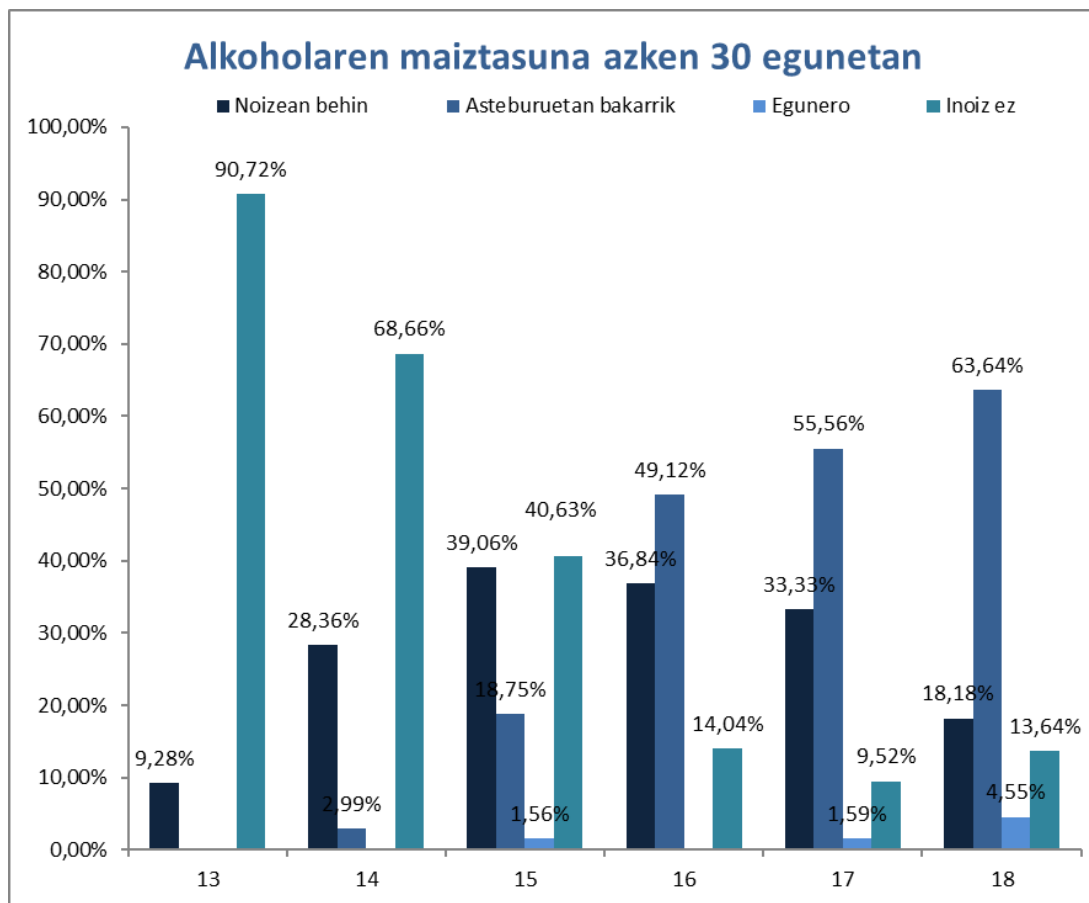
Alkoholaren kontsumoa sexuaren arabera. Konparaketa							
	ZARAUZKO TOKIKO PLANA 2012			ZARAUZKO TOKIKO PLANA 2018			
BIZITZAN ZEHAR							
	GUZTIRA	MUTILAK	NESKAK	GUZTIRA	MUTILAK	NESKAK	DIFERENTZIA
INOIZ EZ	22.8	25.7	18.9	27.0	21.3	33.7	% +4.2
1-5 ALDIZ	17.7	16.5	18.8	19.9	22.8	16.5	% +2.2
6-19 ALDIZ	15.4	13.6	17.4	14.2	15.7	12.4	% -1.2
20 ALDIZ EDO GEHIAGO	43.5	43.3	44.6	38.8	40.1	37.2	% -4.7
AZKEN 12 HILABETEETAN							
INOIZ EZ	25.0	27.5	21.6	34.6	29.5	40.3	% +9.6
1-5 ALDIZ	21.2	20.3	22.3	21.8	25.5	17.5	% +0,6
6-19 ALDIZ	20.6	17.2	24.3	20.44	22.9	17.5	% -0.16
20 ALDIZ EDO GEHIAGO	31.5	32.9	30.8	23.16	21.9	24.5	% -8.34
AZKEN 30 EGUNETAN							
INOIZ EZ	41.9	42.9	40	47.79	45.1	50.8	% +5.89
1-5 ALDIZ	36.2	32.4	40.7	41.71	46.1	36.5	% +5.51
6-19 ALDIZ	14.1	14.2	14.2	9.67	7.6	11.9	% -4.43
20 ALDIZ EDO GEHIAGO	5.2	7.1	3.2	0.83	1.02	3.5	% -4.37

Alkoholaren kontsumoa adinaren arabera. Konparaketa									
	ZARAUZKO TOKIKO PLANA 2012				ZARAUZKO TOKIKO PLANA 2018				
BIZITZAN ZEHAR									
	GUZTIRA	12-13	14-15	16-18	GUZTIRA	12-13	14-15	16-18	DIFERENTZIA

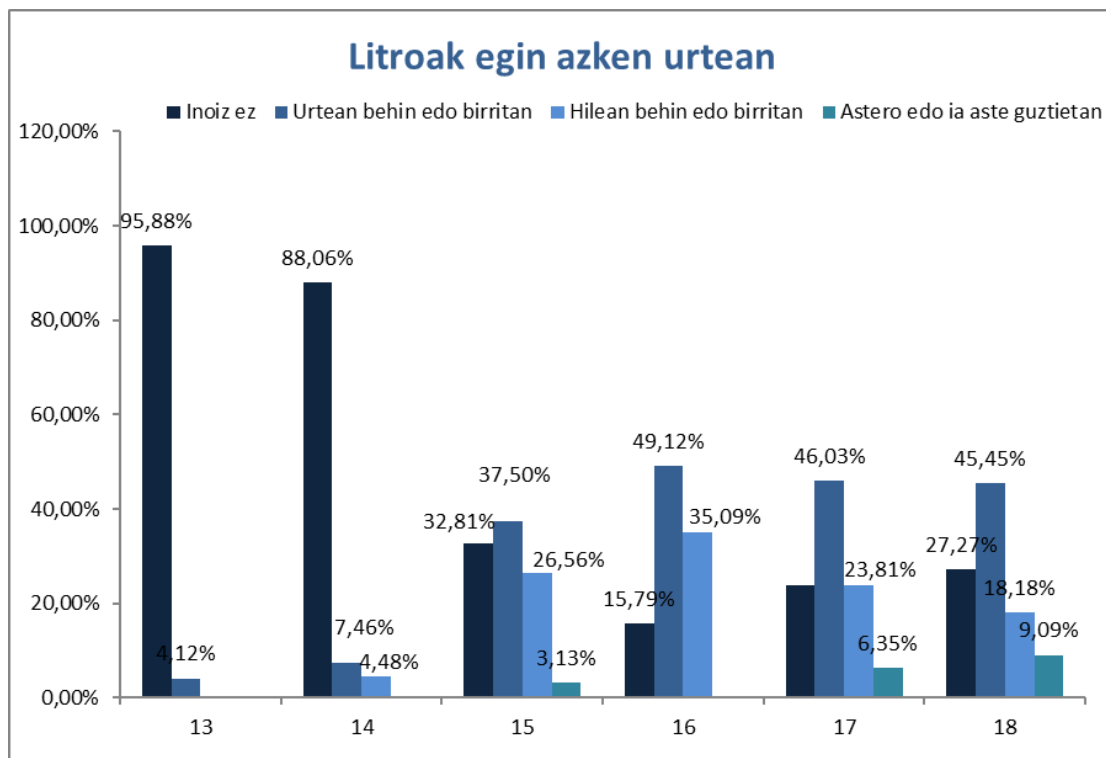
INOIZ EZ	22,8	55,9	25,1	5,8	27,05	53,61	31	3,8	+4,7
1-5 ALDIZ	17,7	27,4	24,7	10,4	19,95	34,02	27,5	5	+2,25
6-19 ALDIZ	15,4	9,7	23,7	13,1	14,21	11,34	20	12,14	-1,19
20 ALDIZ EDO GEHIAGO	43,5	5,4	26,1	70,4	38,8	1,03	26,67	77,86	-4,7
AZKEN URTEAN									
INOIZ EZ	25	60,2	26,8	7,2	34,6	70,1	38,46	6,43	+9,6
1-5 ALDIZ	21,2	27,5	28,8	13,7	21,8	23,71	32,31	10,71	+0,6
6-19 ALDIZ	20,6	6,5	27,4	24,1	20,44	5,15	20	31,43	-0,16
20 ALDIZ EDO GEHIAGO	31,5	2,7	15,9	54	23,16	1,03	9,23	51,43	-8,34
AZKEN HILEAN									
INOIZ EZ	41,9	78,5	51,5	16,8	47,79	85,42	56,92	12,14	+5,89
1-5 ALDIZ	36,2	15,0	38,6	49,5	41,71	14,58	36,92	63,57	+5,51
6-19ALDIZ	14,1	2,1	6,7	24	9,67	0	3,08	22,14	-4,43
20 ALDIZ EDO GEHIAGO	5,2	1,1	1,7	5,8	0,83	0	0,77	1,43	-4,37

2012ko Zarauzko planean lortutako emaitzak 2018koekin alderatuta, ikus daiteke alkohol-kontsumoaren maiztasuna txikitu egin dela bai azken hilabeteen bai azken urtean, baita bizitzan zehar ere. Datuek maiztasunaren beherakada erakusten duten arren, nabarmendu behar da 13 eta 18 urte bitarteko gazteen % 9,67k alkohola kontsumitu duela 6 eta 19 egun bitartean azken hilabeteen.

Sexua kontuan hartuta, alkohola inoiz kontsumitu ez duten nesken ehuneko handiagoa dago mutilena baino, azken urteari, azken hilabeteari nahiz bizitza osoari dagokienez. Hala ere, azken hilabeteen eta urtean, neskek mutilek baino maiztasun handiagoz edan dute.

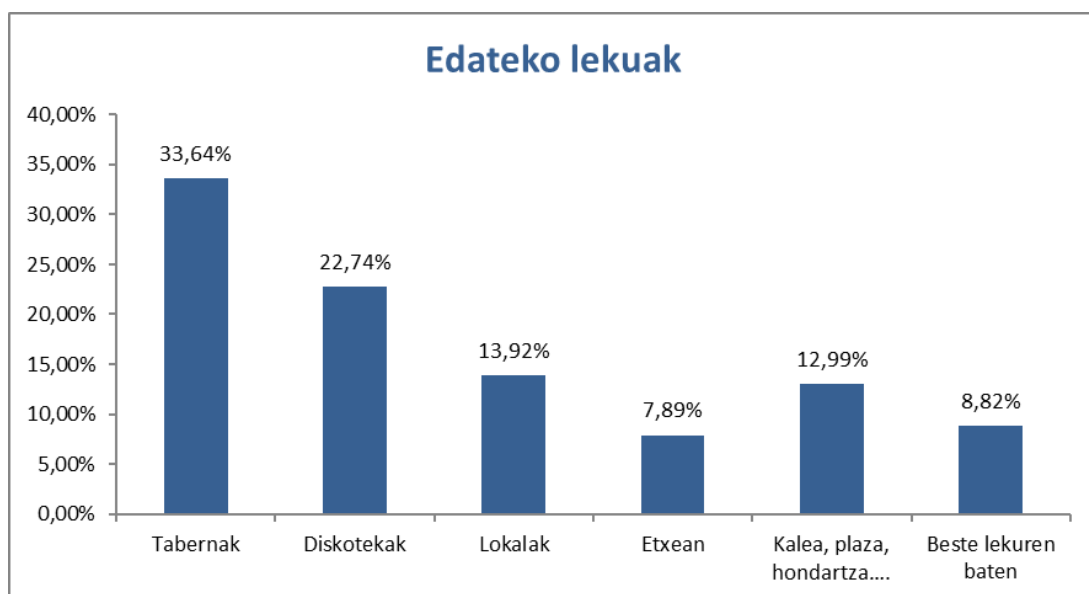

Gazteak asteburuetan alkohola edaten hasten dira 15 urtetik aurrera, eta, 16 urterekin, biztanleriaren erdiak baino gehiagok adierazten du edaten duela. 13 eta 15 urte bitartean, aldizkako ospakizunetan edaten da. Adina handitu ahala, kontsumoaren maiztasuna ere handitzen da: noizean behingoa izatetik eta ospakizun jakin batzuekin lotuta egotetik, asteburuko ekintza ohikoagoa izatera igarotzen da.

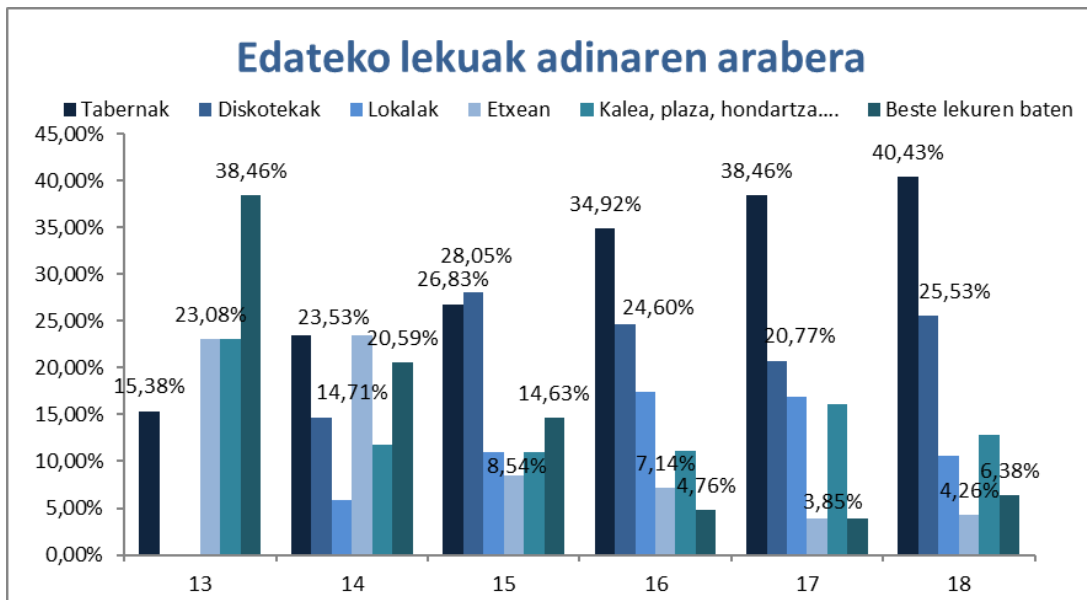
“Litroak egitearen” fenomenoak ez dago oso hedatuta Zarauzko ikasleen artean. Galdeketa egin zaien biztanleen % 54,8k adierazten du ez zuela azken urtean “litroak egin”. Litroak egiten dituzten pertsonen artean, % 59,9k onartzen du litroak egiten dituela urtean 1 edo 2 aldiz, eta % 35,33k hilean behin edo birritan. Litroak egiten dituztenen artean, % 9k onartzen du astero edo ia astero egiten dituela litroak. Gutxiengoa badira ere, 14 urterekin hasten dira litroak egiten, eta adinean aurrera egin ahala hori egiten dutenen kopurua ere handitzen da.

Beheko grafikoak azaltzen du non edaten duten, eta argitu dezake “botelloiaren” fenomenoak zergatik ez dagoen hain hedatuta Zarautzen.

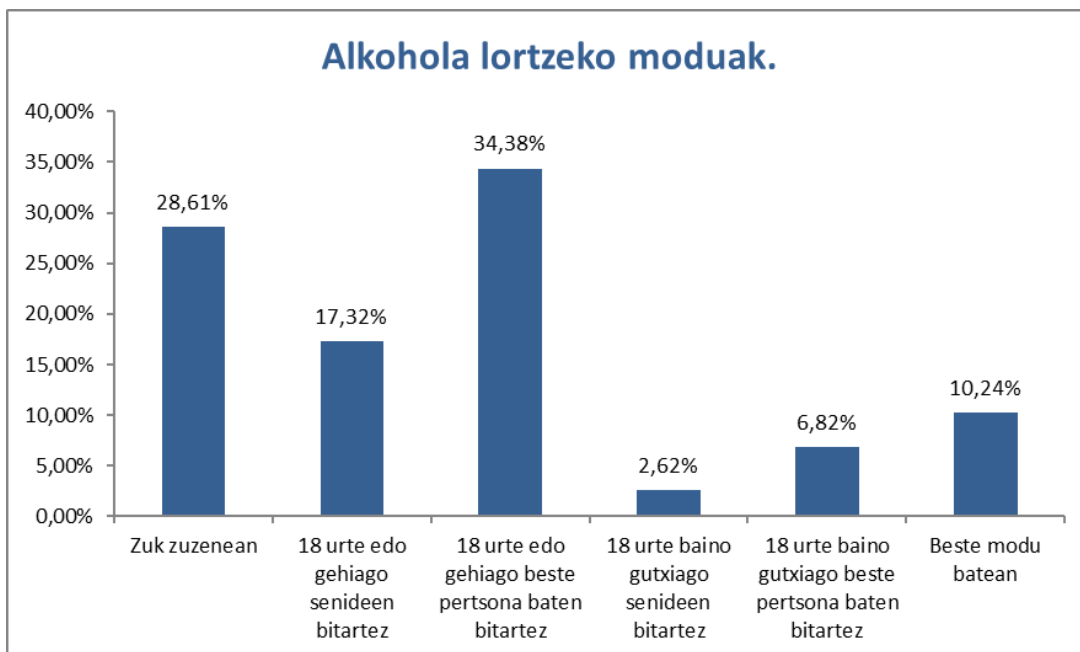

Azken hilabeteen, alkohola edaten duten pertsonen % 33,64k tabernetan egiten du eta % 22,7k diskoteketan; hain zuzen, leku horietan onartzen du jende gehiagok edaten duela. Deigarria da galdeketa egin zaien pertsonen % 7,89k alkohola etxean edaten dutela.

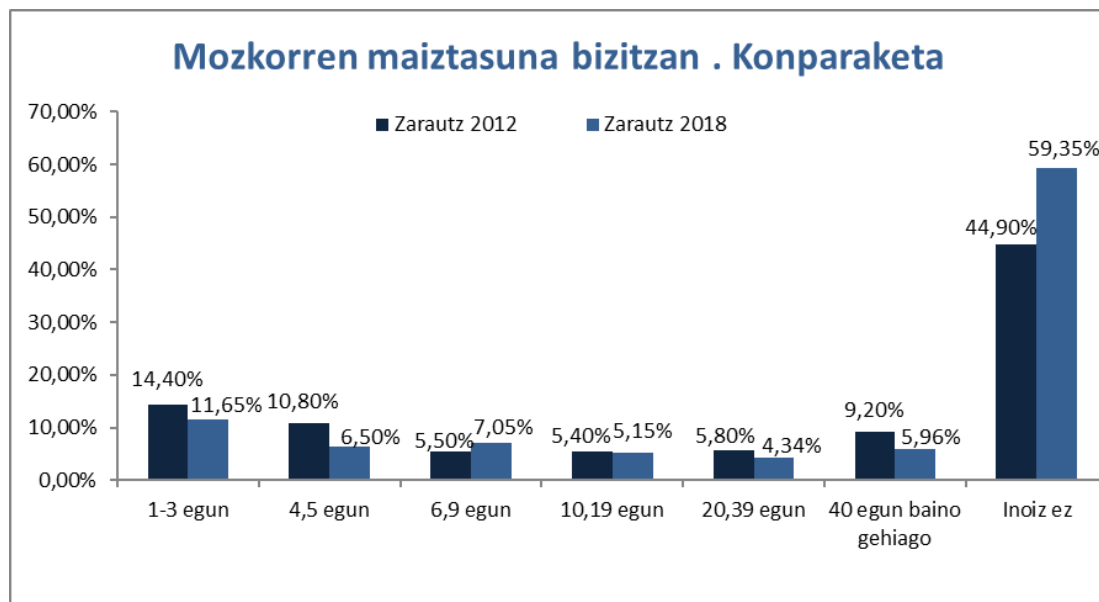
Alkohola erosten dutenen artean, % 42,98k supermerkatuetan egiten du eta % 32,51k tabernetan. % 9,9k soilik adierazten du alkohola janari- edo gozoki-dendetan erosten duela. % 28,61ek alkohola bere kasa erosten du, helduen beharrik gabe.

Kontuan hartuta galdeketa egin zaien biztanleak adingabeak direla, deigarria da zein erraz eskuratu eta kontsumitzen duten alkohola, indarreko legeriaren arabera, hori egin ezin duten establezimendu eta lokaletan.

Alkohola eskuratzeko moduei dagokienez, % 51,7k adin nagusiko pertsonen bidez lortzen duen arren, nabarmentzekoa da % 28,61ek bere kasa eskuratzen duela eta % 9,44k adingabeen bidez.

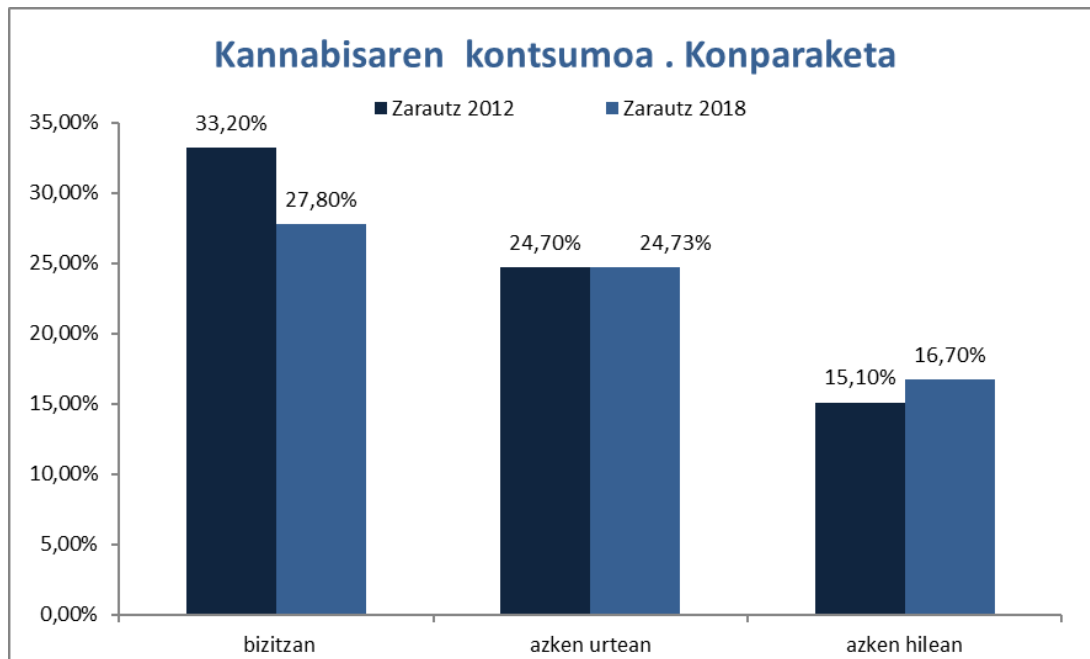

Grafikoan ikus dezakegun bezala, galdeketa egin zaien pertsonak bizitzan zehar mozkortu diren aldien kopurua % 14,45 txikitu da.

Zarautzen lehen aldiz mozkortzeko batez besteko adina 14,3 urte da. Hori ez da ia aldatzen 2012ko Eskola eta drogak galdeketa datuak kontuan hartuta, azken horren arabera, lehen aldiz mozkortzeko batez besteko adina 14,1 urte baita. Ez dago ia alderik sexuaren aldagaia aintzat hartuta.

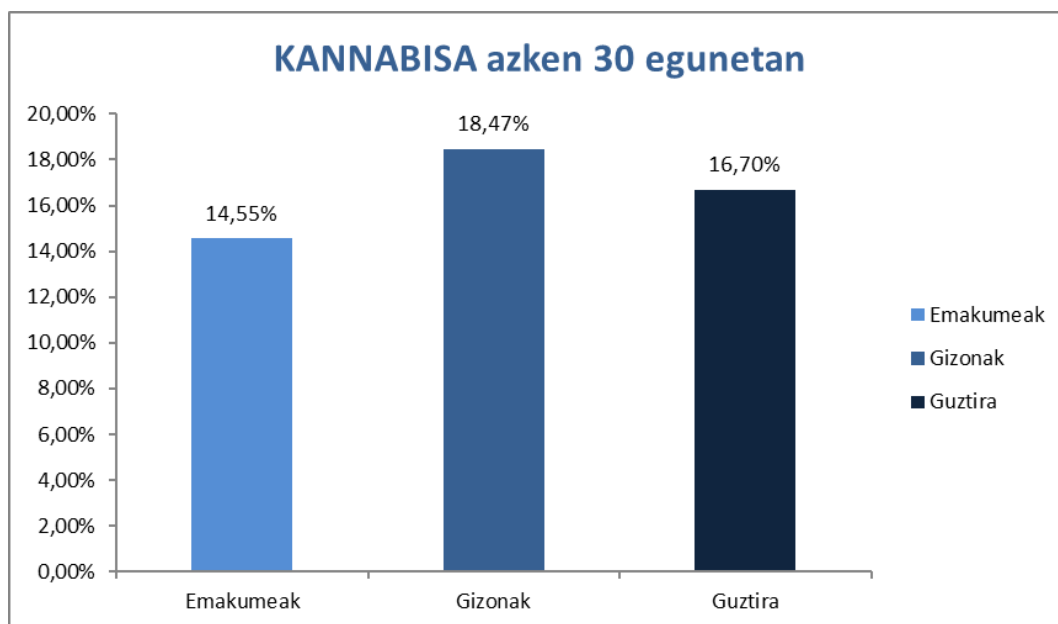
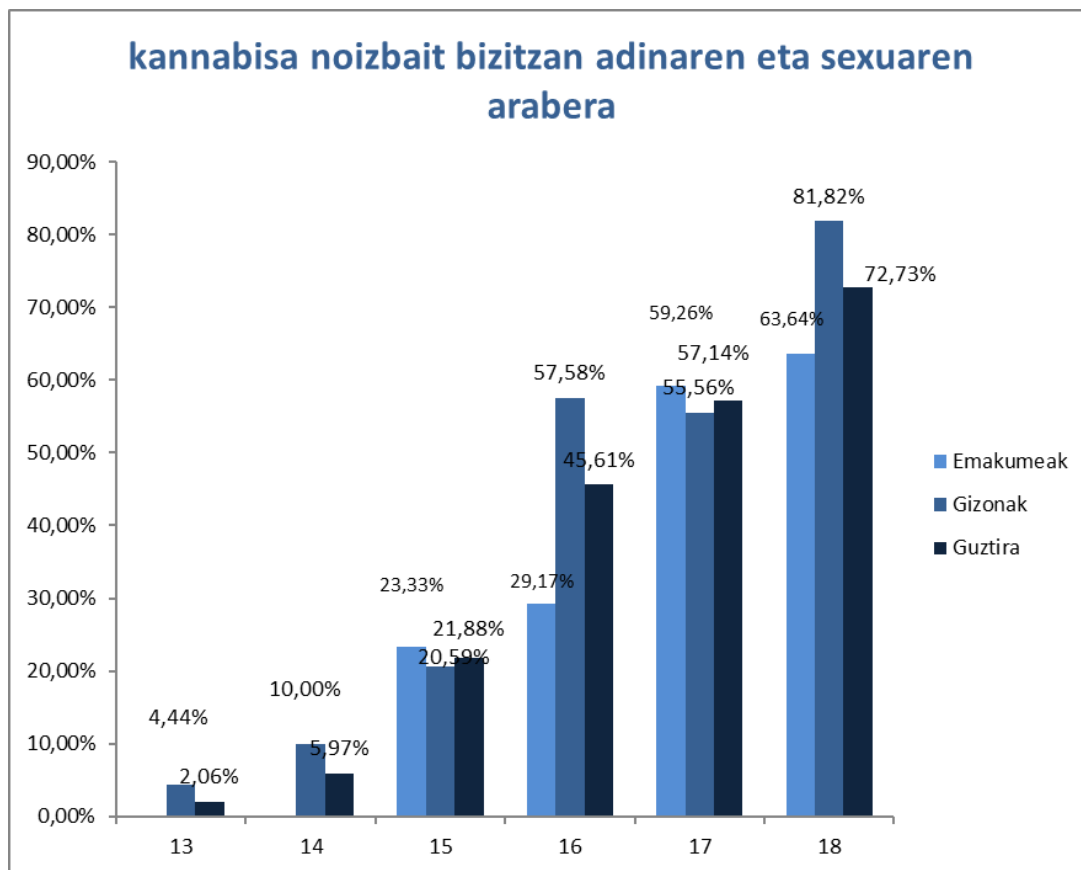
KANNABISA

Lagineko Zarauzko 13 eta 18 urte bitartekoen % 27,8k probatu du inoiz kannabisa, eta horrek esan nahi du laginaren % 72,2k ez duela inoiz probatu. Mutil batzuk 13 urterekin hasten dira kannabisa probatzen, eta neskak, nagusiki, 15 urterekin. Azpimarratzeko datua da lagineko 18 urtekoen % 72,73k probatu duela kannabisa, mutilen % 81,82k eta nesken % 63,64k. Kontsumitzen hasteko batez besteko adina 14,79 urte da (14,52 mutilen kasuan eta 15,21 neskenean).

2012an bildutako eta egungo datuak alderatuta, ondoriozta daiteke Zarautzen kannabisa inoiz probatu duen 13 eta 18 urte bitarteko % 5,4 gazte gutxiago dagoela. Hala ere, azken urteko datuak egonkor mantentzen dira eta azken hilabetekoak % 1,6 handitu dira. 2018ko Zarauzko datuak estatuko galdeketarekin (ESTUDES 2016-2017) alderatuta, Zarauzkoak hobeak dira azken hilabetean nahiz azken urtean, baita bizitza osoan zehar ere. % 3,3 gutxiago bizitzan zehar, % 1,57 gutxiago azken urtean eta % 1,6 gutxiago azken hilabetean.

Grafikoa ikusita, ematen du kontsumitzaile esperimentalen ehunekoak behera egin duela, baina probatu ondoren kontsumitzen jarraitzen duten pertsonen kopuruak gora egin du 2012ko datuekin alderatuta, azken hilabeteko datuak kontuan hartuta.

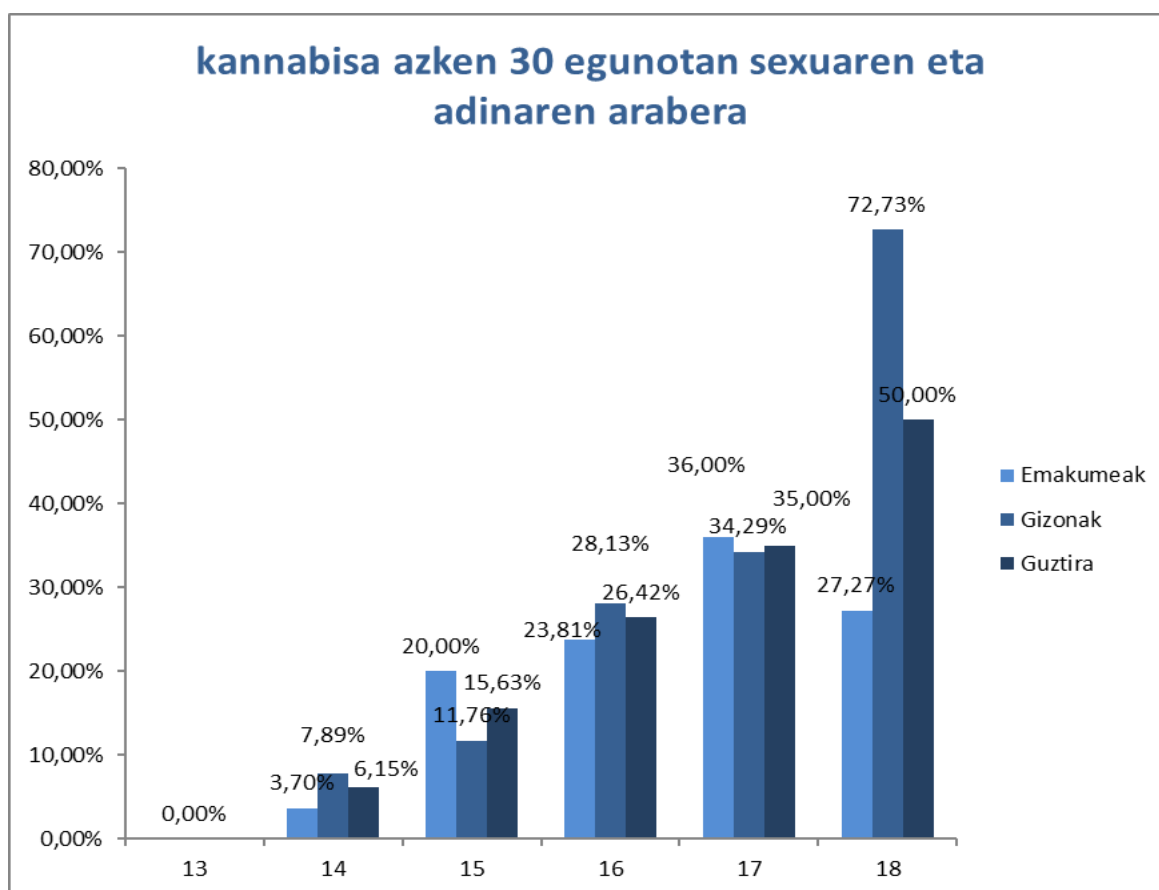
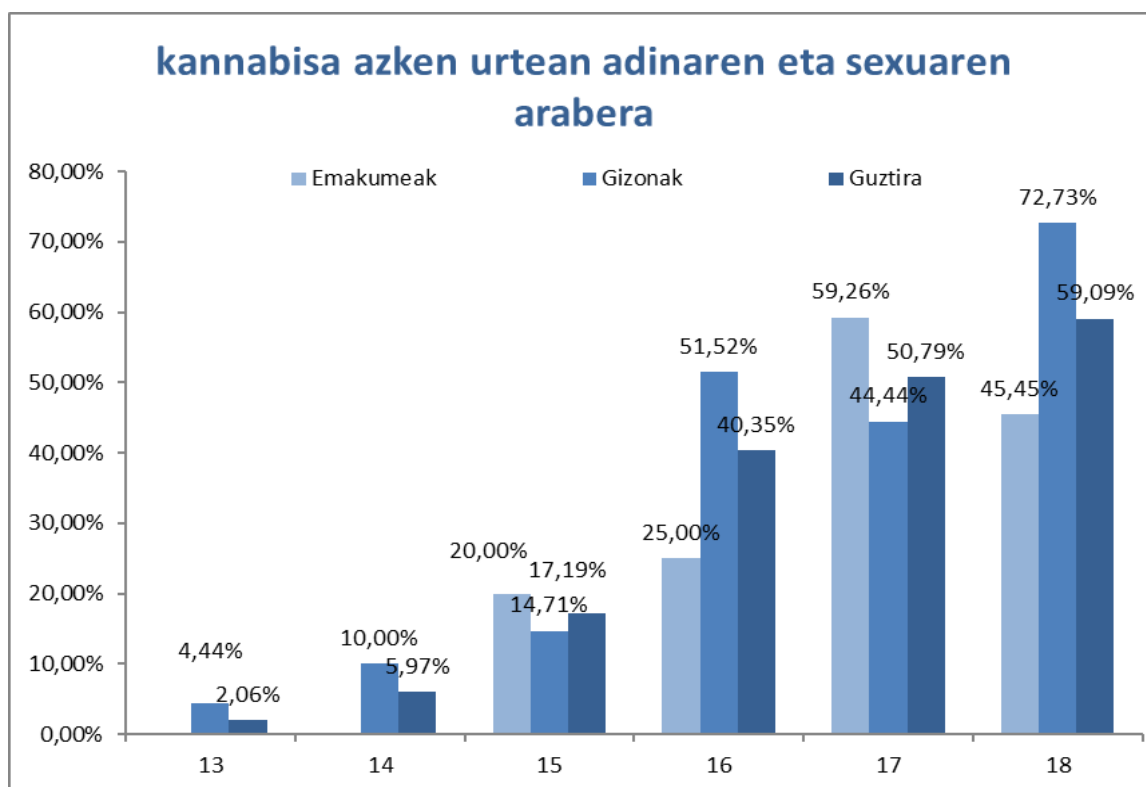
Azken urtean, azken hilabetean nahiz bizitza osoan, neska baino mutil gehiagok kontsumitu du kannabisa.

Kannabis	Zarauzko plana 2012			Zarauzko plana 2018			aldaketa
	Guztira	Mutilak	Neskak	Guztira	Mutilak	Neskak	
Bizitzan zehar	33,2	34,8	32	27,8	30,81	24,27	-5,4
Azken urtean	24,7	26,2	23,7	24,73	27,28	21	+0,07
Azken hilean	15,1	18,7	11,3	16,77	18,47	14,55	+1,67
10 aldiz edo gehiago hilean	5,6	7,9	3,2	5,27	8,2	1,81	-0,33
40 aldiz baino gehiago hilean	2,5	3,7	1,2	0,83	1,53	0	-1,67

KANNABISAREN KONTSUMOA AZKENENGO HILABETEAN									
	Zarauzko tokiko plana 2012				Zarauzko tokiko plana 2018				ALDA KETA
	GUZTIRA	12-13	14-15	16-18	GUZTIRA	12-13	14-15	16-18	
Inoiz ez	83,3	97,8	91,2	71,5	83,3	100	89,15	65,93	0
1-2 aldiz	6,3	0	4,4	12,0	7,50	0	7,75	12,59	+1,2
3-5 aldiz	1,3	0	0,7	2,4	2,22	0	0,75	5,19	+0,9
6-9 aldiz	1,9	0	1,4	2,4	1,67	0	1,55	2,96	-0,23
10-19 aldiz	1,5	0	0	2,7	1,67	0	0	4,44	+0,17
20-39 aldiz	1,6	0	0,3	3,4	2,78	0	0,78	6,67	+1,18
40 baino gehiago aldiz	2,5	0	0,3	4,1	0,83	0	0	2,72	-1,67

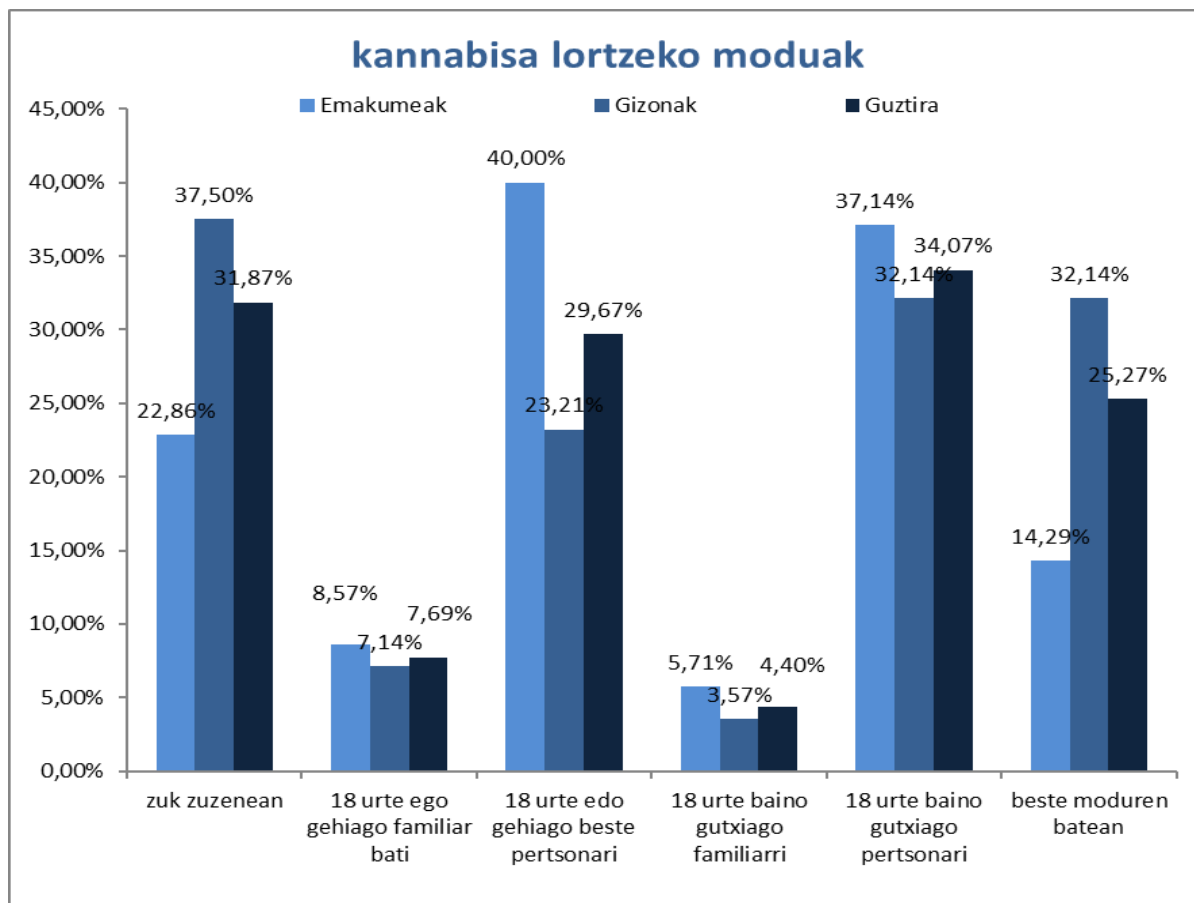
Bi tauletan ikus daitekeen bezala, atera dezakegun ondorio nagusia da azken hilabeteen modu ohikoagoan (10 edo gehiagotan) kannabisa kontsumitu duten pertsonen kopurua % 0,32 inguru murriztu dela 2012ko datuekin alderatuta. Pertsona gehienek ez dute behin ere erre azken hilabeteen, eta erretzen duten gehienek aldian-aldian edo noizean behin egiten dute, 1-9 aldiz.

Hala ere, ez da gauza bera gertatzen 16 eta 18 urte bitarteko adin-tartean; izan ere, azken hilabeteen noizean behingo (1-9 aldiz) nahiz ohiko (10 baino gehiagotan) kontsumoa handitu da, % 5,94 eta % 3,63, hurrenez hurren.

Kannabis kontsumoaren prebalentzia sexuaren arabera. konparaketa							
	ZARAUZKO TOKIKO PLANA 2012			ZARAUZKO TOKIKO PLANA 2018			
BIZITZAN ZEHAR							
	GUZTIRA	MUTILAK	NESKAK	GUZTIRA	MUTILAK	NESKAK	ALDAKETA
INOIZ EZ	66,6	64,9	67,7	72,2	69,19	75,73	-5.6
1-2 ALDIZ	10, 2	9,6	10,9	5,72	5,55	5,91	+4.48
3- 5 ALDIZ	5,3	4,8	6,0	7,08	6,06	8,28	-1.78
6 - 9 ALDIZ	2.1	3,1	1,0	1,08	1,01	1,01	+1.02
10-19 ALDIZ	3.3	3,1	3,7	3,81	3,03	4,73	-0.51
20-39 ALDIZ	2.7	2,4	3,0	1,9	3,03	0,59	+0.8
40 EDO GEHIAGO.	9.6	11,8	7,4	8,17	12,12	3,03	+1.43
AZKEN URTEAN							
INOIZ EZ	73.6	71,7	74,9	75,27	72,72	78,1	-1,67
1-2 ALDIZ	8,2	6,8	10,2	7,69	6,56	9,03	+0,51
3-5 ALDIZ	4,0	3,9	4,2	5,76	5,55	6,02	-1.76
6-9 ALDIZ	2,5	3,3	1,7	2,47	3,03	1,80	+0.03
10-19 ALDIZ	2,4	2,6	2,2	1,37	0,5	2,4	+0.67
20-39 ALDIZ	1,4	1,5	1,2	0,89	0,8	0	+0.51
40 EDO GEHIAGO	6,2	8,1	4,2	6,59	10,1	2,4	-0.39
AZKEN HILABETEAN							
INOIZ EZ	83,3	79,3	87,3	83,3	81.53	85,45	0
1-2 ALDIZ	6,3	7,4	5,2	7,5	7,17	7,87	-1.2
3-5 ALDIZ	1,3	1,7	0,7	2,22	1,02	3,6	-0.92
6-9 ALDIZ	1,9	1,7	2,2	1,66	2,05	1,21	+0.24
10-19 ALDIZ	1,5	2,0	1,0	1,66	2	1	-0.16
20-39 ALDIZ	1,6	2,2	1,0	2,77	4,6	0,6	-1.17
40 EDO GEHIAGO	2,5	3,7	1,2	1,5	1,5	0	-1

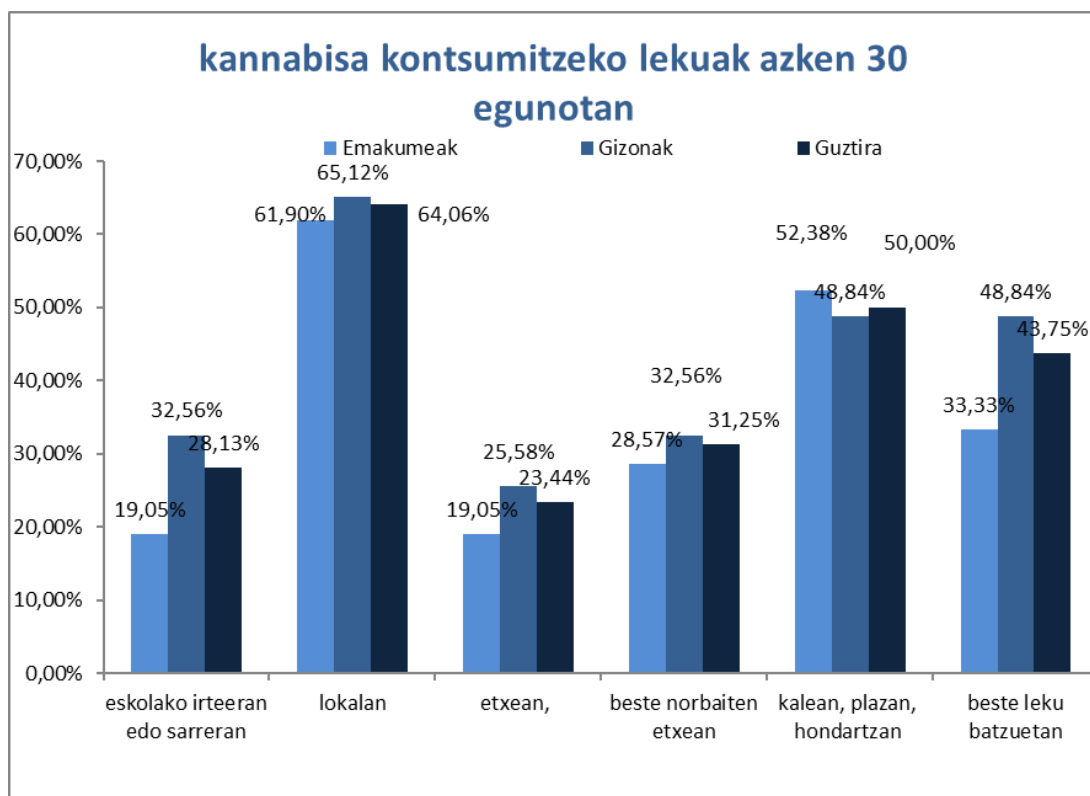
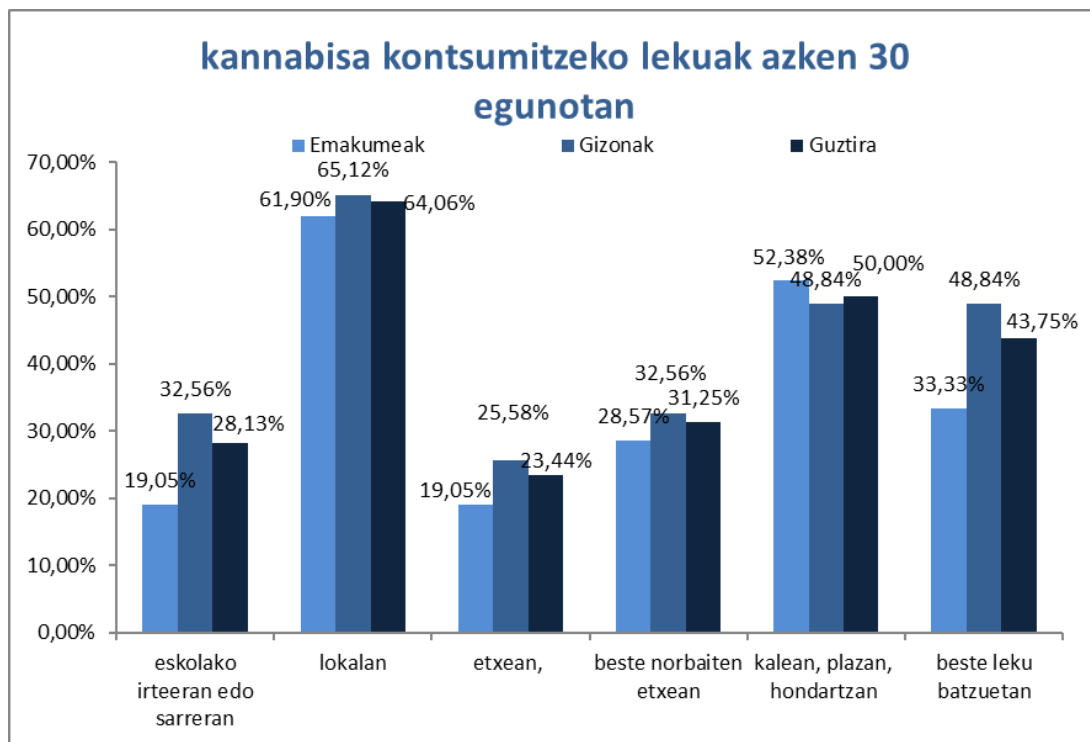
Azken hilabeteko kontsumoaren maiztasuna kontuan hartuta, kannabisa kontsumitzen duten pertsonak modu puntualagoan egiten dute egunero baino. Kontsumoaren maiztasunari dagokionez, 2012an bildutako eta egungo datuen arteko desberdintasunak ez dira asko aldatzen.

Galderari erantzun dioten pertsonen % 63,74k familiarekin loturarik ez duten pertsonen bidez erosten dute kannabisa (% 29,67k adin nagusikoei eta % 34,07k adingabeei).

% 31,87k kannabisa auto laborantzaren bidez lortzen du, eta horretan mutil gehiago (% 37,50) aritzen dira neska baino (% 22,86).

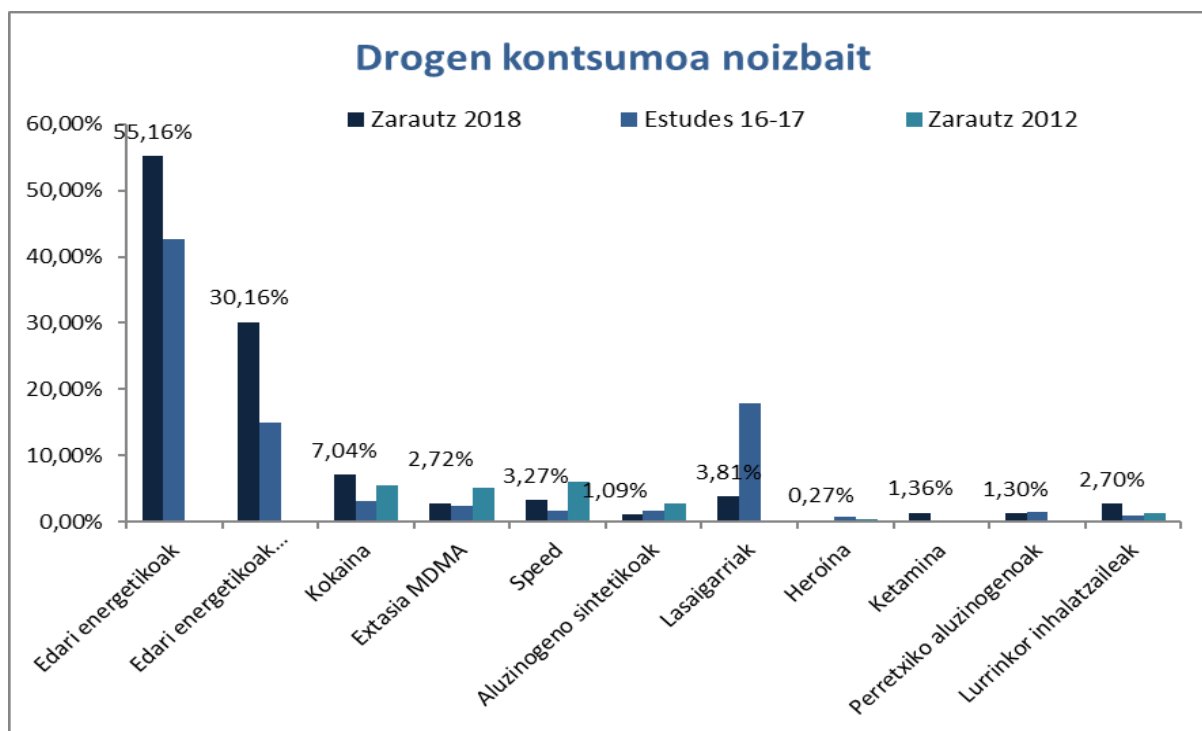
Datuak sexuaren arabera aztertuta, neskek, kannabisa lortzeko, familiarekin loturarik ez duten hirugarrenei erosten diete; mutilek, aldiz, hirugarrenei erosteaz gain, auto laborantzaz eta galdetegian zehaztu gabeko beste modu batzuez baliatzen dira.

Azken 30 egunetan kannabisa kontsumitu dutenen % 64,06k lokaletan egin du, eta % 50ek kanpoaldeko leku publikoetan. Nabarmenezkoa da % 28,13k kannabisa erre duela ikastetxearen sarreran edo irteeran, eta % 23,44k etxean. Sexuaren aldagaiari dagokionez, ez dago desberdintasun nabarmenik kontsumitzeko lekuei dagokienez, ikastetxearen sarreran edo irteeran salbu, mutilek neskek baino % 13,5 gehiago erretzen baitute bertan kannabisa.

BESTE SUBSTANTZIA BATZUK:

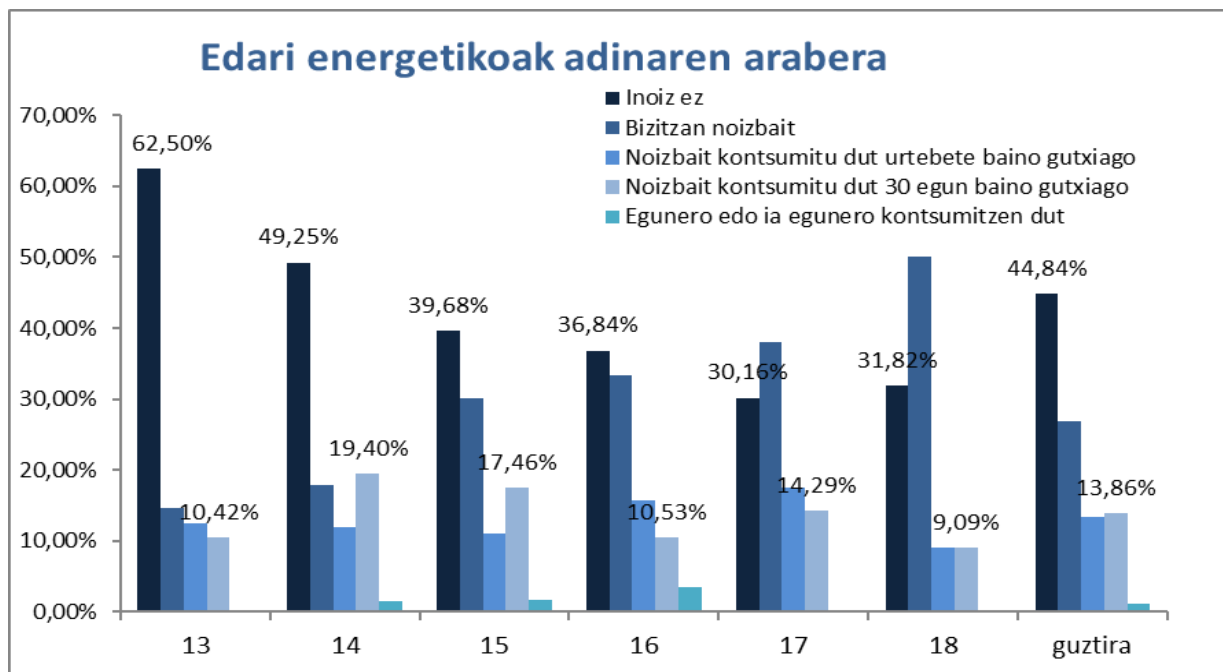
Kannabisaren ondoren, hauexek dira gehien kontsumitzen diren droga ilegalak: kokaina (% 7,04), lasaigarriak (% 3,81), speeda (% 3,27) eta MDMA (% 2,72). Substantzia estimulatzaileri dagokienez, deigarria da speedaren eta estasiaren kontsumoaren beherakada, 2012ko Zarauzko azterketarekin alderatuta. Hala ere, bizitzan inoiz kokaina kontsumitu dutenen kopurua nabarmen handitu da, % 5,40tik % 7,04ra. Edonola ere, substantzia estimulatzaileren kontsumoa beti da estatuko batezbestekoa baino handiagoa (ESTUDES- 2016-2017). Harrigarria da inhalatzaileren kontsumoa % 1,70 handiagoa dela ESTUDES- 2016-2017 galdeketaren datuekin alderatuta.

Edari energetikoak.

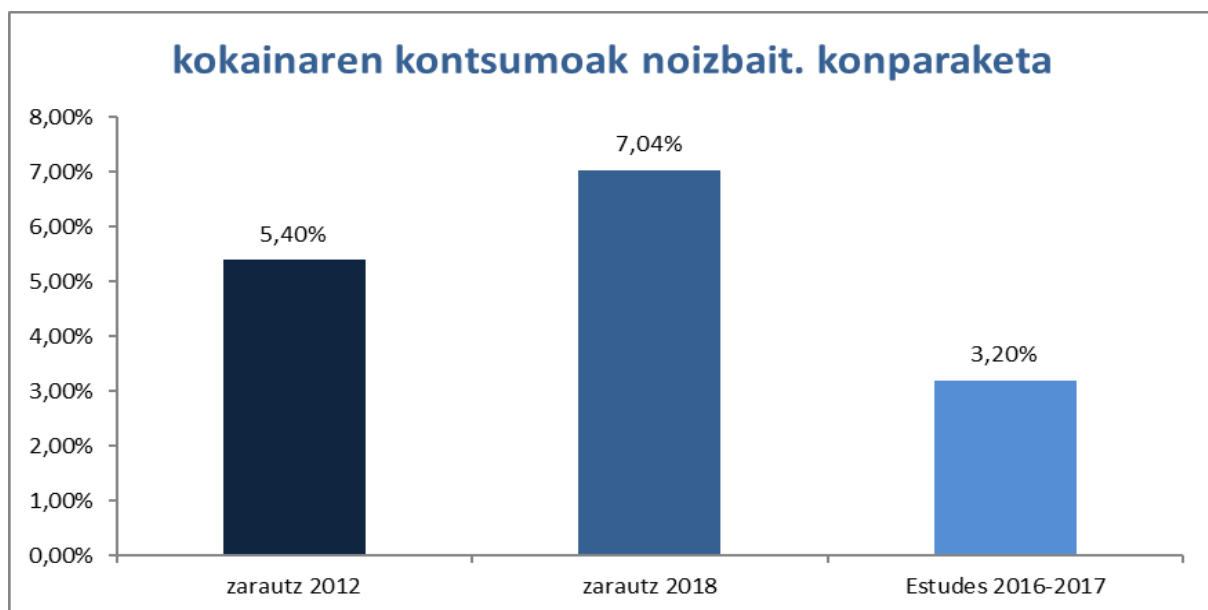
Grafikoan ikus daitekeen bezala, datu deigarrienetako bat da inoiz edari energetikorik edan duten pertsonen kopuruaren gorakada, bai bakarrik (% 55,16) bai alkoholarekin nahastuta (% 30,16). Nahiko fenomeno berria denez, konparazioa ESTUDES (2016-2017) estatuko galdeketarekin baino ezin daiteke egin.

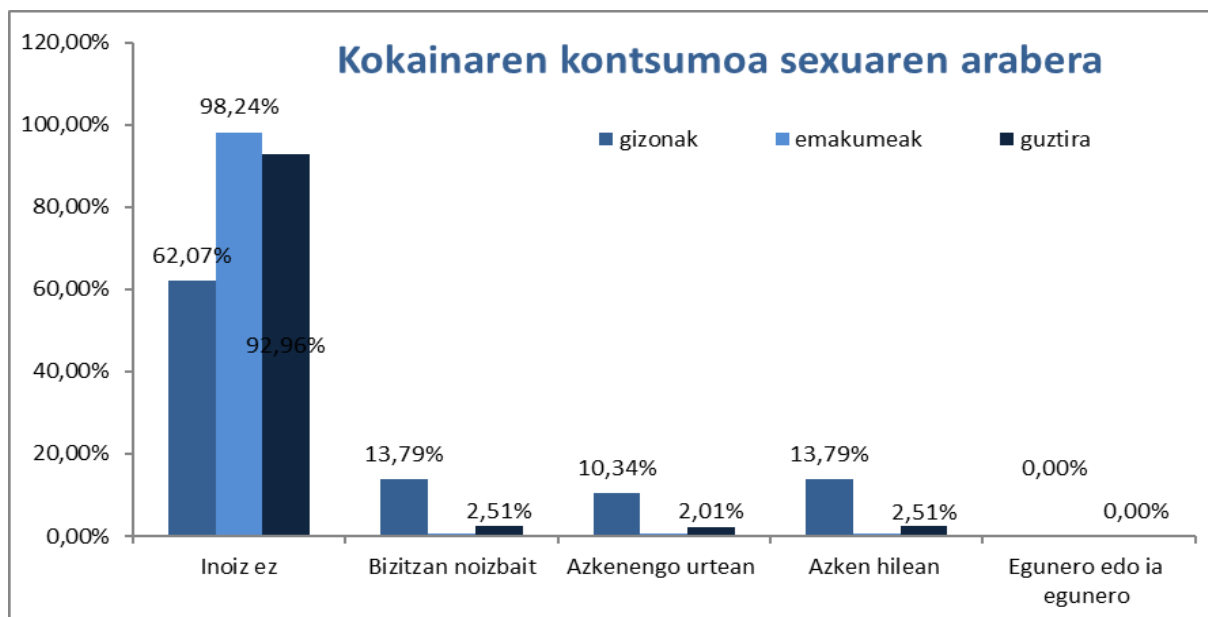
Edari energetikoen kontsumoa 13 urte baino gutxiagorekin hasten da, eta mutilek neskek baino gehiago edaten dituzte, baita maiztasun handiagoarekin ere.

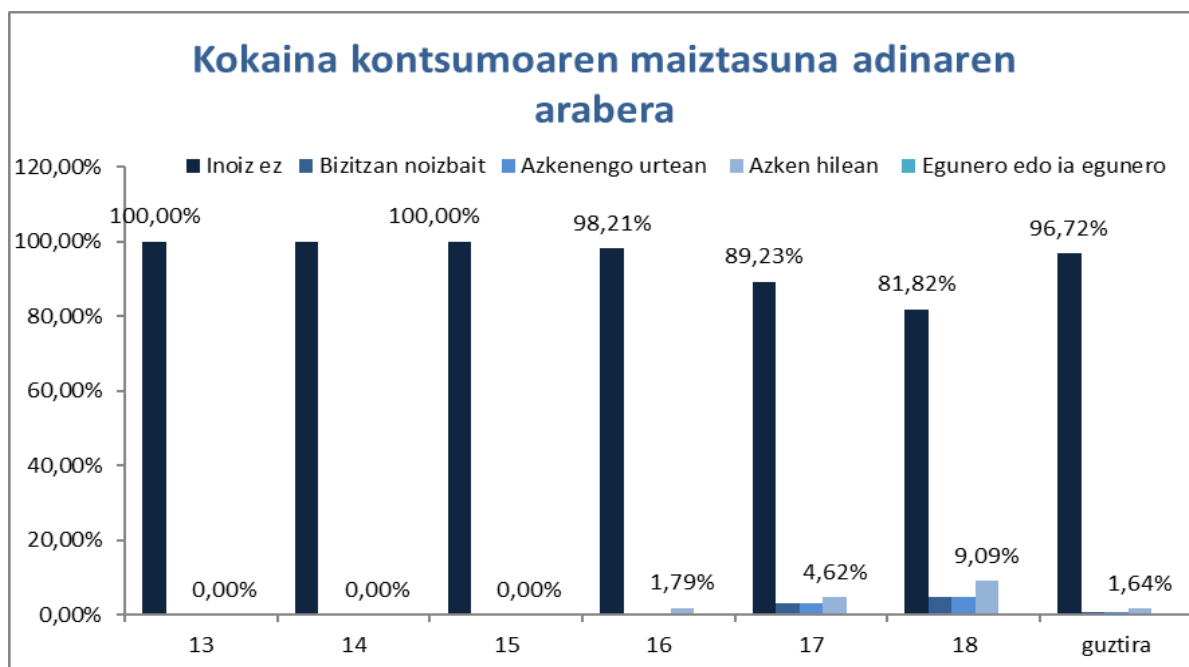
Kokaina.

Gehien kontsumitzen den bigarren droga ilegala da kannabisaren ondoren. Laginaren % 7,04sek onartu du inoiz kokaina kontsumitu duela. 2018an Zarauzko ikasleen artean bildutako datuen arabera, bizitzan inoiz kokaina kontsumitu duten pertsonen ehunekoa % 1,64 handitu da 2012. urtearekin alderatuta. ESTUDES 2016-2017 estatuko galdeketa bildutako pertsonen kopurua baino % 3,84 gehiago da.

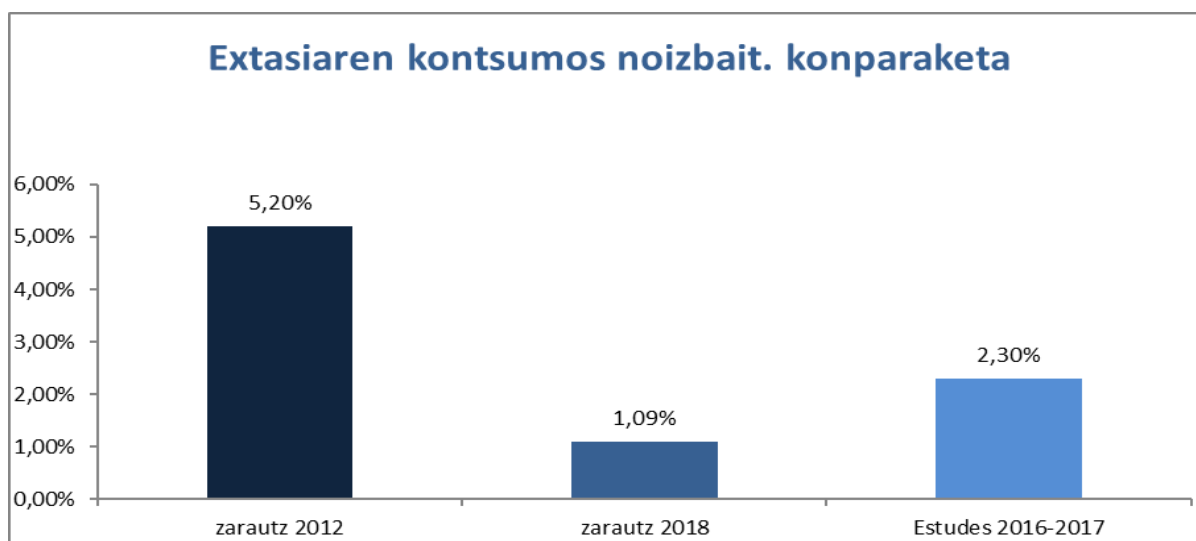

Bizitzan inoiz kokaina kontsumitu duten pertsonen artean, azken urtean nahiz hilabetean egin duten gehienak mutilak dira. Lehen kontsumoak 16 urtetik aurrera hasten dira, eta adinean aurrera egin ahala, probatzen duten pertsonen kopurua eta kontsumoaren prebalentzia ere handitzen dira.

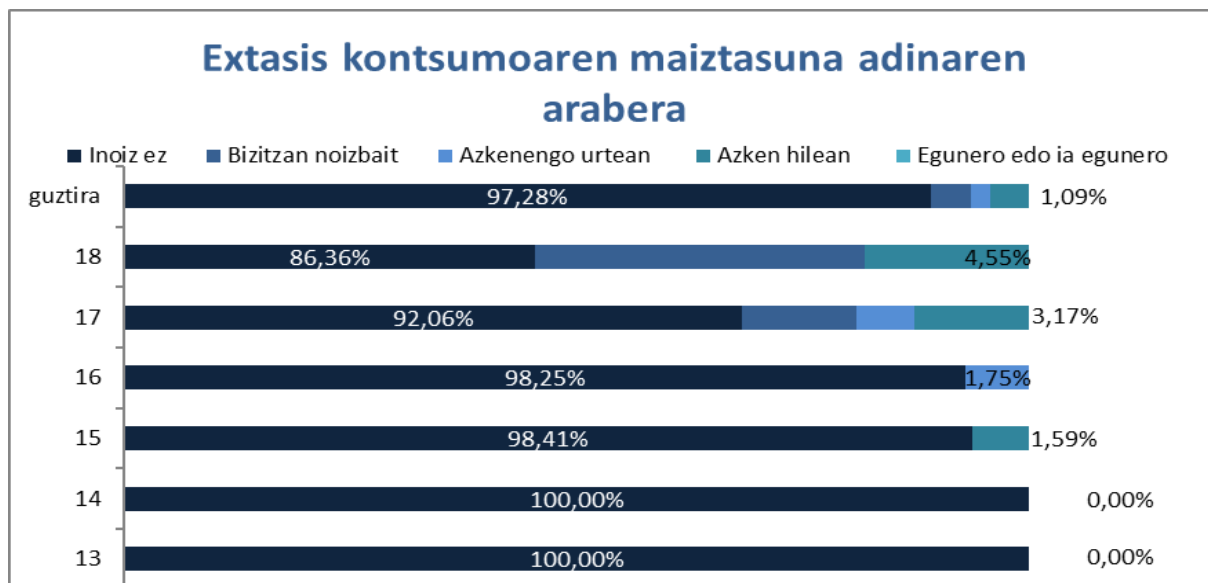
Estasia.

2012ko emaitzak 2018koekin alderatuta, kontsumoa % 3,3 murriztu da, eta % 1,21 ESTUDES 2016-2017 estatuko galdeketarekin alderatuta.

Laginarek % 1,09k kontsumitu du inoiz estasia, mutilen % 1,52k eta nesken % 0,59k. ESTUDES galdeketa, estasiaren kontsumoa % 2,3 da, eta Zarautzko 2012ko emaitzetan, % 5,2. Estasiaren kontsumoa % 3,3 txikitu da Zarautzen. Estasia 15 urtetik aurrera hasten dira kontsumitzen, eta hori egiten duten gehienak mutilak dira.

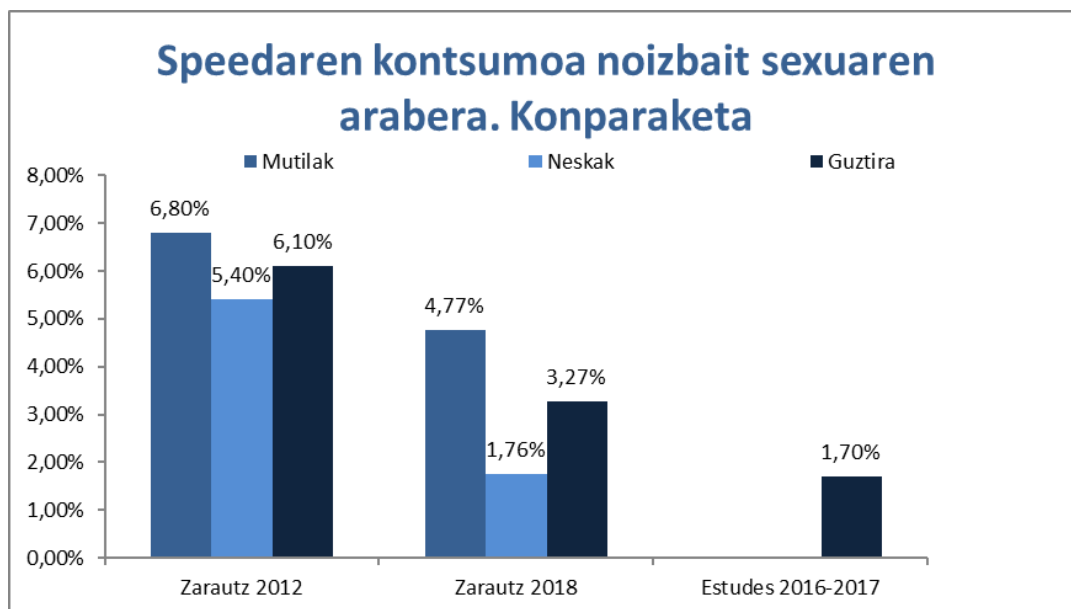
Zein maiztasunarekin kontsumitu duzu extasia, MDMA...			
	gizonak	emakumeak	guztira
Inoiz ez	95,96%	98,82%	97,28%
Bizitzan noizbait	1,52%	0,59%	1,09%
Azkenengo urtean	1,01%	0,00%	0,54%
Azken hilean	1,52%	0,59%	1,09%
Egunero edo ia egunero	0,00%	0,00%	0,00%

Speeda

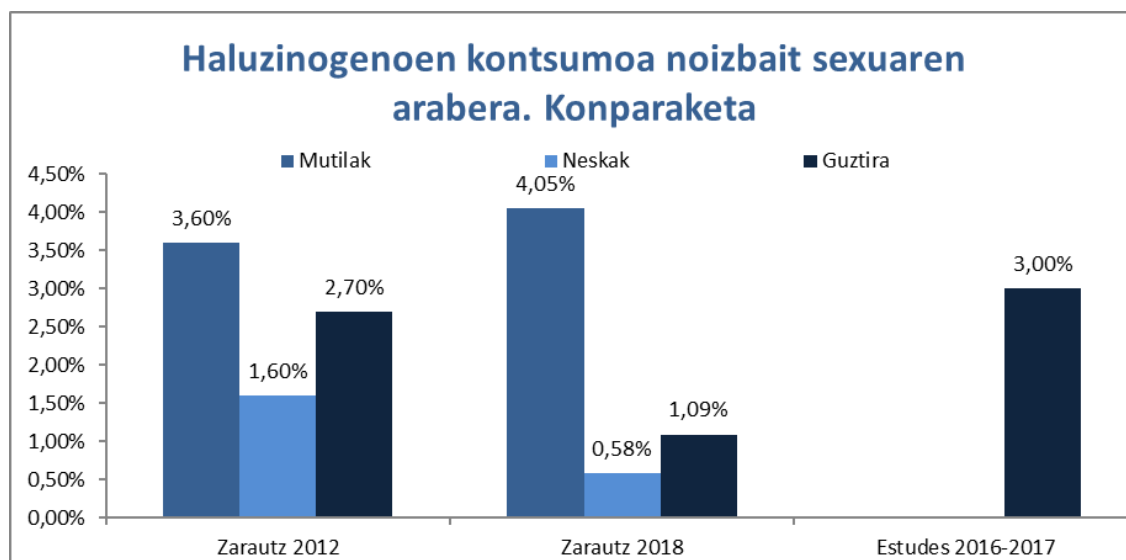
Grafikoan ikus daitekeen bezala, Zarauzko speed-kontsumoa % 2,83 txikitu da 2012ko datuekin alderatuta. Hala ere, estatuko batezbestekoa baino askoz handiagoa izaten jarraitzen du.

Sexuari dagokionez, esan dezakegu gehienbat mutilek (% 4,77) kontsumitzen duten substantzia dela, nesken aurretik (% 1,76). Mutilen eta nesken speed-kontsumoaren arteko arraila handitu da 2012ko datuekin alderatuta, lehen desberdintasuna % 1,4koa baitzen eta orain % 3,01ekoa.

Haluzinogenoak (LSD eta perretxiko haluzinogenoak).

Haluzinogenoak inoiz kontsumitu dituen pertsonen ehunekoa erdira murriztu da 2012. urtearekin alderatuta. Hala eta guztiz ere, apur bat handitu da gizonezkoen artean. ESTUDES 2016-2017 galdeketaren estatuko batezbestekoa baino askoz txikiagoa izaten jarraitzen du.

Lasaigarriak.

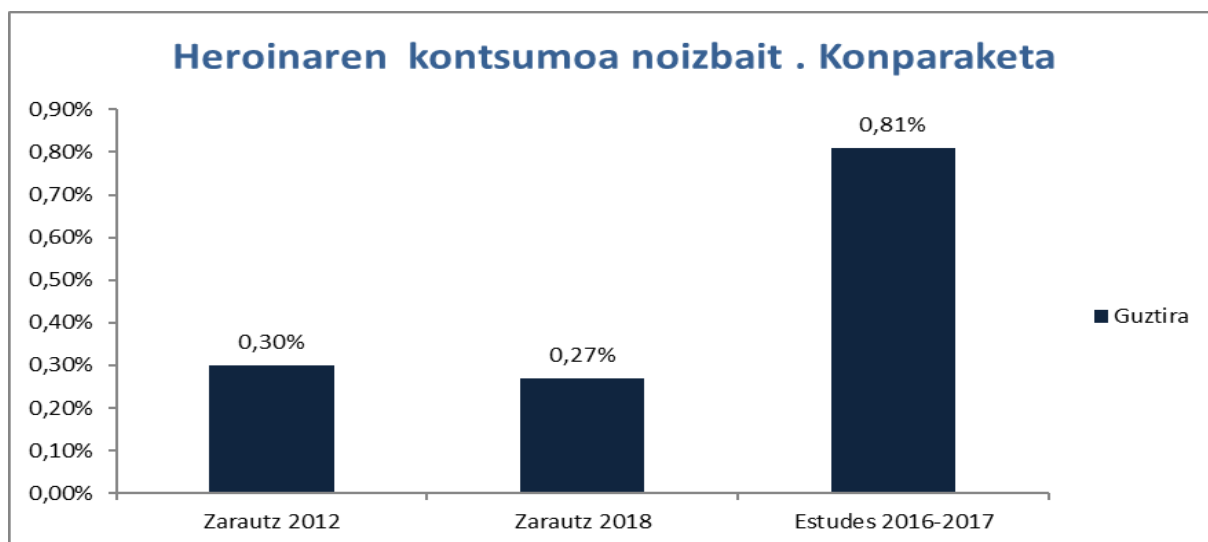
Lasaigarriak historikoko biztanleria osoari zuzendutako galdeketetan jaso dira, baina ez ikasleei egindakoetan. Hala ere, ESTUDES 2016-2017 galdeketan jasotzen den bezala, lasaigarrien kontsumoa, bai errezetarekin bai hori gabe, handituz joan da biztanleria osoari eta, bereziki, gazteei dagokienez.

ESTUDES (2016-2017) galdeketako 14-18 urteko biztanleriaren % 17,90ek onartzen du inoiz lasaigarrien bat kontsumitu duela errezetarekin edo hori gabe. Zarautzen, galderan ez dugu zehaztu errezetarekin edo hori gabe kontsumitu duten. Ondo legoke datu horiek jakitea aldagai hori sartuta.

Zarautzen bildutako datuak estatuko batezbestekoa baino askoz txikiagoak dira (Zarautzen % 3,81); bestalde, ez dago desberdintasun handirik sexuaren arabera, eta datua harrigarria da, izan ere, estatuko galdeketaren arabera, gehienbat emakumeek kontsumitzen dute.

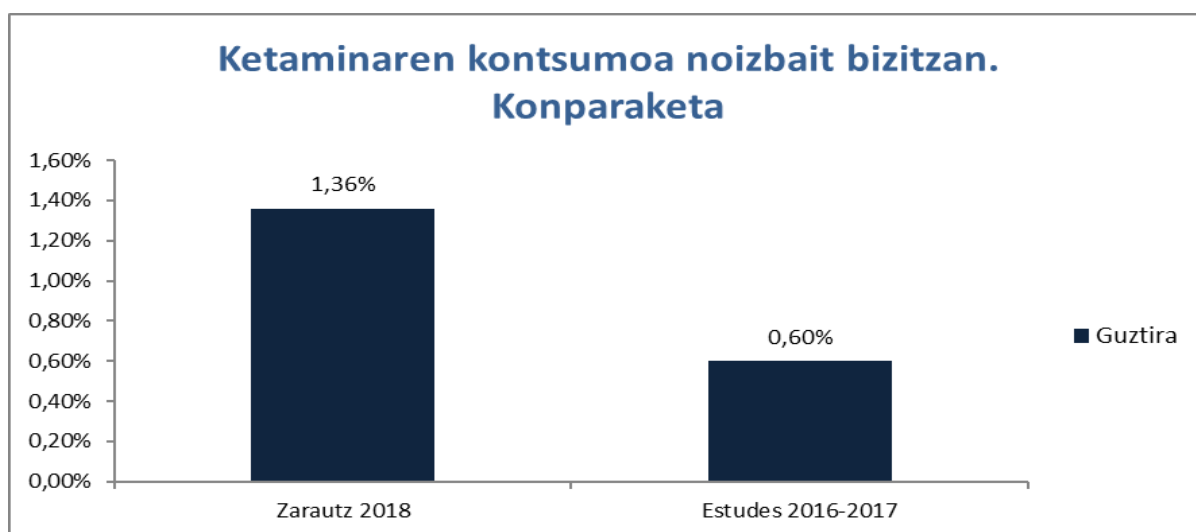
Heroina.

Zarauzko adingabeen heroina-kontsumoaren batez besteko ehunekoa ez da ia aldatu 2012tik, oso-oso txikia da eta estatukoa baino nabarmen txikiagoa. Galdera horretan, 17 urteko neska batek baino ez du erantzun probatu duela.

Ketamina

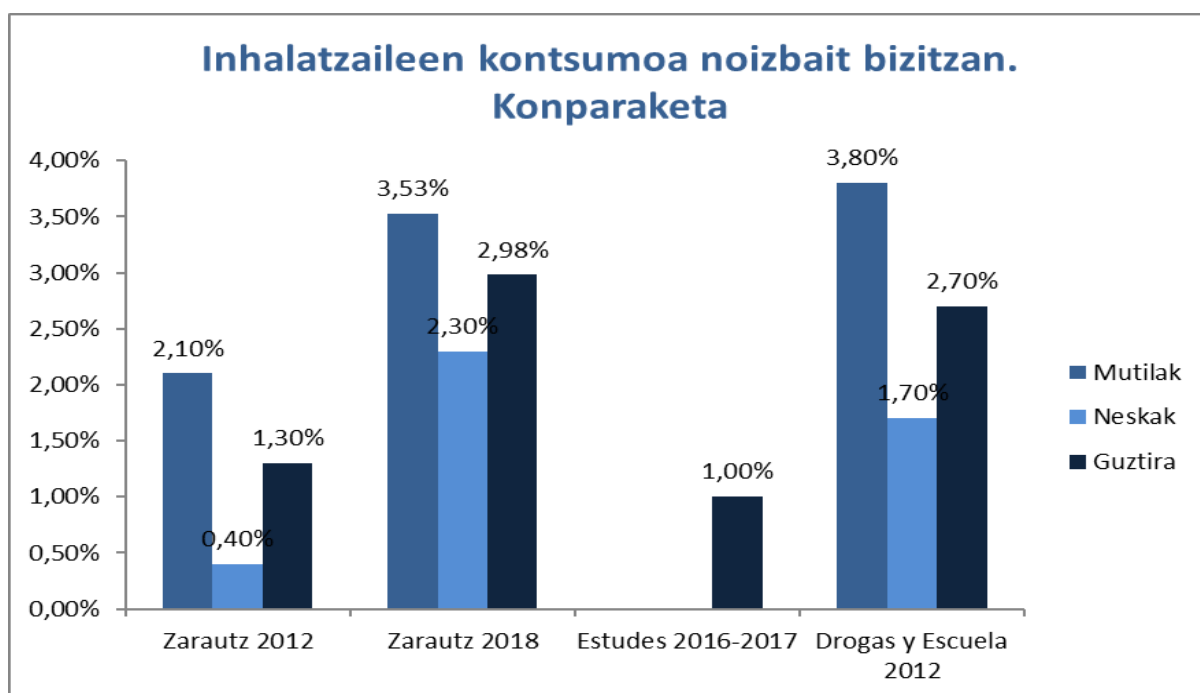
Grafikoan ikus daitekeen bezala, ketamina ESTUDES 2016-2017 galdeketarekin bakarrik alderatu dezakegu, izan ere, udalerriko edo autonomia-erkidegoko aurreko azterketetan ez zen substantzia horri buruz galdetu. Erreferentzia gisa ESTUDES estatuko galdeketaren datuak hartzen baditugu, Zarautzen noizbait ketamina kontsumitu duten pertsonen ehunekoa estatukoaren bikoitza da.

Inhalatzaileak

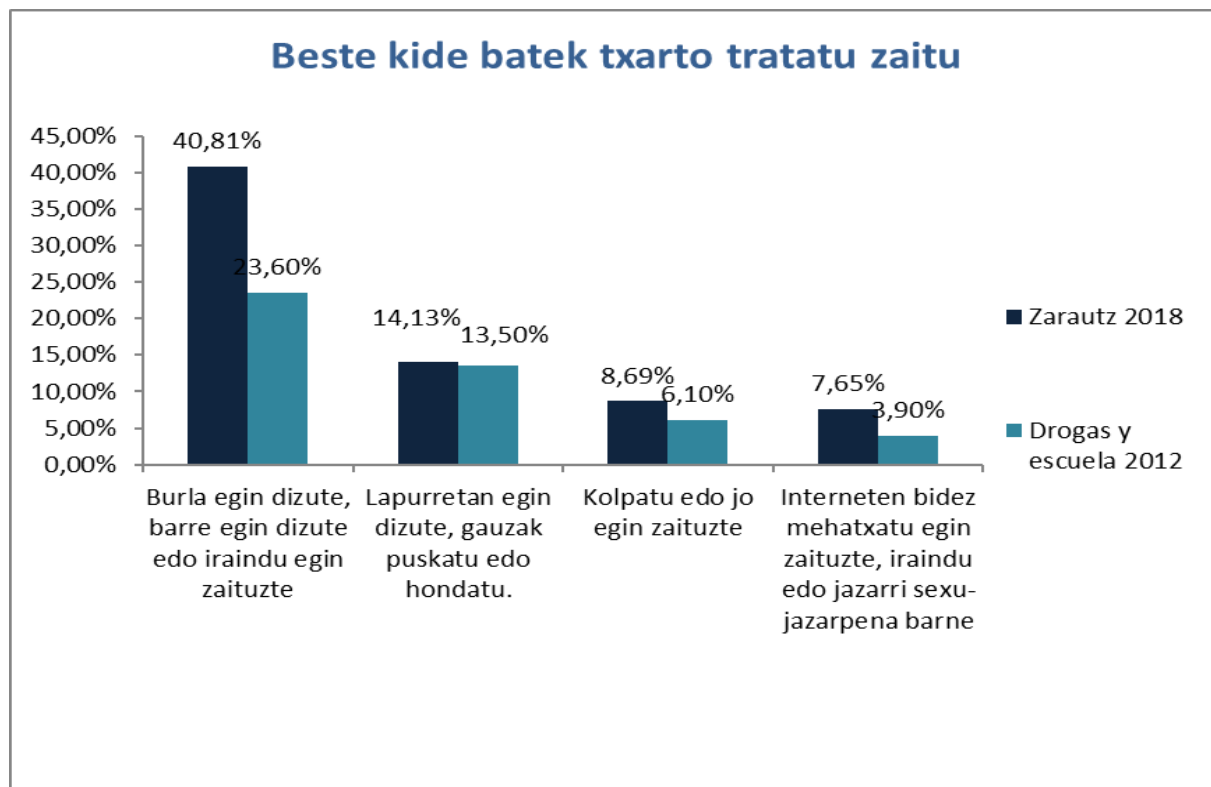
Deigarria da Zarauzko 2012ko datuekin alderatuta egon den kontsumoaren igoera (% 1,68). Era berean, apur bat handitu da 2012ko Eskola eta drogak galdeketarekin alderatuta, baina deigarriena da, zalantzarik gabe, 2018ko Zarauzko inhalatzaileen kontsumo globalak estatuko batezbestekoa hirukoizten duela.

Gehienbat mutilek kontsumitzen duten arren, bizitzan inoiz kontsumitu duten nesken kopuruak % 1,9 egin du gora.

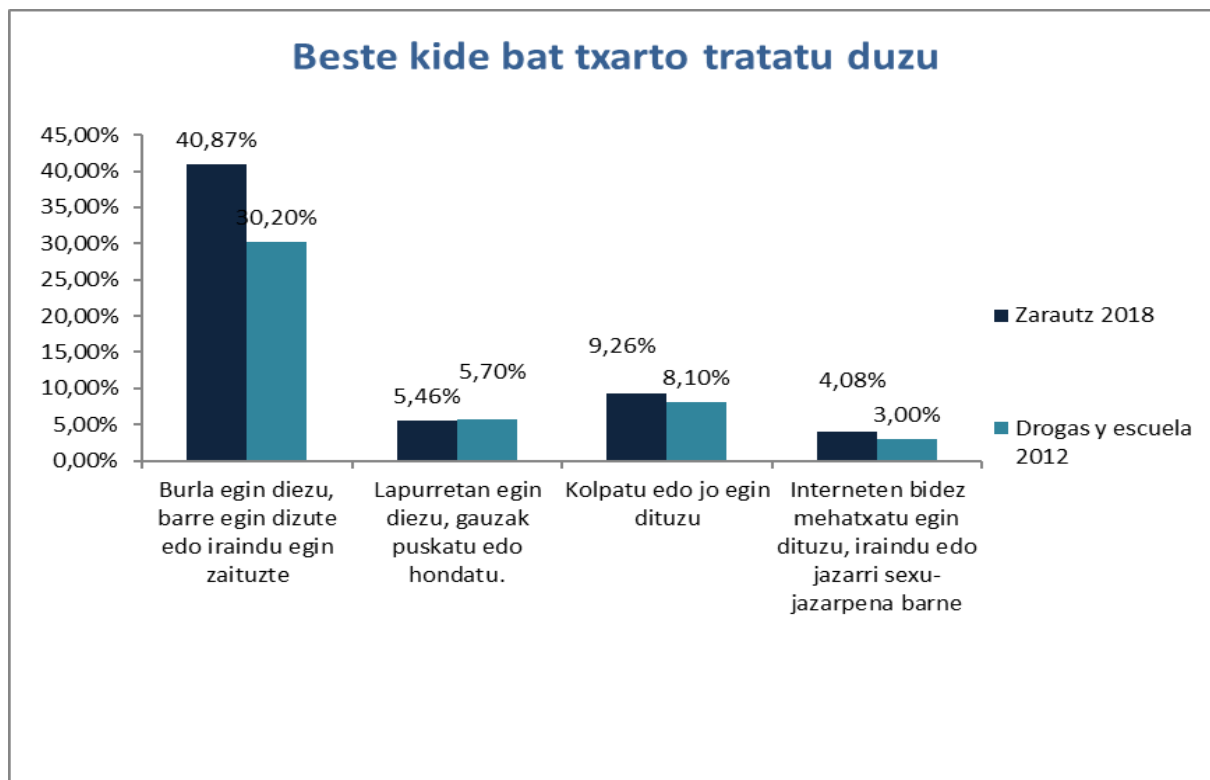

HARREMANAK LAGUNEKIN

Zarautzen, beste azterketa batzuetan bezala, galdeketa egin zaien pertsonen maiztasun handienez jasan dituzten tratu txarrak isekak, haien kontura egindako barreak edo umiliazioak izan dira. Horren ondoren daude objektu pertsonalak lapurtzea edo apurtzea, eta, azkenik, Internet bidezko umiliazioak eta mehatxuak.

2018ko Zarautzko datuak EAEko 2012ko Eskola eta drogak galdeketarekin alderatuta, beste ikaskide batzuekiko harremanari dagokionez, oro har, tratu txarrak jasaten dituen pertsonaren ikuspuntuaren aldagai guztietan, ehunekoak handitu egin dira. Bereziki, % 17,21 handitu da isekak, barreak edo umiliazioak jasan dituztela onartzen duten pertsonen kopurua.

Biktimen beste aldean, beste pertsona bati edo batzuei tratatu txarrak eman izana onartzeari dagokionez, % 40,87k onartzen du beste pertsona batzuei iseka eta barre egin izana, % 5,46k beste batzuen gauzak lapurtu edo apurtu izana, % 9,26k beste norbait jo izana eta % 4,8k Internet bidez mehatxatu edo umiliatu izana.

2018ko Zarauzko datuak EAEko 2012ko Eskola eta drogak galdeketarekin alderatuta, lapurreten kasuan izan ezik, aztertutako aldagai guztietan dira handiagoak tratatu txarrak egin izana onartzen duten pertsonen ehunekoak.

Bi taulak hartzen baditugu, biktimena eta kaltegileena, isekei, barrei eta jazarpen fisikoei dagokienez, ehunekoak ia berberak dira. Ez da gauza bera gertatzen lapurreten eta Internet bidezko mehatxuen kasuan, lapurtu edo mehatxatu dutela onartzen duten pertsonen ehunekoa hori jasan dutela diotenen baino nabarmen txikiagoa baita.

HARREMANAK BIKOTEKIDEAREKIN

Lagineko 171 nesketatik, % 45ek onartzen du bikotekidea duela. Hala ere, lagineko 199 mutiletatik, % 41,7k dio bikotekidea izan duela.

Bikotekidea dutela edo izan dutela erantzun duten pertsonen galdetu zaie zein maiztasunekin izan dituzten haien bikotekideek portaera hauek.

	Nesken erantzuna	Mutilen erantzuna
Zure janzkera edo makilatzeke era kritikatu	16,21%	17,56%
Janzkera edo makilatzeke era aldatzeko eskatu	8,00%	7,89%
Zure mugikorra, posta edo gizarte sareak begiratu eta kontrolatu	20,00%	12,98%
Zure pasahitzak erabili, zure nortasuna ordeztu edo kontrolatu	5,33%	2,63%
Nora zoazen, norekin eta zer egitera zoazen jakin behar duela esan	16,88%	19,48%
Non zauden, norekin, zer egiten eta noiz ikusiko duzuen elkar jakiteko deitu	20,00%	22,07%
Jeloskor jarri	53,33%	59,49%
Beste pertsona batekin harremana duzula leporatu	18,66%	25,00%
Zure lagunekin EZ irteteko eskatu	9,45%	7,89%
Familiaz edo lagunez gaizki hitz egin	9,45%	15,58%
Zure lagun eta/edo familiarengandik zu isolatzen saiatu	4,05%	3,94%
Zutaz paso egin, berari gertatzen zaizkionaz soil-soilik kezkatu	20,27%	11,84%
Jaramonik ez egin edo zu alde batera utzi, hitzik ez egin zu mintzeko	21,62%	9,21%
Beste pertsona batzuekin konparatu, zu deseroso eta umiliatuta sentiarazteko	13,51%	9,21%
Iraindu edo lotsagarri utzi, bakarka edo jendaurrean	10,81%	5,33%
Sarritan kritikatu, jendaurrean edo bakarka, zure pentsatzeko edo hitz egiteko eragatik	10,81%	5,26%
Isiltzeko esan, lelokeriarik ez esateko esan edo zure iritziez burla egin	12,16%	11,84%
Zuri oihu egin edo txarto hitz egin	14,86%	30,76%
Zuri mehatxu egin, zu ikararazi edo beldurra sentiarazi	8,10%	10,52%
Zu gabe ezin dela bizi esan, aste batean ere ez uzteko, oporretan, kanpamentuan edo ibilaldi bat egiten joateko	17,80%	27,84%
Xantaia egin, berarekin sexu-harremanak izan ezean, beste batekin joango dela esanez	8,10%	10,52%
Berarekin sexu-harremanak izateko presionatu, zuk nahi ez zenuenean	10,81%	11,68%
Neurritz kanpo babestuz jokatu, zu babestu eta defenditu behar zaituela uste duelako	19,44%	17,94%

zein maiztasunarekin egin du zure bikotekideak halakorik?

Bikote-harremanei eta horren barruko tratuei dagokienez, galdeketak egiteko, mutilek zein neskek nork bere galdeketari erantzun diote, bikotekideek eurekin izan dituzten portaerei dagokienez.

Bi sexuek onartzen dute jasan behar izan duten portaera ohikoena jeloskortasuna dela, eta hori da, hain zuzen, gainerako portaeretatik gehien aldentzen dena, ehunekoak % 50etik gorakoak baitira bi kasuetan.

Neskek erantzuten dute euren bikotekidea jeloskor egon dela kasuen % 53,33n, eta galdeketari erantzun dion 5 neskatik batek erantzun du ez diotela horri jaramonik egin edo alde batera utzi dutela, baita norekin, non eta noiz geratuko diren jakiteko kontrolatzen dituztela eta mugikorra eta sare sozialak kontrolatu dizkietela ere. Gutxien jasan dituzten portaerak dira euren familiengandik edo lagunengandik isolatu izana eta euren pasahitzak erabili izana haiek balira bezala aritzeko.

Mutilen arabera ere jeloskortasuna da bikotekidearen portaera ohikoena; hala ere, “jeloskor jartzearen” ondoren, portaerak ez datoz bat neskenekin, eta hauexek dira: oihukatu edo modu txarrean hitz egin izana (% 30,76), haiek gabe ezin direla bizi esatea edo beste pertsona batzuekin egotea leporatzea. Ehuneko txikieneko portaerak nesken kasuan agertu direnen berdin-berdinak dira.

Bi sexuen artean, ehunekoetan alde handiena dagoen erantzunei dagokienez, mutilek puntuazio handiagoa dute honako hauetan: bikotekideek oihukatzen dietela, haiek gabe ezin direla bizi esaten dietela eta beste pertsona batzuekin daudela leporatzen dietela. Neskek, aldiz, honako hauetan dute puntuazio handiagoa: bikotekideek jaramonik ez egitea eta alde batera uztea, lotsaraztea eta maiz kritikatzeta, jendearen aurrean eta bakarrik nahiz bikotekidearekin daudenean.

zein maiztasunarekin egin du zure bikotekideak halakorik?.mutilen erantzunak

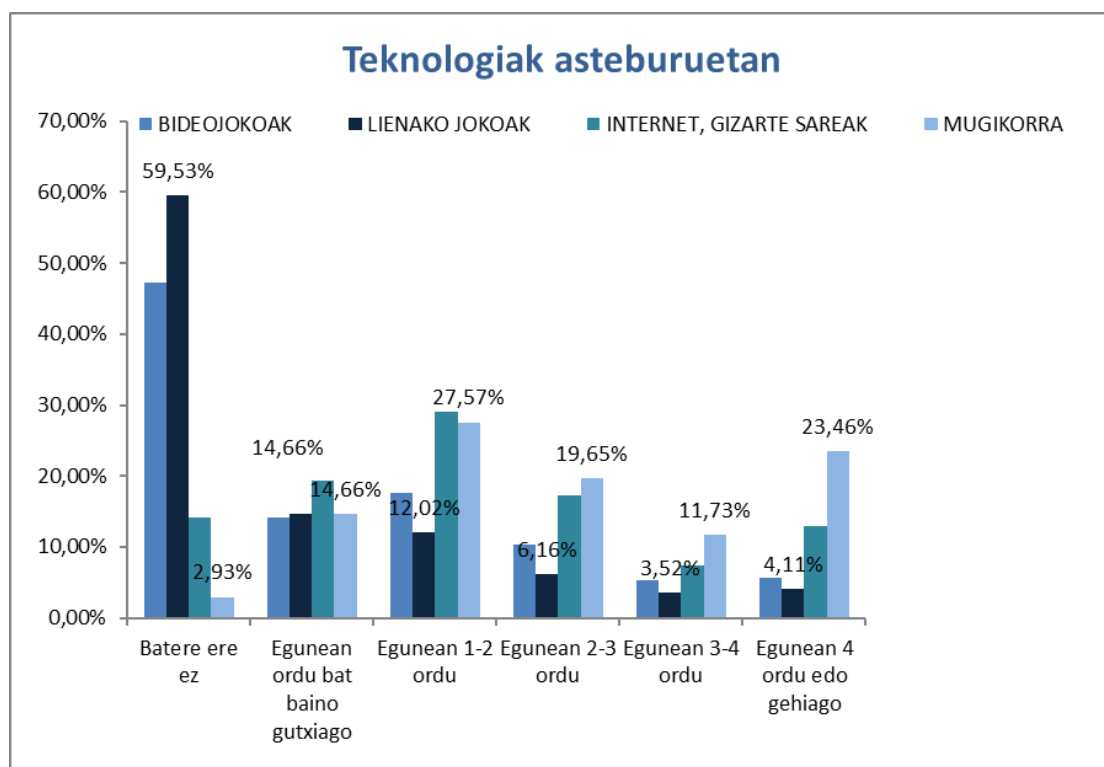
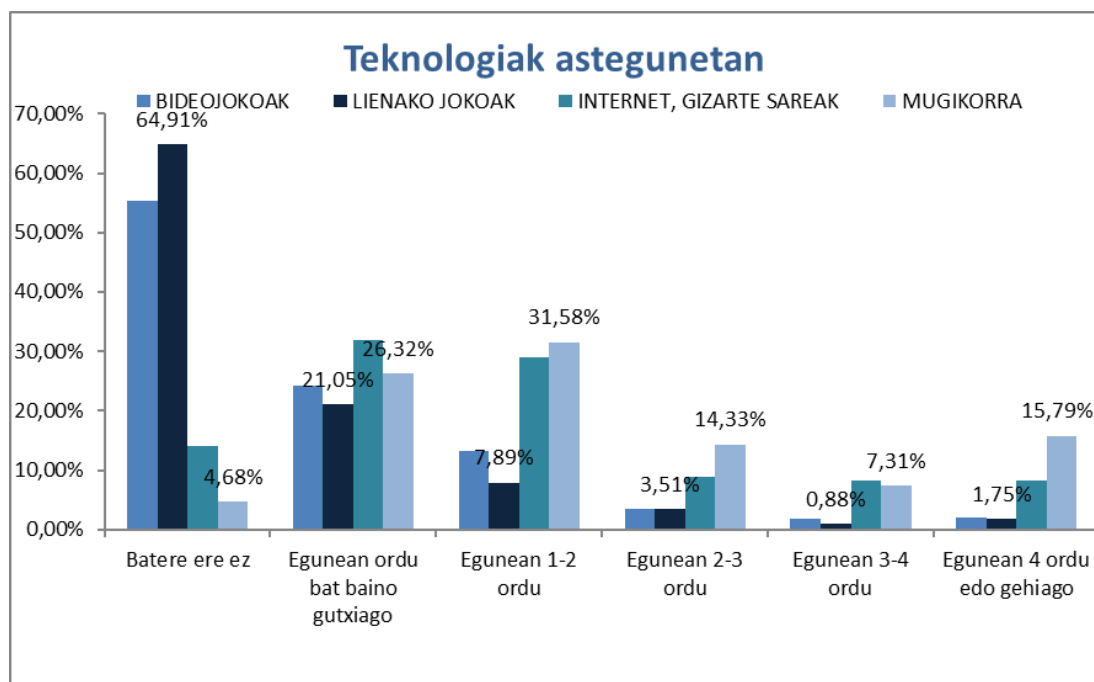

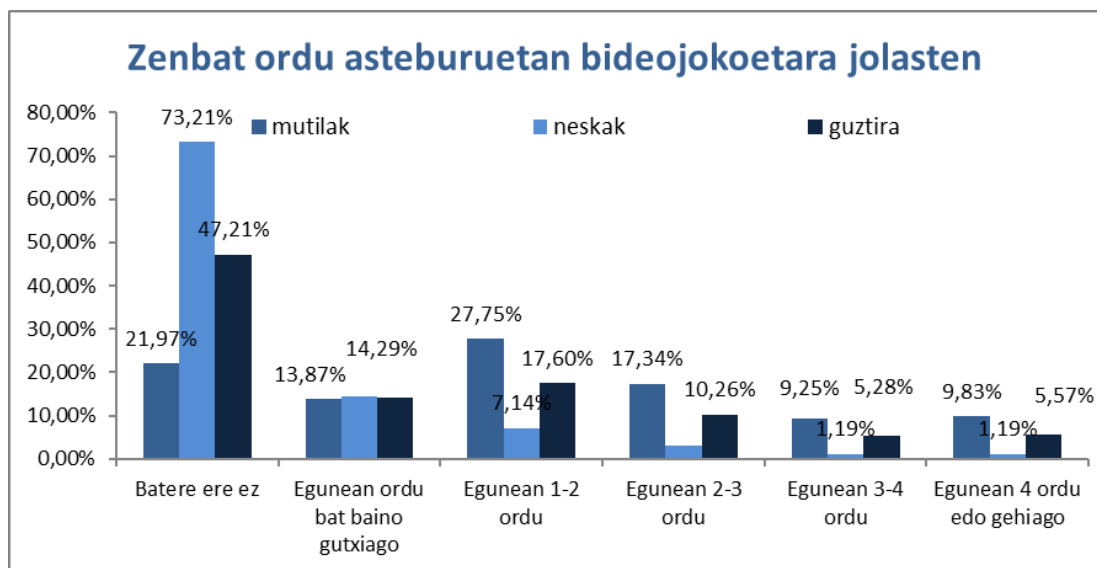
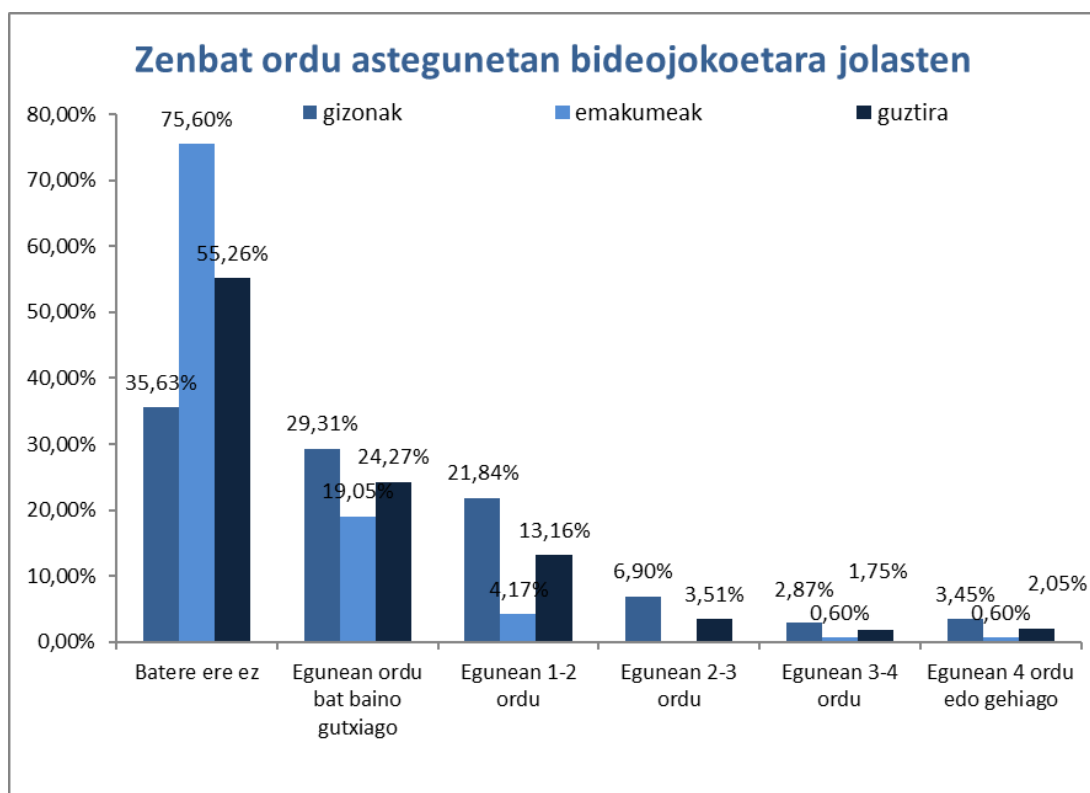
zein maiztasunarekin egin du zure bikotekideak halakorik?.nesken erantzunak

TEKNOLOGIA BERRIAK

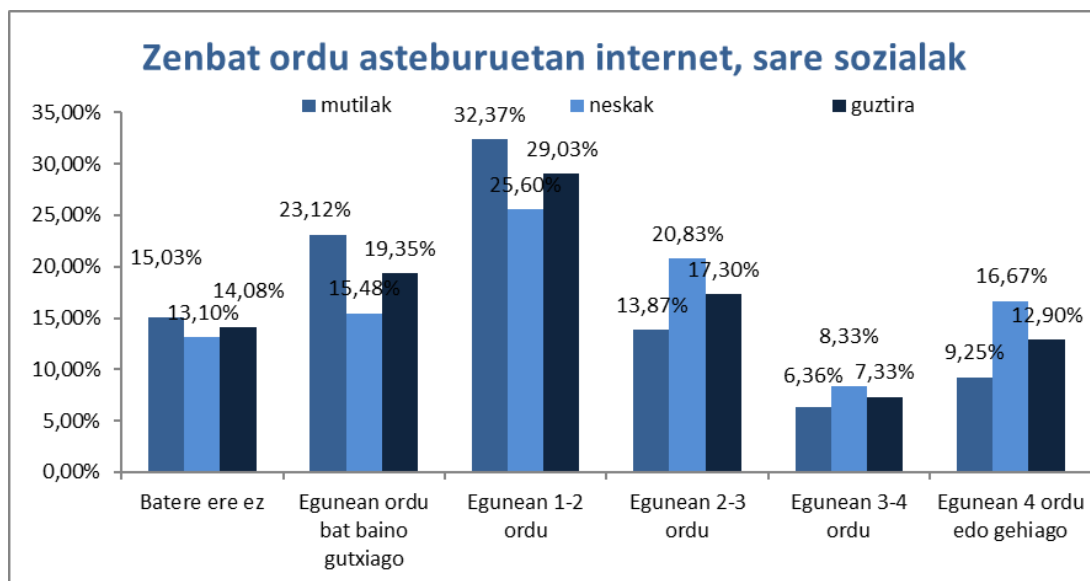
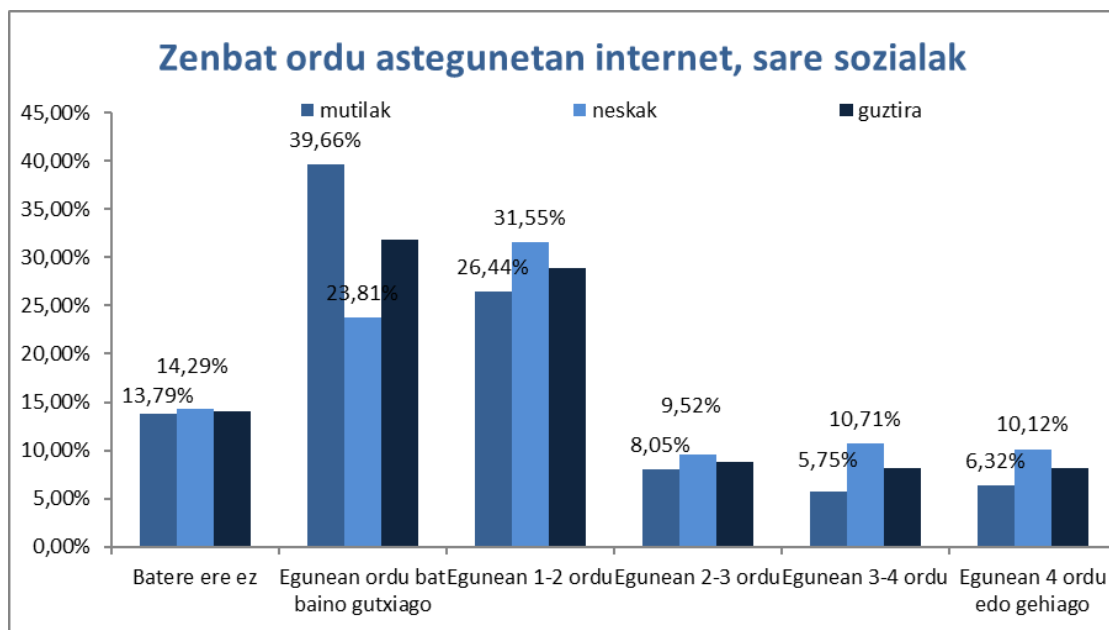
Teknologia berrien eta sare sozialen erabilera piskanaka handitu denez, ezin dugu aurreko beste ikerketa eta plan batzuekin alderaketarik egin, erabileraren maiztasunak askoz handiagoak direlako eta egunero eta orduko neurtzen direlako.

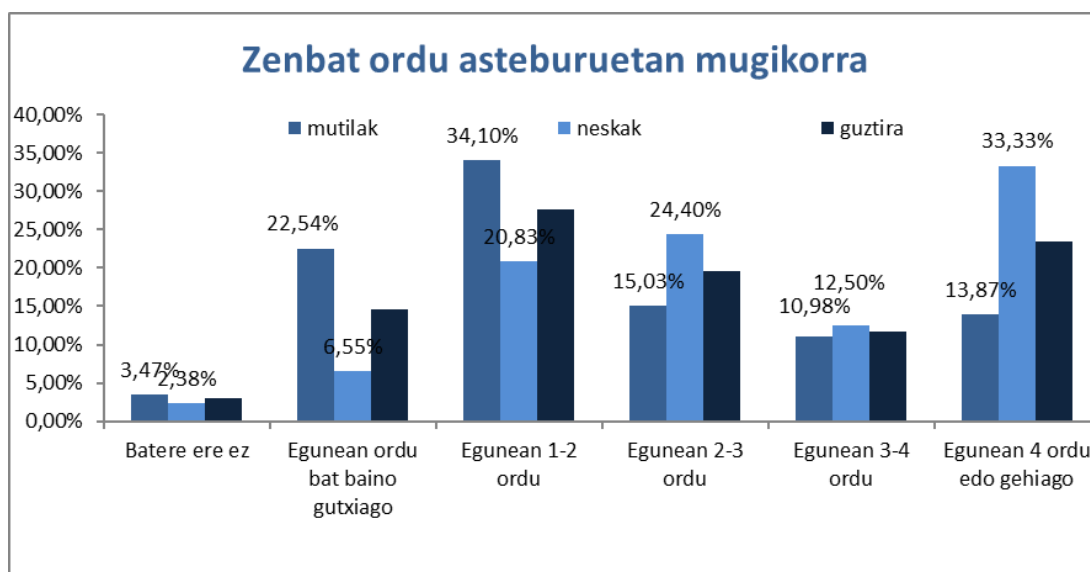
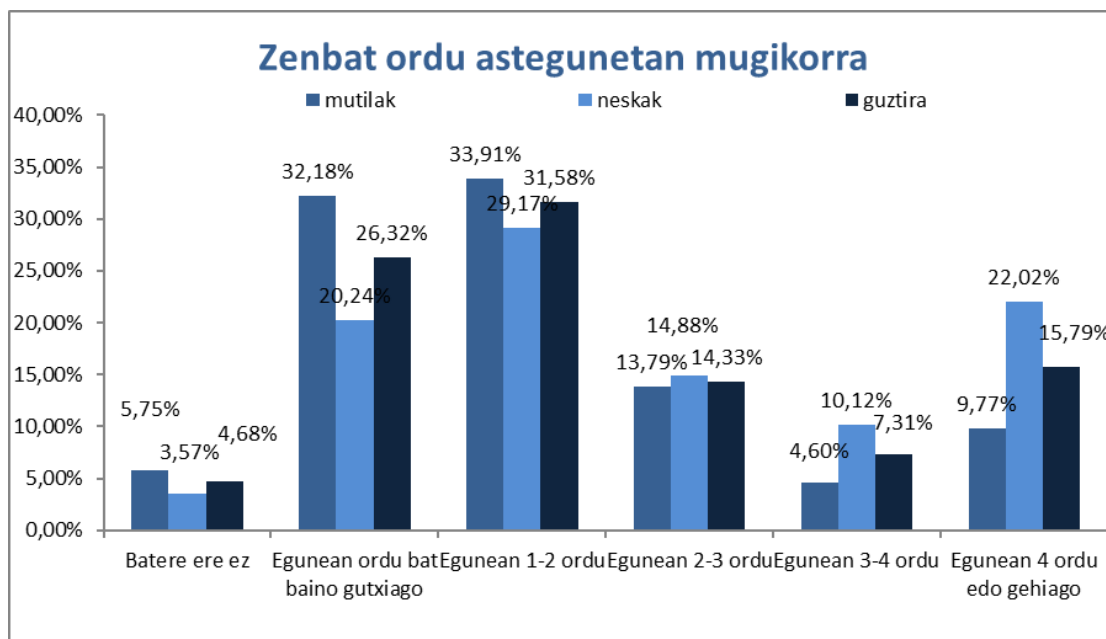
Bideo-jokoekin lotuta ikus dezakegun lehen ezaugarria da eguneko ordu gehiago ematen dutela asteburuetan jokatzen astegunetan baino, eta nabarmendu behar da asteburuetan pertsonen % 10,85ek eguneko 3 ordu baino gehiago ematen duela jokatzen, eta % 3,80k lanegunetan. Jarduera horretan batez ere mutilak aritzen dira, eta horien % 78,03k jokatzen dute asteburuetan (% 64,37k astegunetan), nesken kasuan, aldiz, % 26,79k (% 24,4k astegunetan).

Internet eta sare sozialak.

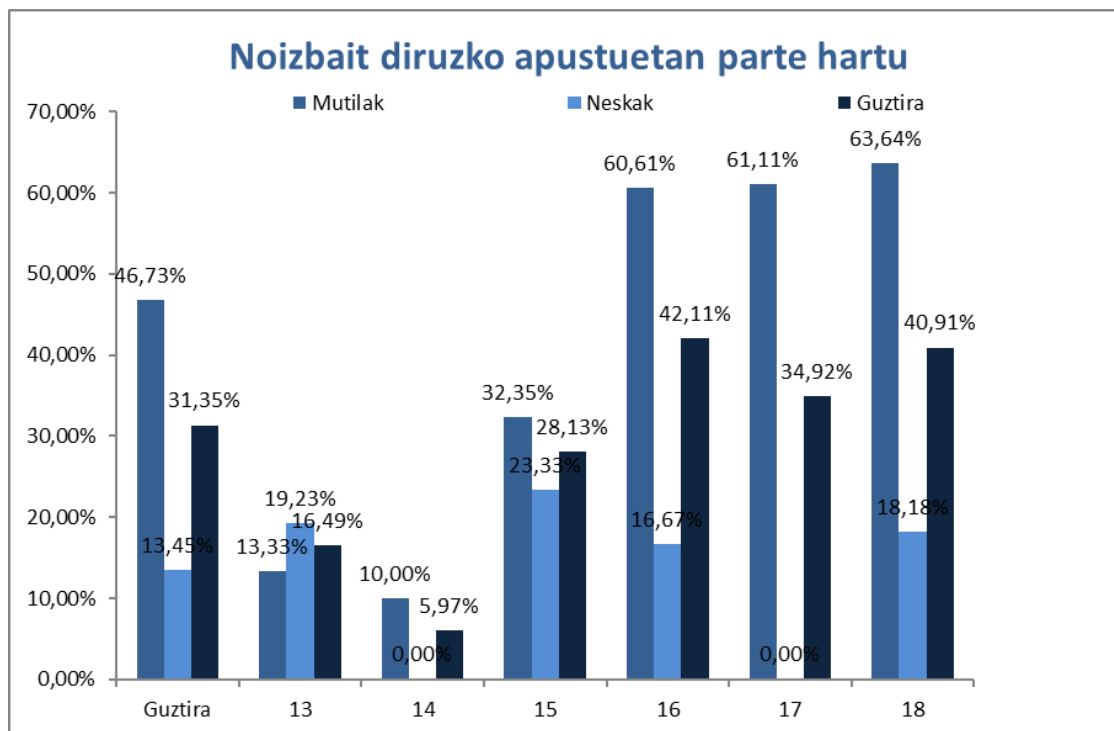
Interneten eta sare sozialen erabilerari dagokionez, laginaren ia % 86k erabiltzen ditu lanegunetan eta asteburuetan. Aipatu behar da asteburuetan Interneten erabileraren ordu kopurua astegunetakoa baino handiagoa dela, eta laginaren % 12,90ek egunean 4 ordu baino gehiagoko Interneten erabilera egiten duela.

Sexuaren arabera, desberdintasunak nabarmenak dira Interneten eta sare sozialen erabilerari dagokionez. Neskek Internet eta sare sozialak mutilek baino gehiago kontsumitzen dituzte, bai eskola-egunetan bai asteburuetan. Astegunetan, ordu bat baino gehiagoko erabilera gehienak neskek egiten dituzte. Nabarmenezkoa da astegunetan nesken % 20,83 eguneko hiru ordu baino gehiago egoten direla Internetera eta sare sozialetara konektatuta, eta ehuneko hori % 25era heltzen da asteburuetan, mutilen kasuan % 15,61 bada ere.

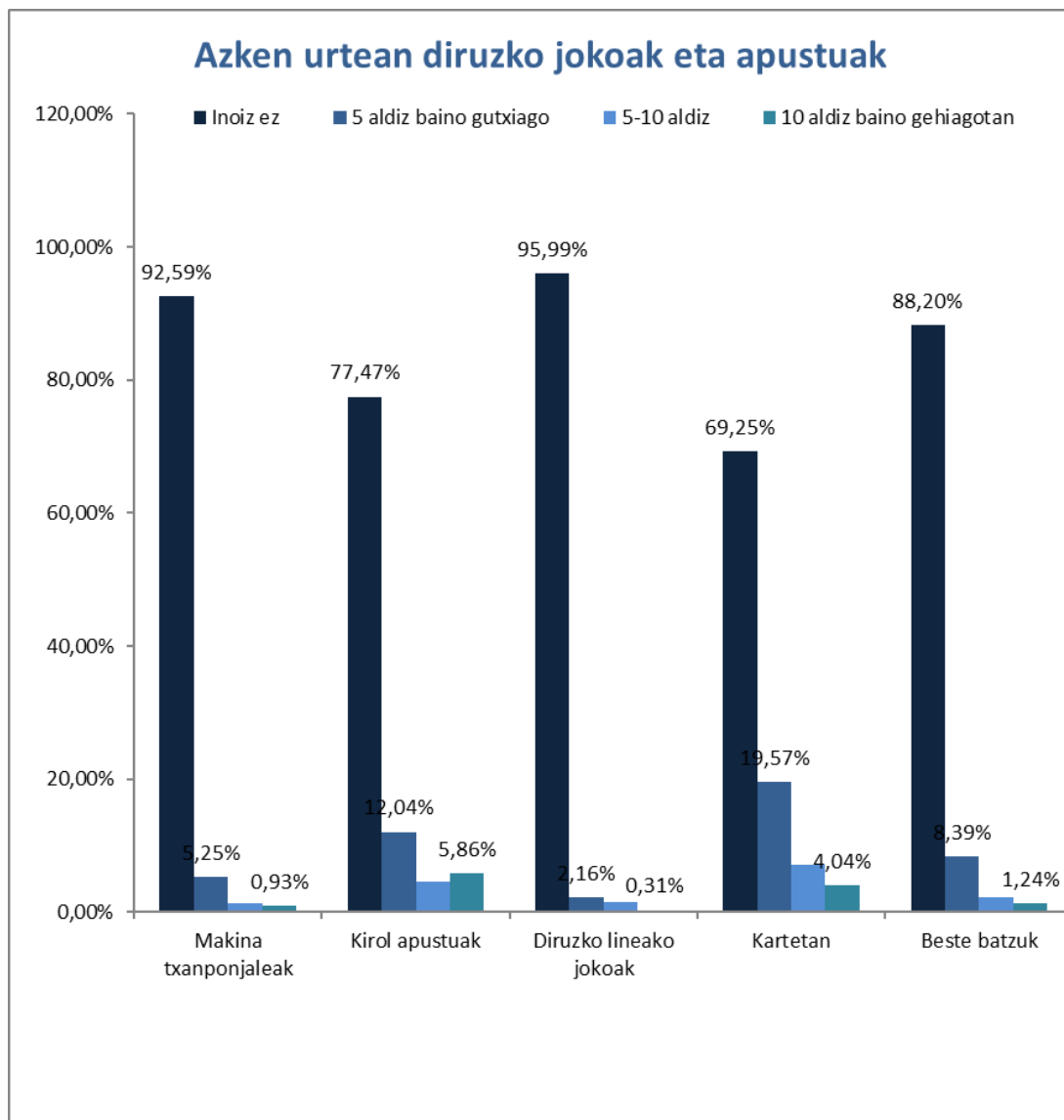

Laginak uzten digun lehen datua da % 95,32k erabiltzen duela telefonoa astegunetan eta ehunekoa % 97,07ra heltzen dela asteburuetan. Gainera, % 69,01ek ematen du eguneko ordubete baino gehiago astegunetan eta % 82,41ek asteburuetan.

Sexuaren araberako desberdintasunei dagokienez, nabarmentzekoa da nesken % 30,14k erabiltzen duela telefono mugikorra egunero 3 orduz astegunetan, eta mutilen kasuan, aldiz, % 24, 85ek.

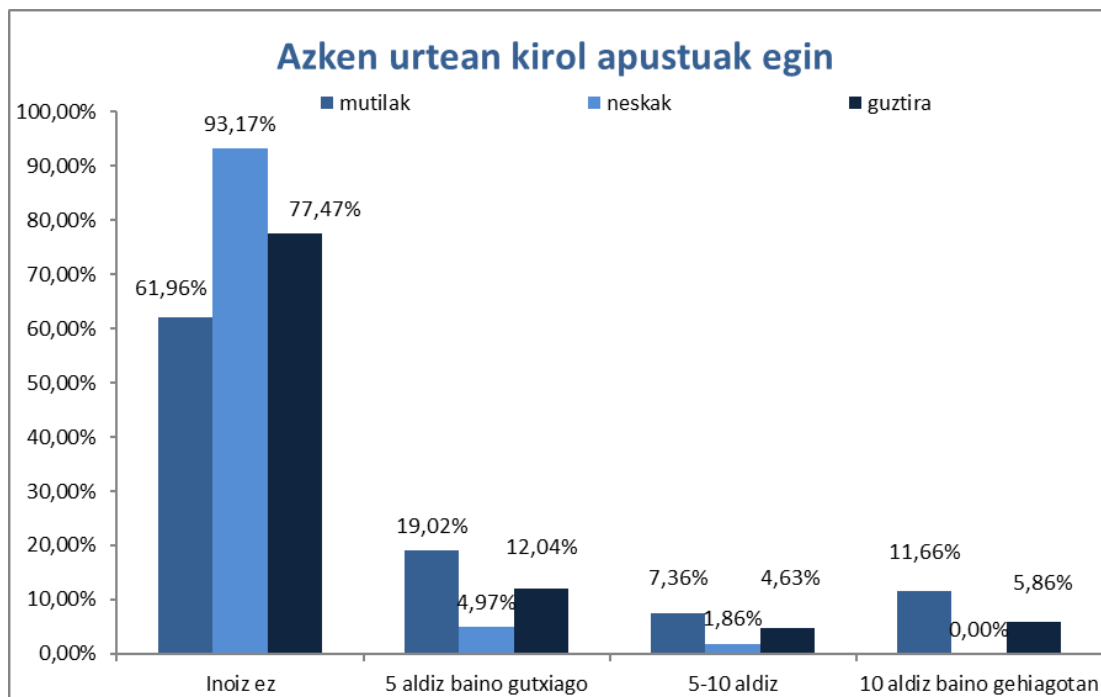

Lagineko 13 eta 18 urte bitarteko pertsonen % 31,35ek aitortzen du noizbait diruarekin apustu egin duela. Fenomeno horretan gehienbat mutilek parte hartzen dute (% 46,73), nesken aurretik (% 13,45). Harritzekoa da 13 urterekin laginaren % 16,49k aitortzen duela diruarekin apustu egin duela. Hala ere, datuak kontuan hartuta, ematen du adingabeen ehunekoa 15 urterekin handitzen dela.

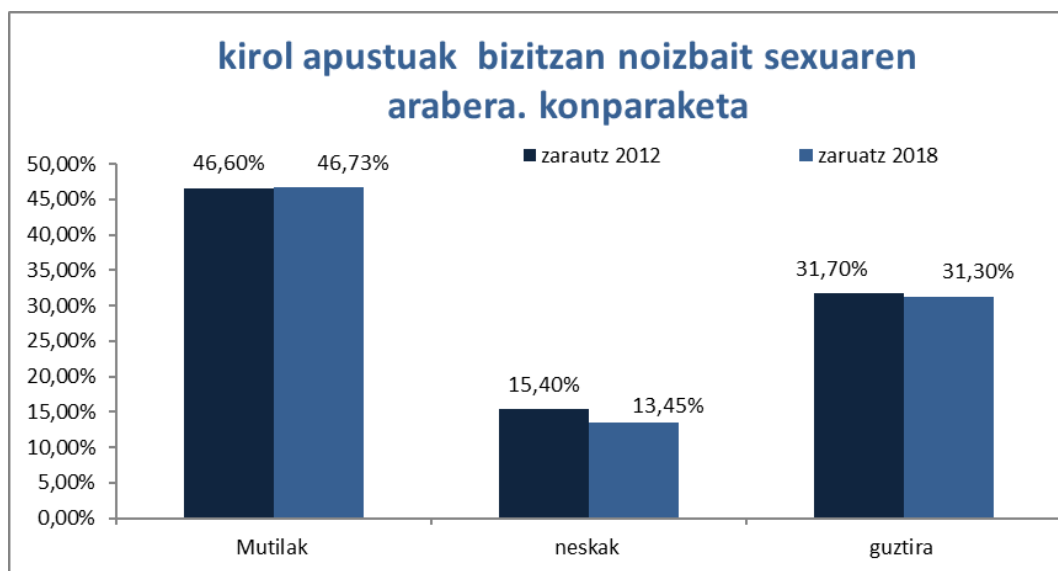

Azken urtean diruarekin egindako apustuei dagokienez, % 7,41ek jokatu du txanpon-makinetan, % 22,53k egin ditu kirol-apustuak, % 4,89k jokatu du lineako jokoetan, % 30,75ek dirua tartean den karta-jokoetan eta % 11,8k dirua tartean den beste apustu mota batzuetan.

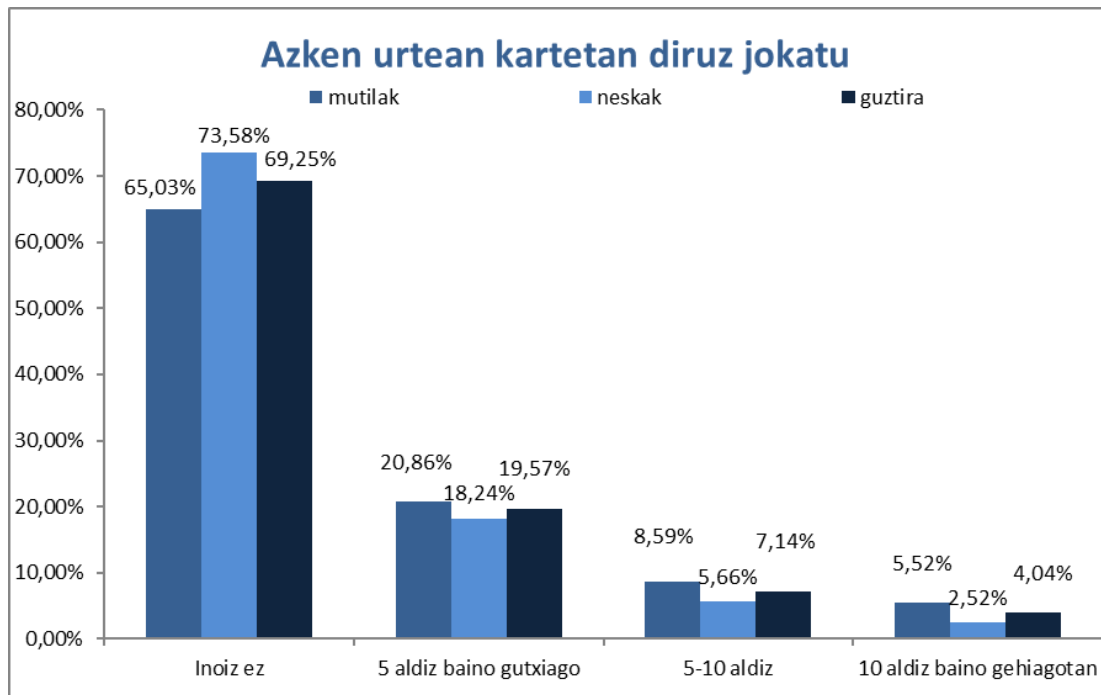
Dirua tartean den karta-jokoak eta kirol-apustuak dira, alde handiz, adingabeek gehien eta maiztasun handienarekin erabiltzen dituztenak.

Azken urteari dagokionez, % 22,53k egin dituzte kirol-apustuak, mutilen % 38,04k eta nesken % 6,83k. Kirol-apustuak egin dituzten mutilen % 11,66k hamar aldiz baino gehiagotan egin du azken urtean.

Zarauzko 2012. eta 2018. urteen arteko kirol-apustuekin lotutako errealitatea aztertu ondoren, esan dezakegu ez dela ia aldaketarik egon, gehienez ere, esan daiteke apur bat behera egin duela modu globalean, nesken kasuan ia bi puntu txikitu delako.

Zarauzko adingabeen % 30,75ek diruarekin jokatu du kartetan, nesken % 26,42k eta mutilen % 34,97k. Karta-jokoetan ez dago desberdintasun handirik sexuari dagokionez, beste ausazko joko eta apustu batzuetan ez bezala.

3.2.2. AZTERKETA KUANTITATIBOAREN ONDORIO NAGUSIAK

Aisia-ohiturak

- Galdeketa egin zaien pertsonen astean duten diruari dagokionez, atera dezakegun ondorio nagusietako bat da mutilek astean ditu gehiago dutela neskek baino, izan ere, mutilek 15,49 € dute astean batez beste, eta neskek 10,63 € batez beste.
- Asteburuetan etxera itzultzeko orduari dagokionez, deigarria da laginaren % 50 baino gehiago itzultzen dela etxera 00:00ak baino beranduago, eta ez bakarrik 17 edo 18 urterekin, gazteagoak direnean ere 00:00ak baino beranduago itzultzen dira; 14 urterekin, hain zuzen, % 31,31 bueltatzen da etxera asteburuetan 00:00ak baino beranduago.
- Batzuetan pertzepzioa kontrakoa den arren, baieztatu daiteke lokalen fenomenoak ez dagoela oso hedatuta Zarauzko gazteriaren artean, lurraldeko beste udalerri batzuekin eta autonomia-erkidegoarekin alderatuz gero, eta, gainera, fenomenoak hedatuago dago mutilen artean.
- Zarauzko 14 eta 18 urte bitarteko gazteek kirol asko egiten dute eta aisialdia egituratuta dute. Laginaren % 85,14k egiten du kirola edo aisialdiko jardueraren bat astero, eta hori oso ehuneko handitzat jo daiteke beste udalerri batzuekin alderatuta. Hala ere, kirolak edo egituratutako aisialdiak apurka-apurka egiten du behera, batez ere 15 urtetik aurrera; hain zuzen, 15 urtetik 18ra bitartean, astean kirola edo aisialdiko jardueraren bat egiten duten pertsonen kopurua erdira murrizten da.

Tabakoa

- Estatuko eta autonomia-erkidegoko beste azterketa batzuen ildotik, tabako-kontsumoa ez da oso handia Zarauzko gazteen artean, eta laginaren % 68,3k ez du inoiz tabakoa probatu. Hala ere, 2012arekin alderatuta, probatu duten gazteen kopurua handitu da.
- Halere, noizbait tabakoa probatu duten pertsonen ehunekoa handitu den arren, azken hilabeteetan erre duten Zarauzko gazteen ehunekoa txikitu da, eta estatuko, EAEko eta Zarauzko 2012ko batezbestekoa baino txikiagoa da.
- Egunero erretzen duten lagineko pertsonen kopurua ez da oso handia, eta adierazle horrek esaten digu zenbat pertsonak duen tabakoarekiko mendekotasuna; kasu honetan, Zarautzen, lagineko pertsonen % 5,4k erretzen du egunero, hala ere, adierazi behar da horietatik guzti-guztiak direla 15 urtetik gorakoak.
- Zarautzen tabakoa kontsumitzen hasteko batez besteko adina, 14 eta 18 urte bitarteko gazteen artean, 14,26 urte da; mutilen kasuan, batez besteko adina 13,9 urte da eta, nesken kasuan, 14,63. Hortaz, oro har, mutilak neskak baino lehenago hasten dira erretzen.

Alkohola

- Galdeketaren datuetatik atera daitekeen ondorio nagusietako bat da, 2012ko Zarauzko datuekin alderatuta, bizitzan noizbait alkohola probatu duten pertsonen ehunekoa % 4,2 txikitu dela.
- Nahiko gazteak izanda, biztanleriaren ia erdiak probatu du alkohola, 13 urteko pertsonen % 45,36k bizitzan noizbait alkohola probatu duela dioen datuan ikus daitekeen bezala.
- Datu esanguratsua da adin-nagusitasunera heldutakoan ia ehuneko ehunak probatu duela inoiz alkohola, kasu honetan, lagineko 18 urtekoen % 100ek probatu du alkohola.
- Atera dezakegun eta positibotzat jo dezakegun datu nagusia da alkohol-kontsumoaren maiztasunak behera egin duela, bizitzan noizbait, azken 12 hilabeteetan nahiz azken hilabeteen, 2012ko Zarauzko datuekin alderatuta.
- Halaber, noizbait mozkortzeari dagokionez, datu positiboa da Zarauzko 2012ko datuen eta egungoen arteko konparaketa, izan ere, bizitzan noizbait mozkortu diren pertsonen kopurua % 14,45 txikitu da.
- Alkohola kontsumitzen hasteko batez besteko adinari dagokionez, desberdintasunak daude berriki egindako azterketekin: ESTUDES 2017 azterketan, estatuko 14 eta 18 urte bitarteko biztanleen artean, edaten hasteko batez besteko adina 14 urte da, eta, Zarautzen, aldiz, batezbesteko hori 13,05 urte da.
- Datuak sexuaren aldagaiaren arabera aztertzen baditugu, beste lurralde eta autonomia-erkidego batzuetan egindako beste azterketa eta galdetegi batzuen ildotik, baieztatzen da neskek maiztasun handiagoarekin edaten dutela 16 urtetik aurrera.
- “Botelloiaren” fenomenoari edo litroak egiteari dagokienez, ez du ematen, beste lurralde eta udalerrri batzuekin alderatuta, fenomeno hori oso hedatuta dagoenik Zarautzen, eta azken urtean laginaren % 54,8k litrorik egin ez izanak hori berresten du. Laginaren % 9k bakarrik adierazten du litroak egin dituela astero edo ia astero, hortaz, 10 pertsonatik batek du hori egiteko ohitura.
- Bizitzan noizbait edan dutela onartzen duten pertsonen artean, Zarauzko ikasleen alkohola kontsumitzeko lekurik ohikoenak tabernak (% 33,64) eta diskotekak (% 22,74) dira, eta datu hori deigarria da kontuan hartuta laginaren gehiengoa adingabea dela eta legeriak ez duela alkoholaren kontsumoa onartzen adin-tarte horretan. Deigarria da, halaber, Zarautzen alkohola edaten duen 15 urteko 4 pertsonatik 1ek tabernetan eta diskoteketan egiten duela.
- Alkohola erosteko lekuei dagokienez, alkohola erosten duten lagineko pertsonen % 42,98k onartzen du supermerkatuetan egiten duela eta % 32,51k tabernetan zuzenean.
- Kontuan hartuta legeriak ez duela onartzen adingabeei alkohola saltzea eta laginaren gehiengoa adingabea dela, deigarria da alkohola kontsumitzen dutenen % 28,61ek bere kasa eskuratzen duela.

Kannabisa

- Kannabis-kontsumoari dagokionez, 2012an lortutako datuak galdeketen bidez ateratakoekin alderatzen baditugu, joera desberdineko datuak daudela ohartuko gara: bizitzan noizbait kannabisa probatu duten lagineko pertsonen kopurua % 5,4 txikitu da, baina azken hilabeteko kannabis-kontsumoa handitu da. Datu horien arabera, esan genezake kannabisaren kontsumo esperimentala gutxitu dela baina substantzia horren ohiko kontsumoa handitu dela. Adin-tarte guztietan murriztu da maiztasuna 2012arekin alderatuta, 16-18 urteko adin-tartean izan ezik, handitu baita; dena den, ziur aski laginaren ezaugarriek datu horiek azaldu ditzakete, horiek aintzat hartzeko bezain esanguratsuak izan baitira.
- Datu deigarria da 18 urterekin laginaren % 72,73k probatu duela bizitzan noizbait kannabisa.
- Datuei Sexuaren aldagaitik erreparatzen badiegu, mutilek neskek baino gehiago kontsumitzen dute kannabisa. Azken urtean, azken hilabetean nahiz bizitza osoan, neska baino mutil gehiagok kontsumitu du kannabisa. Mutilen aldagaia adinarekin gurutzatzen badugu, azken urtean, 14 urteko 10 mutiletik 1ek erre du kannabisa eta 16 urteko bi mutiletik batek probatu du inoiz.
- Kannabisa kontsumitzen hasteko batez besteko adinari dagokionez, estatuko azterketekin alderatzen badugu, Zarautzen kontsumitzen hasteko batez besteko adina apur bat txikiagoa da, eta, kasu honetan, udalerrian kannabisa erretzen hasteko batez besteko adina 14,79 urte da. Hemen ere desberdintasunak daude sexuari dagokionez, izan ere, mutilen kasuan, hasteko batez besteko adina 14,52 urte da, eta, nesken kasuan, 15,21 urte.
- Bizitzan gutxienez behin kannabisa probatu dutela onartzen duten lagineko pertsonen hori lortzeko moduei erreparatzen badiegu, % 31,87k eskuratzen du auto laborantzaren bidez, eta mutilek hazten dute marihuana gehien (% 37,7) nesken aldean (% 22,86).
- Zarauzko lagineko pertsonen kannabisa erretzeko lekuei dagokienez, azken 30 egunetako kontsumitzaileen, hau da, esperimentalak ez diren kontsumitzaileen % 64,06k lokaletan eta kanpoaldeko espazio publikoetan (% 50) erre du, hala nola kaleetan, plazetan, parkeetan edo hondartzan.

Beste substantzia batzuk.

- Edari energetikoei dagokienez, nabarmentzeko datuetako bat da, udalerriko 2012ko datuekin alderatuta, edari energetikoak kontsumitu dituzten 13 eta 18 urte bitarteko pertsonen ehunekoa handitu dela. Edari energetikoak edaten hasteko adinari dagokionez, 13 urteren aurretik probatzen hasten dira.
- Zarautzen droga ilegalak kontsumitzen dituzten 14 eta 18 urte bitarteko lagineko pertsonen dagokienez, baieztatu daiteke kokaina dela, kannabisaren ondoren, Zarautzen gehien kontsumitzen den droga ilegala.

- Droga horren kontsumoa bakarrik handitu da modu argian udalerriko 2012ko datuekin alderatzen badugu, izan ere, % 1,64 handitu da kokaina bizitzan noizbait kontsumitu duten pertsonen kopurua.
- Droga estimulatzailerik illegal guztietatik, kokaina da Zarauzko ikasleek gehien kontsumitzen dutena. Estatuko batezbestekoarekin alderatuta, kontsumoa askoz handiagoa da, eta nabarmen handitu da 2012ko datuekin alderatuta eta udalerriko, lurraldeko eta EAEko kontsumo-joerekin erkatuta, lehen speeda eta beste anfetamina batzuk gehiago kontsumitzen baitziren.

Teknologiak

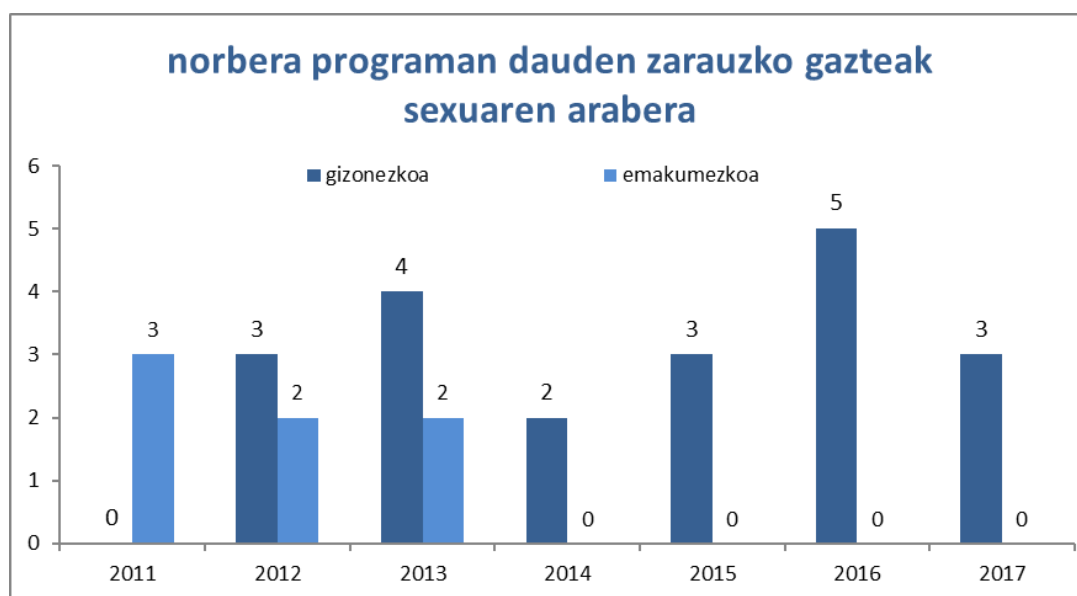
- Teknologien erabilerari erreparatzen badiogu, laginera iraulitako galdeketen emaitzen azterketatik ateratako datuek ondorio argiak erakusten dituzte sexuaren arabera erabilerari dagokionez: bideo-jokoak gehienbat mutilek erabiltzen dituzte, eta sare sozialak eta telefono mugikorra, aldiz, neskek.
- Teknologien –zehazki, Interneten eta sare sozialen– eguneroko erabilerari dagokionez, lagineko pertsonen % 86k erabiltzen ditu Internet eta sare sozialak egunero. Gainera, esan dugun bezala, neskek mutilek baino ordu gehiago ematen dute Internet eta sare sozialak erabiltzen.
- Telefono mugikorraren erabilerari erreparatzen badiogu, ia lagin osoak, zehazki % 95,32k, erabiltzen du astegunetan, eta horietatik, % 69,01ek egunean ordubete baino gehiago ematen du erabiltzen.

Bikote-harremanetako jokabideak.

- Mutilen zein nesken erdiak baino gehiagok onartzen du bikotekidea jelskor egon dela noizbait. Oro har, mutilek nahiz neskek adierazi dute euren bikotekideen jokabide ohikoenak kontrolarekin lotutakoak direla.
- Bi sexuetako gazteek adierazi dute gutxien gertatzen diren jokabideak direla familiarengandik eta lagunengandik isolatzeko ahalegina, eta sare sozialetan nahiz teknologia berrietan gako eta pasahitz pertsonalak erabiltzea haien nortasuna faltsifikatzeko.

3.2.3. “NORBERA” LAGUNTZA-ZERBITZURA JOTZEN DUTEN GAZTEEI BURUZKO DATUAK

Norbera: arrisku edo babesgabeko nerabeentzat arreta- eta orientazio-programa. Zarauzko gazteen datuak.

Azken 6 urteetan Norbera zerbitzura hurbildu diren gazteak ez dira asko izan: 3 eta 6 gazte bitartean urte bakoitzean eta guztira 27 gazte.

Guztira 20 mutil eta 7 neska, hau da, % 74,07 mutilak eta % 26 neskak.

2011. urtean izan ezik, gainerako urteetan mutilak gehiago izan dira eta, hain zuzen, 2014. urtetik aurrera ez da neskarik egon.

Zerbitzura hurbiltzeko arrazoien artean arazo pertsonalak, familiakoak edo eskolakoak dauden arren, kasu gehienetan, zerbitzura bertaratutakoak droga kontsumoengatik hurbildu dira, 16 pertsona, hain zuzen ere, 4 neska eta 12 mutil; beraz, kasuen % 62,9 droga kontsumoengatik izan da.

3.2.4. ESTATU-MAILAKO (EADDES 2017) ETA EUSKADIKO (EUSKADI ETA DROGAK 2012) 15 ETA 64 URTE BITARTEKO BIZTANLEEN KONTSUMOEI BURUZKO DATUAK.

Alkohola

Alkohola da hedatuen dagoen substantzia estatu espainolean 15 eta 64 urte bitarteko biztanleen artean. Estatu-mailan, herritarren % 90ek baino gehiagok alkoholdun edariak hartu ditu noizbait bizitzan; Euskadin, aldiz, % 86,9k.

Estatu mailan batz best alkohola lehen aldiz edaten hasteko adina 16 urtekoa da. Euskadin, 17 urtekoa da, nahiz eta % 65ak 14 eta 18 urte bitartean edaten du alkohola lehen aldiz.

Estatuan egunero edaten dutenak %9,3 dira, EAEn, aldiz, % 12,2.

Alkoholaren kontsumoa hedatuago dago gizonen artean.

15 eta 24 bitarteko tartean daude ezberdintasun gutxien gizon eta emakumeen artean eta aldiz, ezberdintasun handienak 55-64 adin tartean daude.

Azkenik, eguneroko kontsumoari dagokionez, gizonen artean % 14,5ek (% 17,3k EAEn) edaten du egunero, eta emakumeen artean, % 4,1 da (% 7,1ek EAEn).

Tabakoa

Tabakoa da 15 eta 64 urte bitarteko estatuko biztanleen artean hedatuen dagoen bigarren substantzia. Estatu-mailan % 72,5ek noizbait tabakoa erre du bizitzan zehar, eta Euskadi eta drogak 2012 galdeketaren arabera, % 54,4k EAEn.

Tabakoa lehenengo aldiz erretzen hasteko batz besteko adina 16,4 urtekoa da estatu-mailan eta euskal autonomia-erkidegoan.

Estatuan 10 hiritarretik hiruk egunero erretzen du (% 30,8) eta EAEn % 25,7k.

Lasaigarriak

Lasaigarriak errezetarekin

2009tik aurrera lasaigarrien kontsumoak gora egin du eta 2015ean prebalentzia % 18,7koa zen. Euskadin 2012an % 19,9koa zen.

Estatuan lasaigarriak hartzen hasteko batz besteko adina 35,6 urte dira.

Azken hilabeteen estatuan % 8,1ek lasaigarriak hartu ditu (EAEn % 9,2), eta % 6k egunero kontsumitzen ditu. Datu hori 2007ko datuekin konparatuta, azken urteetan eguneroko kontsumoa bikoiztu egin da.

Lasaigarrien erabilera hedatuago dago emakumeen artean. Euskadin emakumeen artean %26,3ek bizitzan zehar noizbait hartu dituzte lasaigarriak.

Lasaigarrien kontsumoa 35 eta 64 urte bitartean handitzen da, adin-tarte horretako %22,8 pertsonak noizbait lasaigarriak hartu ditu eta emakumeen kasuan % 30ek.

Azken hilabeteari dagokionez, 35 eta 64 urte bitarteko emakumeen % 14,3k hartu ditu lasaigarriak, datu horrek ia-ia gizonena bikoizten du. Adin-tarte horretako hamar emakumeetatik batek egunero kontsumitzen ditu.

Lasaigarriak errezetarik Gabe

Estatu mailan herritarren % 4,1ek onartzen du bizitzan noizbait lasaigarriak hartu dituela errezetarik gabe eta % 2,55ek EAEn, eta lehenengo kontsumoaren batez besteko adina 32,5 urtekoa da.

Azken 12 hilabeteetan herritarren % 2,3k hartu ditu lasaigarriak medikuak agindu gabe estatuan eta % 1,1ek Euskadin. Kontsumoa hori ere hedatuago dago emakumeen artean gizonen artean baino.

Kannabisa

Kannabisa da estatuan prebalentzia handiena duen legez kanpoko substantzia. Estatuan 15 eta 64 urte bitarteko pertsonen artean % 31,5ek bizitzan noizbait probatu du substantzia hori eta Euskadin % 28,3k. Lehenengo aldiz kontsumitzen hasten deneko batzuek besteko adina 18,3 urtekoa da. Herritarren % 9,5ek azken urtean kannabisa kontsumitu izana onartzen du (% 6,3k EAEn). Azken hilabeteetan kontsumitu dutenak % 7,3 dira, % 4,35 EAEn.

Kontsumoa hedatuago dago gizonen artean. Ezberdintasuna azpimarragarria da 15 eta 24 urte bitarteko gazteen artean. Mutilen % 25,4k azken urtean kontsumitu du; nesken artean, aldiz, kontsumoaren prebalentzia 11,2 puntu baxuagoa da. Euskadin, 2010etik, kontsumitzaileen ehunekoa estatukoa baino txikiagoa da adierazle guztietan, kontsumo esperimentalean izan ezik.

Kokaina

Kokaina da legez kanpoko hurrengo substantziarik kontsumituena: 2015. urtean % 8,9k onartzen du bizitzan zehar noizbait kontsumitu izan. Euskadin noizbait kontsumitu dute % 6,5ek.

1999. eta 2009. urteen bitartean substantzia horren kontsumo-prebalentziak gora egin zuen, % 3,1etik % 10,2ra eta, ordutik aurrera, datua % 9 eta % 10 bitartean mantendu da.

Substantzia horren kontsumoa ere handiagoa da gizonen artean.

EAEn kokaina kontsumitzen hasteko batez besteko adina 21,6 urte da.

Estasia

2015. urtean, % 3,6k bizitzan noizbait probatu zuen substantzia hori, % 2,2k Euskadin. Lehenengo aldiz kontsumitzen hasteko batez besteko adina 20,7 urtekoa da, EAEn 20,5 urte.

Lagin osoa kontuan hartuta, azken urteko kontsumoa ez da % 1era heltzen.

Estatu-mailan estasiaren kontsumoa hedatuago dago mutil gazteen artean, izan ere, 15 eta 24 urte bitarteko mutilen % 2,3k azken urtean kontsumitu du substantzia hori. 25 eta 34 urte bitartean, gizonen artean kontsumoaren prebalentzia % 2ren azpitik dago eta emakumeen artean % 0,5 da.

Anfetaminak

2015ean, estatuko biztanleriaren % 3,6k bizitzan noizbait anfetaminak kontsumitu ditu, Euskadin % 6,5ek. Estatu-mailan azken hamar urteetan, estasiaren prebalentzia beti izan da anfetaminena baino altuagoa, baina 2015ean, bi substantzia horien prebalentzia parekatu egin zen. Hala ere, EAEn speed-kontsumoa beti izan da estasiarena baino askoz handiagoa.

Azken urtean, % 0,5ek hartu ditu estatu-mailan, Euskadin ehuneko hori bikoitza da, % 1. Azken hilabeteen % 0,2k estatuan eta % 0,5ek EAEn. Batez beste, substantzia hori kontsumitzen hasteko adina 20,2 urte da estatuan eta 19,3 urte EAEn.

Prebalentzia altuago da gizonen artean eta, batez ere, 15 eta 24 urte bitartean.

Haluzinogenoak

Haluzinogenoei buruz hitz egitean onddo haluzinogenoez eta ketaminataz hitz egiten ari gara. Bizitzan noizbait haluzinogenoak hartu dituztenak % 3,8 dira; EAEn, % 2,7k. Oro har, azken urteari eta azken hilabeteari dagokienez, haluzinogenoen kontsumoa ez da % 1era heltzen; hala ere, prebalentzia handiena duen taldea 15 eta 24 bitarteko mutilena da (% 1,7).

Lehen kontsumoa batez beste 20,3 urterekin egiten da.

Heroina eta inhalagarriak

Lagin guztia kontuan izanda, bizitzan noizbaiteko substantzia horien kontsumo-prebalentzia ez da % 1era heltzen.

Sare sozialen eta teknologien erabilerari buruzko datuak.

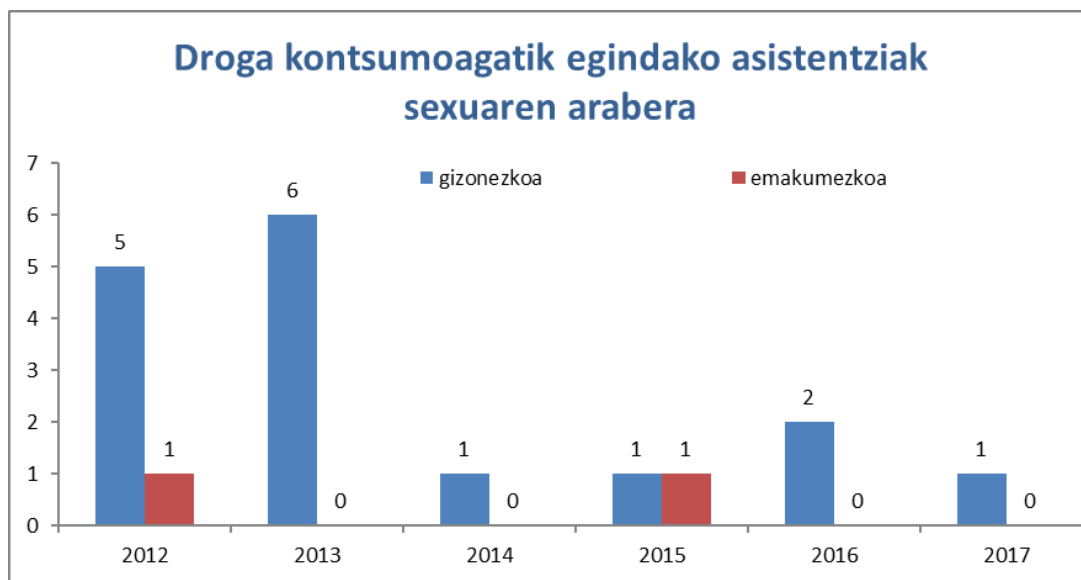
EAEko pertsonen % 83k parte hartzen du sare sozialetan eta % 25ek profila du sare sozialetan. Sare sozialak neskek gehiago erabiltzen dituzte.

15 eta 19 urte bitarteko gazteen artean, erabilera % 92koa da; ehuneko hori txikitzen da adin-tartean gora egin ahala, esaterako, 25 eta 29 urte bitartean, ehuneko % 77ra murrizten da.

3.2.5. LAGUNTZA-ZERBITZUETARA JOTZEN DUTEN ZARAUZKO HELDUEI BURUZKO DATUAK.

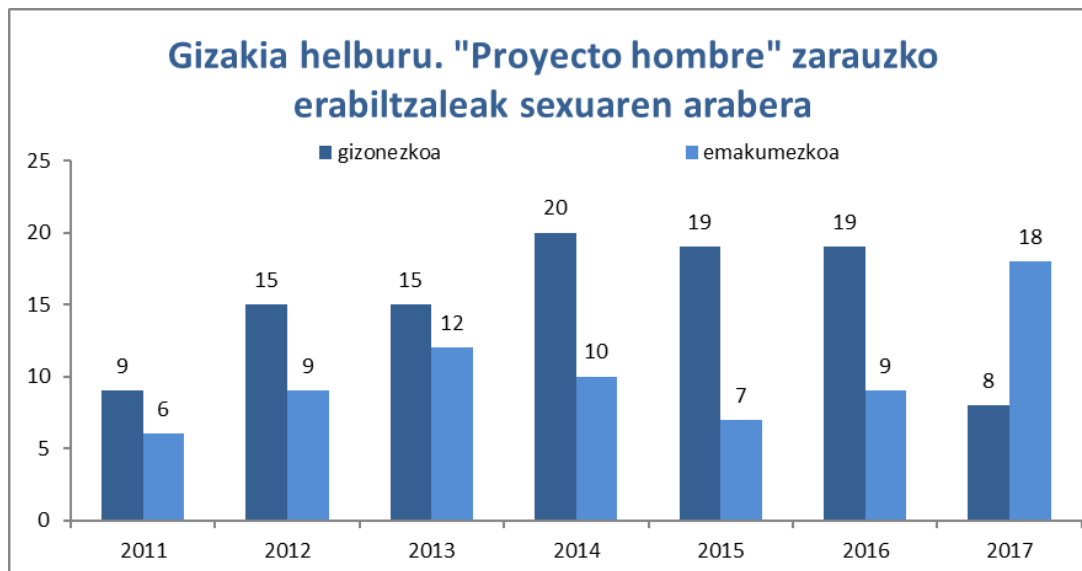
DYA-ko datuak:

Zarautzen alkohol-kontsumoagatik edo beste droga batzuen kontsumoagatik egin dituzten asistentziak:

Gizakia helburu ("Proyecto hombre")

Erakunde horretan tratamenduan egon diren Zarauzko pertsonak:

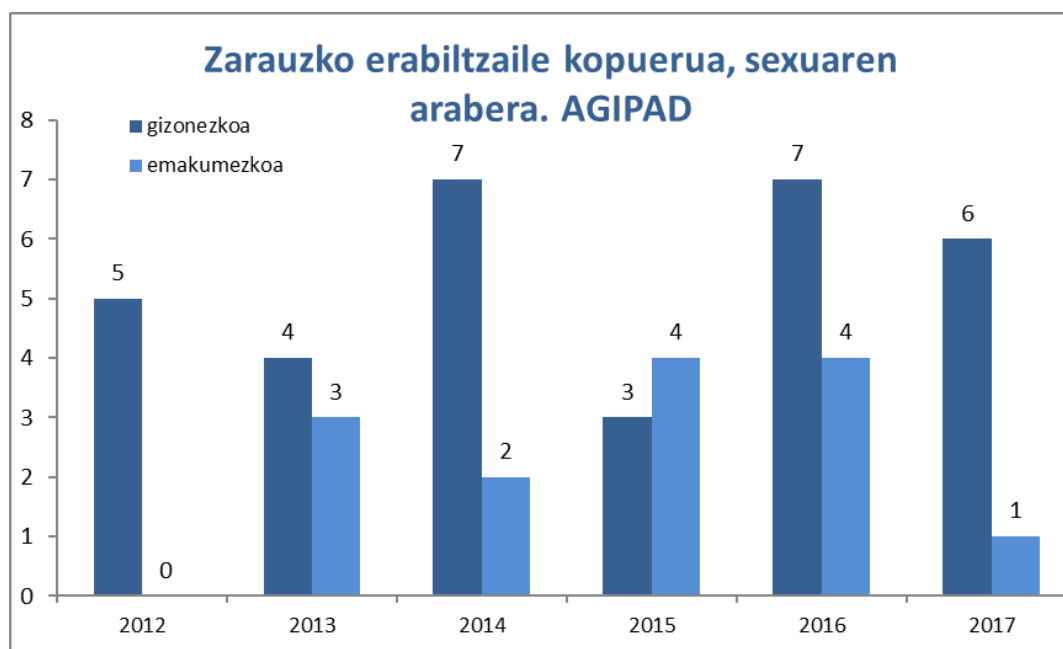
2012. urtean, aurreko urtearekin alderatuta, igoera nabarmena egon zen, baina ordutik hona, nahiko egonkor mantendu dira datuak, gorabehera gutxiarekin urtetik urtera, eta 2014a izan zen kasu gehien egon ziren urtea, 30 guztira.

Azken zazpi urte hauetako datu orokorreari dagokienez, 176 pertsonak erabili dute zerbitzua; horietatik, 115 gizonak izan dira (% 65,3) eta 61 emakumeak (% 34,6).

Urte guztietan gizonak gehiago egon dira eta gainera, 2014. urtetik aurrera, gizonek emakume kopurua bikoiztu dute.

Batez besteko adina 41 urte da, 40,5 urte gizonen artean eta 42,3 emakumeen artean.

AGIPADEN tratamenduan egon diren Zarauzko pertsonak

2012. urtetik hona, Agipad elkartearen zerbitzuan 46 pertsona artatu dira; horietatik 32 gizonak izan dira (% 69,56) eta 14 emakumeak (% 30,43).

Bertaratutakoen batez besteko adina 38 urte da: 35 urte gizonen artean eta 47 emakumeen artean.

3.3. AZTERKETA KUALITATIBOAREN EMAITZA NAGUSIAK

Funtsezkoa da udalerriko adikzioei buruzko sentimenak eta iritziak jasotzea komunitateak gai horrekin duen kontzeptualizazioa ezagutzeko eta esku-hartze koherente, zentzuzko eta errealitatera egokituak zehaztu ahal izateko.

Herritarrek gai horrekin lotuta dituzten iritziak, pertzepzioak eta sentimenak askotarikoak dira, baina azaltzen saiatuko garen hainbat alderdi komun ere badaude:

Komunitatearen adikzioekiko kontzeptualizazioa:

Multzo honetan bildutako alderdi guztien artean, nabarmentzekoa da herritarrek kontsumoaren eta adikzioaren artean desberdindu beharra. Adikzio hitzaren aurrean, pertzepzio orokorra da gaixotasuna dela, askatasuna mugatzen duela, eta sufrimendu pertsonala, senideena eta ingurukoena eragiten duela. Adikzioa erabilerarekin eta kontsumoarekin hasten den prozesuaren azken fasetzat jotzen da, baina ez da uste horiek halabeharrez adikzioa eragiten dutenik.

Alkoholaren, tabakoaren eta kannabisaren kontsumoa edo sare sozialen erabilera oso hedatuta eta normalizatuta daude gure gizartean, eta, printzipioz, ez dute arazorik eragin behar. Hortaz, adikzioa prozesutzat jotzen da, eta horretan, ondo adierazi behar dira zein diren kontsumoaren eta adikzioaren arteko mugak eta zein elementuk azaltzen duen fase bakoitza.

Adikzioen fenomenoaren interpretatzea:

Eztabaida-taldeetan, pertsonak mendekotasuna izateko aukerak areagotzen edo murrizten dituzten elementuak edo faktoreak aipatu dira. Hau da, zergatik pertsona batzuek kontsumitzen duten eta ez duten adikzioa izaten eta beste batzuek bai. Udalerriarren berezko elementuak zerrendatu dituzte, baita udalerriarren errealitatea gainditzen duten baina zuzenean tokiko herritarrengan eragina duten alderdiak ere.

Neurritzko kontsumoko fasea eta eragina duten faktore soziokulturalak:

Diagnostikoaren prozesuan parte hartu dutenek uste dute Zarauzko biztanle gehienak neurritzko kontsumo fasean daudela; hala ere, arrisku-fasean egon daitezkeen eta adikzio-arazo espezifikoak dituzten pertsona batzuk antzematen dituzte. Neurritzko kontsumoaren fase horretan faktore soziokulturalek eta mikro sozialek esku hartzen dute, eta horiek argitzen dute droga-kontsumoarekin lotutako jardunbide batzuen erabilera hedatua eta normalizatua, baita sare sozialen, ausazko jokoaren eta apustuen erabilera ere.

Droga kontsumitzeko, ausazko jokoetan jokatzeko, apustuak egiteko edo Internet bidezko erosketak egiteko erabakiek, pertsonen behar fisiologikoak, psikologikoak eta afektiboak asetzeaz gain, behar edo maila sozialari ere erantzuten diote, eta, hala, pertsonak jokabidearen bidez bilatzen dute euren komunitatearen onespina. Beste modu batean esanda, pertsonok gizarteak onetsi eta bultzatzen duena egiten dugu.

Ilde horretatik, Zarautzen hainbat faktore daude droga, batez ere alkohola eta kannabisa, kontsumitzera bultzatzen dutenak edo horiek eskuratzea errazten dutenak, eta horren emaitza da komunitatean kontsumoa hedatuta, normalizatuta, onartuta eta onetsita dagoela.

Horren haritik, udalerriko erabileraren eta kontsumoaren egoera definitzen edo azaltzen duten faktoreak edo elementuak zehaztuko ditugu, baita komunitatean babes- edo arrisku-faktore gisa aintzat hartu beharreko elementuak ere.

Dimentsio sozioekonomikoa eta demografikoa

EUSTATen arabera (2015), Zarauzko per capita errenta 21.890 €-koa da, EAEko batezbestekoa baino askoz handiagoa (19.968 €) eta Gipuzkoakoa baino apur handiagoa (20.669 €). Egoera hori agerikoa udalerriko familien kontsumo-mailan nahiz adingabeek asteko gastuetarako erabilgarri duten zenbatekoan (astean 13,24 € batez beste).

Familien maila sozioekonomiko altuaren irudipenak, nahiz eta udalerrian desberdintasunak egon, ekarri du familia asko egoera zailean egotea eta, eragin dezakeen estigmatik, gizarte-zerbitzuetara ez joatea. Zarauzko pertsona batzuentzat garrantzitsua da udalerrian irudi eta estatus jakin bat mantentzea, eta hori batzuetan presio-iturri bilakatzen da.

Erreferentziazko udalerria da eskualdean biztanle gehien duelako eta baliabide-sare handia duelako aisialdiarekin, ostalaritzarekin, kontsumoarekin, osasunarekin, kirolarekin eta kulturarekin lotuta. Zarautzen ostalaritza-lokalen sare handia dago, eta hori da diru-sarreraren iturri nagusietako bat. Biztanleen ehuneko handia dago nola edo hala ostalaritzaren edo turismoaren negozioari oso lotuta.

Kokapen estrategikoari, Donostiatik oso gertu baitago, eta ingurune natural erakargarriari esker (hondartzak), Zarautz oso udalerri interesgarria da bizitzeko eta turismoa egiteko. Hain zuzen, EUSTATen datuen arabera, 2001etik Zarauzko biztanleria piskanaka handitu da, eta 2017an 23.058 biztanle zeuden. Biztanleen % 20,3 19 urtetik beherakoak dira, Gipuzkoako batezbestekoa baino puntu 1 handiagoa eta EAEkoa baino 2 puntu handiagoa. Datu horiek adingabeen eta seme-alabak dituzten familien ehuneko handiko udalerria dela adierazten dute.

Aisia-eredua:

Pertzepzioa da udalerrian ehundu den eta belaunaldiz belaunaldi transmititu den komunitatearen aisia-eredua eta harremanen eredua asko baldintzatzen duela turismoak eta ostalaritza-lokaletako alkohol-kontsumoak. Eta hori ostalaritza-lokal asko dauden ideian eta sozializazioa nahiz aisia alkohol-kontsumoan ardazten diren ideian islatzen da. Horrek kezkatu egiten du, bereziki, udalerriko adingabeei transmititzen zaizkien balioengatik, sozializatzeko moduengatik eta kultura- nahiz gizarte-ereduengatik.

Ilde horretatik, ikus daiteke biztanleria polarizatuta dagoela. Alde batetik, batzuek uste dute tabernetara joatea gure tradizioaren eta kulturaren parte dela eta, hortaz, ez dute arazotzat jotzen, transmititu beharreko ohituratzat baizik. Bestalde, beste batzuek uste dute bestelako aisia-eredua ezarri beharko litzatekeela, alkohol-kontsumoan hainbeste ardazten ez dena, eragiten ari den arazo larriengatik eta belaunaldi berriei osasungarria ez den ohitura ez transmititzearren.

Oro har, kezka dago udalerrian droga-kontsumoekiko (batez ere alkohola eta kannabisa) dagoen tolerantzia eta permisibitateagatik, baita kontsumo horiek hedatzeagatik ere. Belaunaldi gazteei transmititzen ari zaizkien bizitzeko moduek eta sozializazio-ereduek ere kezka eragiten dute. Kontsumoa normalizatzearen ondorioz, arriskuaren eta aurre egiteko beharraren sentsibiltatea eta pertzepzioa txikiagoak dira.

Hala ere, nabarmentzeko eta harritzeko moduko faktorea da egunero kirola egiten duten pertsonen ehunekoa eta kirol-baliabideen sare handia. Kezkagarria da kirola egitearen, edari alkoholduen kontsumoaren eta kirol-kluben alkohol-salmentaren bidezko finantzaketaren artean dagoen lotura. Beharrezkoa da klubak eta kirol-erakundeak zentzu horretan sentsibilizatzea eta lotura hori ekiditeko neurriak adostea.

Eredu-turistikoa

Zarautzek turismo-tradizio luzea du, eta azken urteotan arazoak eta kritikak eragin ditu biztanleen artean, duela gutxi hartu duen norabideagatik. Biztanleriaren sektore bat kritikoa da sustatzen den eta mozkortzea helburu duten gazteen turismoarekin.

Jaiarekin eta desfasearekin lotutako turismoa ere badago, eta hori eragiten ari da herrian turistentzako eta herrikoentzako guneak sortzea.

Kezka adierazten dute jai jakin batzuetan, hala nola Euskal Jaian, gertatzen ari den desfaseagatik, mota guztietako substantzien kontsumoaren eta eraso sexisten ondorioz.

Bestalde, surflarien turismoa ere mantentzen da, batzuetan kannabis-kontsumoarekin oso lotuta dagoena.

Pertsona batzuen iritziz, Frantziako mugatik oso gertu dagoen kostako herria izateak drogen salerosketa eta kontsumoa errazten du.

Gizarte-balioak, familia- eta hezkuntza-eredua eta adingabeen gizatalde zaurgarrian duten inpaktua:

Adingabeak, gizatalde zaurgarri gisa, eta arrisku-faktore gisa sustatzen ari garen eredu ekonomiko, soziokultural, familiar eta hezkuntzakoak etengabe agertu dira prozesu osoan.

Gizarte-balioak versus aukerak

- Kontsumoaren gizartean gaude, eta transmititzen ari garen balioak arrakasta ekonomikoan eta ondasun materialak eskuratzean oinarritzen dira.

Guztiok ditugu arrakastaren antzeko ideiak, komunikabideetan gu ordezkatzeko gaituzten moduagatik. Hala ere, guztiok ez ditugu aukera berberak arrakasta lortzeko, eta horrek bereziki eragiten die gazteei. Gazteriak ez du benetako bitartekorik horiek eskuratzeko. Oso handia da iragarkietatik sortutako helburu faltsuen eta errealitatearen arteko distantzia.

- Desberdintasun sozialen, ekonomikoen eta hezkuntzarekin lotutakoen ondorioz, pertsonak eta komunitateak aukera gehiago dituzte gaixorik egoteko. Hortaz, herri-administrazioek komunitate bidezkoagoak sustatu behar dituzte, berdintasunean oinarritutakoak.

Familia-eredua:

Familia gizartearen isla da, elementu makro sozialek eragiten diotelako. Familia etengabe aldatzen ari da osaerari, kideen artean harremanak izateko moduari edo seme-alaben hezkuntzari nahiz sozializazioari dagokienez. Eraldaketa gorabehera, familiak adingabearen nortasunaren eragile unibertsalena, oinarritzakoa eta erabakigarria izaten jarraitzen du.

Aitek eta amek seme-alaben sozializaziorako erreferentzia-iturri nagusia izaten jarraitzen dute, helarazten dizkieten sinesmenen, balioen, arauen, jarrerren eta jokabideen bidez.

Hala ere, familiek arazoak dituzte seme-alaben hezkuntzarekin. Hauexek dira horrekin lotuta nabarmendutako elementu batzuk:

- Alkoholaren kontsumoa, batez ere inguruan ekoizitako edariena (txakolina eta sagardoa), familian hasten da. Faktore hori positibotzat jotzen da: “hobe da etxean edaten hastea eta ikastea”. Edari hartzitu batzuk ez dira alkoholtzat jotzen (txakolina eta sagardoa).
- Familien aisialdiko eta sozializatzeko moduak alkohol-kontsumoarekin daude lotuta: “gure seme-alabak haur-kotxean eramaten ditugu poteatzera”. “Hain dago normalizatuta, non gure seme-alabak eredu berberak errepikatzen ari diren”.
- Pertzepzioa da laxokeria, tolerantzia eta goiztiartasuna dagoela adingabeak gauetan irteteari eta drogen kontsumoari dagokienez, baita beste arrisku-praktika batzuei dagokienez ere.
- Guraso-ereduak, droga-kontsumoari eta beste arrisku-jokabide batzuei dagokienez.
- “Peter Panen sindromea” duen familia mota antzeman da, adiskide-rola duena seme-alabekin. Drogen kontsumitzaileak izan ohi dira (batez ere kannabisa), kontsumoaren oso arrisku-pertzepzio txikia dute eta onargarritasun handia daukate adingabeekin.
- Mugak ezartzeko zailtasunak (etxera heltzeko ordua, paga, jaietara irtetea...).
- Aldaketak egon dira familien komunikatzeko moduetan, neurri handi batean, teknologiak sartu direlako familien errutinan. Gurasoek sartzen dute teknologia familiako bizitzan. Batzuetan, seme-alabak entretenituta egoteko, besteetan, aldiz, gozatzeko.
- Hezteko modu asko daude, eta horrek segurtasun-falta eragiten die familiei, seme-alaben heziketari dagokionez.
- Hezteko erantzukizuna eskolaren edo beste senide batzuen esku uztea.
- Teorikoki familiek duten egoera sozioekonomiko altua sufrimendu handiagoa eragiten ari da maila bera mantendu ezin duten eta, estigmaren beldur direnez, udal-zerbitzuetara laguntza eskatzera jotzen ez duten familietan.
- Inplikazio-falta seme-alaben hezkuntzan.
- Komunitateko familien inplikazio eta parte-hartze falta.
- Lehia-balioak lankidetzaren balioen aurrean.
- Familiako eta laneko bizitza bateratzeko zailtasuna. Seme-alabekin ematen den denboraren kantitatea eta kalitatea.

Adingabeak eta familiak esku hartzeko lehenetsitako kolektibotzat jotzen dituzte diagnostikoan parte hartu duten pertsonen, sozializaziorako eragileak direlako.

Beharra dago komunitatea eta, bereziki, familiak sentsibilizatzeko, droga-kontsumo batzuekin lotutako ohiturak arruntzat har ez ditzaten, eta beste aukera batzuk sortu behar dira komunitatean, osasungarriagoak diren beste aisia- eta sozializazio-eredu batzuk garatu ahal izateko.

Eskola-eredua

Prozesuan aintzat hartu den beste elementu bat izan da hezkuntza formala, sozializatorako eta prebentziorako eragilea delako. Ikastetxeak funtsezkotzat jotzen dira prebentzio-politikak garatzeko. Nerabe guztiekin adin goiztiarrean esku hartzea ahalbidetzen du, eta, hain zuzen, aro hori aldaketaz beteta dago eta erabakigarria da heltze-prozesuan. Halaber, jokabide-ohiturak eta -ereduak hartzen dira, eta horietan eragin daiteke. Gainera, ikastetxea leku aproposa da familiaren eta komunitatearen elkargunea delako.

Hala ere, adikzioekin hertsiki lotuta dauden eskola-inguruneko faktoreak daude (eskola-porrota, absentismoa, interesik eza, axolagabetasun emozionala, ikastetxeko gatazkak...). Alderdi horiek ezin dira kausa eta ondorio gisa aintzat hartu, beste arrisku-faktore batzuekin elkarrekintza duten alderdi gisa baizik.

Parte-hartzaileen artean adostasun nahiko zabala dagoen arren eskola-esparrua prebentziorako funtsezko eremutzat jotzeko, batzuen iritziz, hezteko eta prebenitzeko gehiegizko erantzukizuna uzten da ikastetxearen esku. Aurkitzen dugu hezkuntza-sistemak heldu beharreko arazo ugari dituela. Izan ere, bertako langileak ez dira adituak gai horiek lantzen, eta, sarritan, gainezka egiten dute, legitimazio urria dute eta komunitateak eta familiak ez dituzte behar beste babesten. Gainera, ikastetxeetako prebentzio-programak irakasleen borondatearen menpe daude, eta hori urtero aldatzen da.

Adierazi dute ikastetxe batzuk *guetto* bihurtu direla eta arazoak eragiten ari direla, baina ez droga-kontsumoagatik bakarrik.

Bestalde, ikastetxe batzuek ez dute oso jarrera harkorrik udalak proposatutako prebentzio-programetan parte hartzeko edo kezkatzen dituzten kasuak bideratzeko.

Ondorio nagusietako bat da prebentzio-neurriak mugatuak direla, komunitate-mailan ez badira ingurumenarekin lotutako eta egiturazko beste neurri batzuk aplikatzen. Sarbidea eta onargarritasuna egiazkoak badira eta hori antzematen badu komunitateak, prebentzio-estrategien esku-hartzeen eraginkortasuna informazioa helaraztera egongo da mugatuta.

Illo horretatik, prebentzioa eta ikastetxea bereizten hasi beharko ginateke, baita lan komunitarioagoa, parte-hartzaileagoa eta inklusiboagoa egiten ere.

Udal-zerbitzuak ez ezagutzea

Bestalde, batzuek ez dituzte udal-zerbitzuak ezagutzen, ezta, adikzioekin lotutako arazorik izanez gero, jarraitu beharreko bidea ere. Hala ere, ikastetxeek dakite gehien ikasgelan kezkarriak diren egoeretan jarraitu beharreko prozedurari buruz. Zenbat eta gehiago parte hartu komunitateko eragileek prebentzioan, orduan eta ezagutza eta inplikazio handiagoa izango du komunitateak prebentzio-neurriei dagokienez.

Prebentzio-estrategiak hasierako fasean edo neurrizko erabileraren fasean:

Neurrizko kontsumoaren faseko prebentzio-estrategiak babes-faktoreak sustatzera bideratuta daude, informazioaren, sentsibilizazioaren edo gaitasunen garapenaren bidez. Horiek zuzenduta daude, oro har, biztanleei eta printzipioz arriskurik ez duten edo antzeman ez zaien gizataldeei.

Udaleko adikzioen zerbitzuak egin dituen programak aztertu ondoren, ikusi dugu ahalegin handia egin dela arriskurik antzeman ez zaien adingabeei eta familiei bideratutako programetan eta proiektuetan, batez ere, eskola-esparruan eta prebentzio-estrategia orokorren bidez. Uste dugu biztanle guztiek eta, bereziki, gazteek gaitasun edo babes-faktore batzuk garatu behar dituztela, eboluzionatu ahal izateko eta bizitzan agertuko zaizkien egoerak kudeatu ahal izateko.

Alkoholari buruzko hausnarketa udalak sustatutako ekintzekin lotuta

Aipatzekoa da parte-hartzaileek adierazi dutela hausnarketa sakona egin behar dela udalak duen paperari buruz, hain zuzen, udalak berak sustatutako ekintzetan alkoholaren erabilera kudeatzeko moduarekin lotuta. Kontraesanak daude udalaren sailek egindako ekintzetan alkoholak duen presentziaren, horren erabileraren eta prebentzio-helburuaren artean (Txakolin Eguna, Sagardo Eguna, pintxo-potea...).

Udalak zuzendutako estrategien koherentzia-falta. Koherentzia-falta udalerriko edari jakin batzuen kontsumoa sustatzeko politiken eta osasuna sustatzeko nahiz adikzioen prebentziorako politiken artean. Estrategia lotesle eta koherenteak definitzeko beharra, tokiko eragileen parte-hartzearen ildo eta helburu berari jarraituko diotenak eta inpaktua izango dutenak komunitateko sailetan eta eragileengan. Zarauzko herritarrek nahasita daude horren harira toki-administrazioak helarazten dizkien mezuekin.

Bestalde, sentsazioa dago udalak arautzeko neurriak abiarazten dituela udal-ordenantzen bidez, baina horiek ez direla ez garatzen ez betetzen.

Oro har, eztabaida-taldeetan parte hartu duten pertsonen pertzepzioaren arabera, udalarekiko harremana urruna, zaila eta eskakizun administratibo eta burokratiko bidez da, eta horrek zaildu egiten du herritarrek eta, bereziki, gazteek komunitatean parte hartzea.

Zarauzko droga-kontsumoekiko pertzepzioa:

- Tabako-kontsumoa biztanleria osoan eta, batez ere, gazteengan jaitsi den pertzepzioa dago. Tabakoaren kontrako legea errespetatzen den eta tabakoaren kontsumoarekiko pertzepzio negatiboa handitu den sentsazioa dago.
- Alkoholaren kontsumoa hedatuta eta normalizatuta dago Zarautz osoan. Kasu askotan, gazteak familien bidez hasten dira alkohola kontsumitzen (txakolina eta sagardoa). Ohitura hori normalizat jotzen da, baita babes-faktoretzat ere. Familiek nahiago dute seme-alabek alkohol-kontsumoa etxean hastea. Ez da ahaztu behar eskualdean txakolina eta sagardoa ekoizten dela; hortaz, kulturarekin eta tradizioarekin lotzen diren produktuak dira.
- Helduek eta familiek alkohola kontsumitzen dute asteburuetan, “pintxo-pote” egunetan edo ospakizun-egunetan, hala nola Sagardo Egunean, Garagardo Astean edo Txakolin Egunean. Alkohol-kontsumoa tabernetan eta sozietateetan egiten da.
- Gazteek eta nerabeek asteburu batzuetan lokaletan eta kalean (malekoian) alkohola kontsumitzen duten pertzepzioa dago. Festa-egunetan eta, batez ere, udan, alkoholaren kontsumoa handitzen da eta hertsiki lotuta dago jaiekin (Euskal Jaia eta inguruko herrietako jaiak).
- Botelloiaren fenomenoak ohikoa izaten jarraitzen du gazteen artean, eta zenbait gunetan biltzen da (malekoian). Horrek ondoeza eragiten du Zarauzko herritarrengan, sortzen duen irudi txarragatik eta zikinkeria-gatik.
- Antzematen dute alkoholaren kontsumoa eta kontsumitzeko lekuak aldatu egin direla azken urteotan: edari hartzitua edatetik (batez ere txakolina eta sagardoa) edari destilatua kontsumitzera igaro da (konbinatuak, likoreak...). Astebururo kontsumitzetik asteburu batzuetan eta festa-garaietan nahiz eskolarik ez dagoen garaietan edatera igaro da.
- Lokalen fenomenoak ez dago oso hedatuta gazteen artean, eta ez du ematen udalerrian arazorik sortzen duenik. Lokalak gazteak elkartzeko lekutzat jotzen dira, ez bakarrik drogak kontsumitzeko.
- Detektatu da kannabisaren kontsumoa normalizatuta eta hedatuta dagoela, ez hainbeste nerabeen artean, baizik eta 30-45 urte arteko heldu gazteen artean, eta horietako asko surfaren munduarekin daude lotuta. Kannabisa onartuta eta normalizatuta dago gizartean eta arrisku-pertzepzio txikia du.
- Beste droga batzuei dagokionez, pertzepzioa da droga estimulatzaile asko kontsumitzen dela, bereziki kokaina eta speeda.
- Detektatu da psikofarmakoen kontsumoa handitu dela, batez ere adin guztietako emakumeen artean. Harritzeko modukoa da hain gazteak direnek psikofarmakoak kontsumitzea, errezetarekin edo hori gabe, eta sendagaiak drogak ez diren pertzepzioa ere badago.
- Antzematen da oso erraza dela edozein droga eskuratzea eta kontsumitzea.

Droga-kontsumoa genero-ikuspegitik

Herriko droga-kontsumoari dagokionez, desberdintasunak egiaztatu dira generoaren arabera. Desberdintasunak kontsumo motarekin, ondorioekin, arriskuekin eta kontsumoaren pertzepzio sozialarekin lotuta daude. Emakumeek gizonen baino alkohol eta psikofarmako gehiago kontsumitzen dute, eta tabakoaren kontsumoa berdintzen ari da. Emakumeen belaunaldien arteko arraila dagoela antzeman dugu. Gazteen belaunaldietan desberdintasun gutxiago dago, gizonen alderatuta, droga motari eta hori kontsumitzeko moduari zein maiztasunari dagokienez. Emakume gazteek gizonenak izan diren drogen erabilerak maskulinizatzeko joera dute.

Droga-kontsumoaren ondorio eta arriskuei dagokienez, desberdintasunak daude sexuaren arabera. Hala, adibidez, alkoholak gehiago eragiten die emakumeei, denbora gehiago behar dute eta metabolizatzen.

Pertzepzio sozial negatibo eta zaurgarriagoa dago emakumeen droga-kontsumoari dagokionez, gizonen kontsumoarekin alderatuta. Desberdintze hori osasun-arloan ere antzematen da, arreta emateko, artatzeko eta tratamenduak agintzeko orduan. Emakumeek psikofarmako gehiago kontsumitzen dute.

Internet eta sare sozialak:

Teknologiaren –bereziki, sare sozialen– erabilerari dagokionez, oso hedatuta dago gazteen eta helduen artean, eta, kasu batzuetan, adikzio-jokabideez gain, horrekin lotutako arrisku-jokabideak ere eragiten ari da (nortasuna faltsifikatzea, sareko jazarpena...).

Sare sozialen erabilera txarrak eta horrek sortutako arazoak (*ciberbulling-a, sexting-a...*) ere arreta-gune garrantzitsuak dira gazteen artean.

Ausazko jokoen eta apustuen fenomenoa

Detektatu da Interneteko nahiz tabernetako makinetako jokoen eta kirol-apustuen kontsumoan gorakada handia egon dela. Gizatalde hori nagusiki gizonen osatzen dute, adin guztietakoek, baina bereziki kezkagarria da kontsumo horrek gazteen artean izan duen gorakada. Gutxiago ikusten den ohitura da, gune pribatuetan egiten da eta adikzioa nabarmena denean detektatzen da. Reta enpresaren makinak bereziki adiktiboak dira, zenbateko txiki batekin egin daitekeelako apustu, partida lekuan bertan ikusi bitartean.

Apustu gehienak kirolarekin lotuta daude. Fenomenoa derrigorrezko bigarren hezkuntzako ikastetxeetan hedatuta dago, baina ez da arazotzat hartzen.

Antzematen da gazteek apusturik ez egiteko kontrol-sistemak eskasak direla eta ostalaritzako langileen zaintzen edo zaintzarik ezaren mende daudela.

Arlo hori, Internet eta sare sozialenarekin batera, ziur aski esku hartzeko lehenetsitako arloak izango dira hamarkada honetan.

Ondorioak udalaren droga-mendekotasunen eta adikzioen sailarekin lotuta

- Alarmak jotzen duenean, harremana ezartzen da, baina, ordura arte, ez da egiten diren ekintzen berri izaten.
- Ekintza asko prentsaren bidez ezagutzen dira, baina baita udalak hainbat baliabidetara zuzenean igortzen duen informazioaren bidez ere.
- Oro har, jendeak ez du ezagutzen udalaren adikzioen saila eta kudeatzen dituen programak. Hala ere, udal-langileek ondo ezagutzen dituzte zerbitzua eta programak, eta udalaren beste sail batzuekin batera lan egiteko mahaiak osatu dira. Horrek balio izan du esku hartzeko ildo berriak ezartzeko eta ikusarazteko.
- Halaber, hainbat sailek batera lan egiteko ezagutza eta aurretiko jarrera handiagoa dagoela antzematen dute.
- Parte-hartzaileek hoberen ezagutzen dutena eskola-esparruko programak eta jaiegunetan ematen den informazioa nahiz egiten diren esku-hartzeak dira.
- Programei buruzko informazioa eskuratzen dute zuzenean parte hartzen dutenean edo, arazoa daukatenean, zerbitzura jotzen dutenean.
- Gazteei zuzendutako jarduerak ezagunak dira. Adibidez: ailaket! erakundearen furgoneta jaietan, pegatina-lehiaketa, edo ikastetxeetan egiten diren droga-mendekotasunen prebentzioari buruzko tailerrak.
- Pertzepzioa da tabakoarekin lotutako programek alkohol-kontsumoarekin lotutakoek baino arrakasta handiagoa izan dutela.
- Programak komunikabideen bitartez ezagutzen dira.
- Harreman estua dago prebentzio-teknikariarekin.
- Ikastetxe batzuen kasuan, harremana oso hurbilekoa da, kasuak bideratzen dira eta harremana zabala da.
- Adikzioen sailak kudeatzen dituen programak ezagutzen dituztenek oso positibotzat jotzen dituzte.

Adikzioen zerbitzua komunitatera hurbiltzeko beharra, herritarren parte-hartzeko prozesuen bidez.

4.-MENDEKOTASUNEI AURRE EGITEKO ESKUHARTZEKO PROPOSAMENAK ETA IV PLANAREN ARDATZAK, HELBURUAK ETA EKINTZA NAGUSIAK

ESKUHARTZEKO PROPOSAMENAK

Aisialdia:

- Kirol eta aisialdi jarduerak sustatzea bereziki 16-18 urte bitarteko gazteetan, jarduera horretan ematen den gainbehera saihesteko.
- Aisialdi eta kirol klubetan gazteen ardura eta parte hartzea sustatzea

Edari energetikoak:

- Lehen hezkuntzako 6. mailatik Derigorrezko Hezkuntzako 2. mailararte edari energetikoen prebentzio eta informazio estrategiak. Edari horien kontsumoa nabarmen hazi da eta frogatzen hasten dira 13 urte baino lehenago.

Tabakoa:

- Hezkuntzako lehen ziklo bukaeran maskulinitatea lantzea. Mutilak lehenago hasten dira probatzen eta arrisku-jokabideak lehenago hartzen dituzte, ildo horretan prebentzio lana egin behar da. Tabakoa kontsumitzen hasten den lehen droga bat da.
- 13-14 urterekin genero ikuspuntua kontuan hartu tabakoaren prebentzioa lantzeko
- 12-16 urte bitartean tabakoa prebentzio ikuspuntutik landu eta hortik aurrera egunero erretzen dutenentzat erretzeari uzteko programak landu.

Alkohola:

- Tokiko merkataritzarekin eta ostalaritzarekin estrategiak definitzea, lortutako datuak alderatzeko. Adingabekoen alkohol salmentari buruz kontzientzia, sentsibilizazioa eta kontrol neurriak tokiko ostalaritza eta merkataritzarekin.
- Adingabekoen alkohol kontsumoaren normalizazioa dela eta familiak sentsibilizatzea

- Udaltzainekin lankidetza-ildoak ezartzea, supermerkatuetan eta ostalaritzan adin txikikoei egiten zaien alkohol salmentan kontrolatzeko.
- Alkohola dela eta bereziki DBH 1ean estrategia informatiboak eta prebentzioa sendotzea.
- 13-15 urte bitarteko nerabeak bereziki alkohola edaten dute jaietan, arreta jartzea egun jakin horietan.

Kannabis kontsumoa

- 13 urtetik aurrera prebentzio programa espezifikoak eta 16 urtetik aurrea arriskuen murrizketa.

Estimulatzaileen kontsumoa: interbentzio espezifikoa Kokaina kontsumoan.

- Prebentzio neurri zehatzak hartzea bereziki 15 urtik gorako mutilekin.

Apustuak eta ausazko jokatuak

- Prebentzio 16 urtetik aurrera bereziki mutilen artean.
- Apustu etxeak ez promozionatu eta udal ekitaldietarako ez onartu beraien babesa.

Teknologiak, sare sozialak y bideojokoak

- 8 urtetik aurrera sare sozialen eta teknologien erabilera egokien heziketa
- Teknologia berriek eta apustuek prebentzio eta asistentzia neurriak behar dituzte
- Hurrengo hamarkadan teknologia berrien erabilera desegokia apustuak kezka iturri izango dira eta interbentziorako lehentasunezko gaiak izango dira seguraski.

Dependentziazko harreman sentimental toxikoak:

- DBH 4ko ikasleekin zeloei buruz, harreman toxikoei buruz sentsibilizatzea eta estabaidatzeko gunea edukitzea.

Adimen emozionala:

- Edozein prebentzio programa bideratzeko beharrezkoa da lan jarraia egitea, transbersalki eta etapa guztietan adimen emozionala lantzea.

Ikastetxeekin lantzeko proposamenak:

- Jasotako datuak kontuan hartuta ikastetxeetako prebentzio programak egokitzea.
- Ezintasunen bat sortzen duten kasuen detekzio goiztiarrerako protokoloa ezartzea eta esku hartzeko neurri zehatzak ezartzea
- Ikastetxeetako prebentzio lanak deszentralizatzea eta haurren eta nerabeen esku hartzea beste komunitate espazio batzuetara zabaltzea (kirol elkarateak, aisialdia eta denbora libre...))

Familiekin lantzeko proposamenak:

- Familiekin sentsibilizazio lana droga kontsumoen normalizazioari buruz eta familia aisialdi ereduari buruz.
- Komunitatean aisialdi alternatibak sortzea aisialdirako beste eredu batzuekin, eredu osasuntsuagoak eta alkohol kontsumoetatik aldentzen diren ereduak.
- Teknologien erabilera, sare sozialen erabilera, apustuak.... Gai guzti horien sentsibilizazioa
- Komunitatean familien partaidetza sustatzea
- Adikzioen tratamendurako baliabideak ezagutaraztea

Ostalaritza eta komertzioarekin lanerako proposamenak

- Sentsibilizazioa, legeak diona alkohol salmentari buruz. Legeak diona betetzea adingabekoen alkohol salmenta dela eta.
- Komunitatearekin lanketa egitea alkoholik gabeko edarien salmenta dela eta alternatibak eskaintzea.
- Udaltzainekin elkar lanean alkoholaren salmentarako kontrol neurriak finkatzeko.
- Ostalaritza kontzientziatzea eta estrategiak ezartzea adingabekoak apustu makinetara sarbidea eduki ez dezaten.

Lan proposamena kiroleko klubekin, elkarteekin eta aisialdi taldeekin

- Sentsibilizazioa eta prebentzioa lantzea monitoreekin.
- Osasunaren sustapenerako ekintzetan beraien partaidetza bultzatzea eta sustatzea.
- Sentsibilizazioa, harremanik ez egotea kirolean eta droga kontsumoan, kirol ekintzetan eta kirol eraikinetan.

Komunitatearen partaidetza:

- Elkarteen egiturak sustatzea.
- Haurren eta gazteen partaidetza sustatzea komunitatean babes faktore bezala. Egiten diren ekintza positiboak bistaratzea.
- Dinamizazio komunitarioa zeharkako lerro gisa kontuan hartzea udalak kudeatzen dituen ekintza guztietan.

Udala eta komunitateko udal zerbitzuak

- Udal baliabideen hurbilketarako eta ezagutzarako estrategiak diseinatzea
- Koordinazio lana eta sare lanarekin jarraitu.
- Prebentzio estrategiak globalizatzea osasunaren sustapena osotasunean hartuaz, drogodependentziak bakarrik ez dira landu behar, aisialdiak kirola, adimen emozionala... landu behar dira.
- Genero ikuspuntua ekintza guztietan txertatu behar da.
- Komunitatean adikzioei eta osasuna faktoreei buruz urtero edo bi urtetik behin informazioa bilketa egitea, adinaren arabera, eta genero ikuspegia kontuan hartuta
- Partaidetza prozesuak ezartzea zerbitzu berriak edo daudenak berritzeko.
- Liderrak edo pertsona esanguratsuak detektatzea talde bat osatzeko teknikari eta politikoekin prebentziorako ekintza zehatzak bideratzeko.
- Komunitatearen parte-hartzearen eta biziberritzeko estrategiak sustatzea, herritarrek udal-egitura eta baliabideetara hurbiltzea eta alderantziz.
- Hausnarketa sakona egitea udalak programatzen dituen jaiei buruz eta egiten den alkoholaren sustapenari buruz.
- Ez bultzatzea eta babestea udalerriko ekintza eta ekitaldietan apustu etxeen, edari alkoholadunen edo edari energetikoen publizitatea edo babesa.

IV PLANAREN ARDATZAK, HELBURUAK ETA EKINTZA NAGUSIAK

1 ARDATZA		
ADIKZIOEN PREBENTZIOA ETA OSASUNAREN SUSTAPENA		
HELBURUAK	EKINTZAK	EBALUAZIO ADIERAZLEAK
Osasunaren sustapena eta prebentzio unibertsala bultzatzea komunitatearen ikuspegitik, sektoreen arteko lana, erakundeen arteko koordinazioa eta hirugarren sektorearekin eta beste eragile batzuekin izan beharreko lankidetzak bultzatuz.	- Prebentzio mahaia osatu, udaletxeko arlo desberdinetako teknikari eta politikariekin osatua prebentzio neurriak ezartzeko eta aztertze. <u>PREBENTZIO UNIBERTSALA ESKOLA ARLOAN:</u> - Ikastetxeetan drogomenpekotasunen prebentziorako programa bideratu - Ikastetxeetan Lehen Hezkuntzan jarrera osasuntsuak sustatzeko programa bideratu: norberaren ezagutza, ohitura osasuntsuak, emozioak, autoestimua, nork bere buruaren onarpena landu - Teknologia berrien erabilera okerren arriskuak murrizteko programa bideratu - Jokuen eta apustuen gaia jorratzeko programak landu <u>PREBENTZIO UNIBERTSALA FAMILIA ARLOAN:</u> - Gurasoentzako eskaintzak zabaldu osasunaren sustapenerako, ikastaroak, tailerrak, hitzaldiak antolatu - Familientzako aisialdi eskaintzak handitu	Egindako bilera kopurua eta hartu diren neurriak edo erabakiak <u>PREBENTZIO UNIBERTSALA ESKOLA ARLOAN:</u> Parte hartu dute ikastetxe eta hezkuntza mailak. Parte hartu den ikastetxe eta hezkuntza mailak. Parte hartu den ikastetxe eta hezkuntza mailak. Parte hartu den ikastetxe eta hezkuntza mailak. Egindako ekintza kopurua eta parte hartzaile kopurua <u>PREBENTZIO UNIBERTSALA FAMILIA ARLOAN:</u> Egindako ekintza kopurua eta parte hartzaile kopurua Egindako ekintza kopurua

	<u>PREBENTZIO UNIBERTSALA ARLO KOMUNITARIOA:</u> • Kirol ekintzak eta aisialdi ekintzak sustatu haurtzaroan eta bereziki 16 urtetik aurrera. • Prebentzio lana beste esparruetan landu: kirol taldeetan eta aisialdi taldeetan. • Osasunaren sustapenerako herritarrentzan ikastaroak, tailerrak eta hitzaldiak antolatu <u>PREBENTZIOA FESTA ARLOAN</u> • Herriko jaietan drogen kontsumoen arrisku murrizketarako sentsibilizazio eta informazio ekintzak diseinatu eta bideratu • Gazteek antolatutako aisialdi alternatibak eraikitzen eta sustatzen lagundu • Alkoholik gabeko ekintzak bultzatu eta sustatu.	<u>PREBENTZIO UNIBERTSALA ARLO KOMUNITARIOA:</u> Egindako ekintza kopurua Egindako kanpaina kopurua <u>PREBENTZIOA FESTA ARLOAN</u> Egindako ekintza kopurua Bultzatutako ekintza kopurua
Osasunaren sustapena eta adikzioen prebentzioa bultzatzea arrisku edo urrakortasun egoera berezian dauden pertsonengan eta taldeetan.	• Arrisku eta urrakortasun egoera berezian dauden adingabeen hautemate goiztiarrerako esku-hartze eraginkorrak indartu • Drogamendekotasunen eta ludopatien tratamendurako baliabideak ezagutzera eman	Egindako ekintza kopurua

2 ARDATZA		
ESKAINTZAREN MURRIZKETA		
HELBURUAK	EKINTZAK	EBALUAZIO ADIERAZLEAK
Tabakoaren, alkoholaren eta adikzioak sor ditzaketen legezko beste substantzia batzuen sustapenarekin, publizitatearekin, salmentarekin, hornidurarekin eta kontsumoarekin erlazionatutako jarduerak kontrolatzea	Ostalaritzako agenteei formazio eta sentsibilizazio programak eman, alkohol-dun edarien promozioan eta salmentan duten erantzukizuna eta ardura sustatuz.	Egindako ekintza kopurua
Eskaintza murriztea eta moderazio eta erantzukizun balioak sartzea jokoarekin eta teknologia digitalekin erlazionatutako jardueren eskaintzan	Apustu makinak dituzten lokalekin etengabeko harremana mantendu behar diren kontrol neurriak ezartzek eta sentsibilizazio kanpainak egiteko.	Egindako bilera kopurua
3 ARDATZA		
OSASUN LAGUNTZA ETA LAGUNTZA SOZIOSANITARIOA		
HELBURUAK	EKINTZAK	EBALUAZIO ADIERAZLEAK
Koordinazio soziosanitarioa indartzea larrialdietako protokoloetan eta maila guztietako arretetan	Mahai soziosanitarioa sendotu, gizarte eta osasun sailen arteko koordinazio baliabide bat den heinean.	Egindako bilera kopurua eta elkarrekin egindako ekintza kopurua

4 ARDATZA		
EZAGUTZAREN, PRESTAKUNTZAREN ETA EBALUAZIOAREN KUDEAKETA		
HELBURUAK	EKINTZAK	EBALUAZIO ADIERAZLEAK
Adikzioen alorreko ezagutzaren garapena bultzatzea	• Bi urtero errealitatearen azterketa egin, Zarauzko droga kontsumoen eta beste adikzio portaera batzuen datu estatistikoekin, genero ikuspegia kontuan hartuta. • Lortutako emaitzak beste ikerketa eta inkesta batzuekin alderatu • Prebentzio-programak azterketan lortutako emaitzetara egokitu	• Egindako ikerketa kopurua

5 ARDATZA		
LIDERGOA ETA KOORDINAZIOA		
HELBURUAK	EKINTZAK	EBALUAZIO ADIERAZLEAK
Adikzioei buruzko arautegi eta IV Plana hedatzea, aplikatzea eta garatzea.	• Zarauzko Adikzioen Tokiko Planaren diseinuan eta garapenean parte hartu duten agente guztiei plana ezagutaraztea eta zabaltzea • Plana bideratzeko sektoreen arteko lana sustatu	• Egindako ekintza kopurua

5.- PLANAREN JARRAIPENA, BERRIKUSPENA ETA EBALUAZIOA

Bi ebaluazio mota egingo dira, ebaluazio jarraitua eta amaierako edo emaitzen ebaluazioa, eta horietako bakoitzak berariazko ezaugarriak izango ditu.

Ebaluazio jarraituaren bidez, ebaluatuko da nola egin diren programak eta zein den horien betearazpen-prozesua. Ebaluazio horrek prozesuan beharrezkoak diren doikuntzak egiteko aukera emango du. Ebaluazio horren datuak memoria gisa biltzen dira, eta bertan, programekin, jarduerekin, metodologiarekin, parte-hartzaileen iritziarekin eta antzekoekin lotutako adierazleak ageri dira. Ebaluazio horren bidez, etengabeko hobekuntzak egin daitezke, baita programa guztiak optimizatu ere. Ebaluazio jarraitua, hortaz, hobetzeko benetako tresna da.

Ebaluazio egokia egin ahal izateko, kontuan hartu behar da abiarazi nahi diren proiektu guztiek osatzen duten egitura. Arrazoi horrengatik, alde batetik, proiektuaren inguruko faktoreetan jarriko dugu arreta; hauek dira faktore horietako batzuk: proiektu horren saila, hori garatzeko egiten den koordinazioa, abiarazte-prozesua, proiektua bera ebaluatzeko fasea, taldeak egindako hobetzeko proposamenak... Bestalde, proiektuaren abiarazte-prozesuan jarriko dugu arreta, eta hori osatzen duten arloak ebaluatuko ditugu.

Aurrez aipatu dugu ebaluazio jarraituak ahalbidetu eta errazten digula programen eta proiektuen prozesuan hobekuntzak egitea, baina amaierako ebaluazioa ere hori bezain garrantzitsua da, etorkizuneko proposamenetarako ikuspegi globala ematen digulako.

Hortaz, amaierako ebaluazioak laguntzen digu hainbat alderdi kontuan hartzen, proiektuak behar dituzten hobekuntzekin berriz inplementatu ahal izateko eta, kasu honetan, ondoren beste plan bat prestatu ahal izateko.